

# ANALIZY \* TENDENCJE \* OCENY

## RYNEK ROLNY



EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA  
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ  
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

**Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.**

W zadaniu:

*Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.*

**EGZEMPLARZ BEZPŁATNY**

**LIPIEC - SIERPIEŃ 2008**

## Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	6
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	13
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	16
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	22
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	26
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	35
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	44
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	49
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	52
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	56
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	62
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	66
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	72
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	78
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	82
	Arkadiusz Zalewski	
17. Wpływ zmian cen na sytuację dochodową gospodarstw mlecznych...	Stanisław Mańko	88

### RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),  
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),  
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).  
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

### Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy  
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa  
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60  
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB  
Nakład: 300 egz.

**Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl)**

***Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.***

***Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.***

# Koniunktura w rolnictwie

**Jadwiga Seremak-Bulge**



W roku gospodarczym 2007/08 rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej w kolejnych półroczach były diametralnie różne, na co decydujący wpływ wywarła sytuacja na światowych rynkach zbóż, produktów roślin oleistych oraz mleka. W II półroczu 2007 r. nastąpił skokowy wzrost cen zbóż (o 20-38%) oraz mleka (o 33%), przy znacznie mniejszych zmianach cen pozostałych podstawowych surowców rolniczych. W sumie ceny koszyka skupu produktów rolniczych w okresie od lipca do grudnia 2007 r. wzrosły o 16%, podczas gdy ceny detaliczne środków produkcji podniesiono w tym czasie o 2,8%. Rosnące ceny skupu z nadwyżką skompensowały więc przyrost cen środków produkcji nabywanych przez rolników, a rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej uległy zdecydowanej poprawie. Jednakże wpłynęło to destabilizująco na rynek żywnościowy w Polsce, w tym zwłaszcza na rynki produktów zwierzęcych wytwarzanych z dużym udziałem pasz treściwych (głównie trzody chlewnej, a w mniejszym stopniu także drobiu i jaj), uruchomiona została także spirala rosnących kosztów produkcji i przetwórstwa.

W pierwszej połowie 2008 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej pogorszyły się nie tylko w porównaniu z II połową 2007 r., ale również w porównaniu z I połową 2007 r. Wskaźnik wzrostu cen skupu podstawowych surowców rolniczych (pszenica, żyto, ziemniaki, bydło, trzoda chlewna, drób, mleko) w okresie od grudnia 2007 r. do czerwca 2008 r. wyniósł zaledwie 99,0%, podczas gdy w analogicznym okresie przed rokiem wyniósł 108,7%. Towarzyszyła im wysoka dynamika wzrostu cen detalicznych środków produkcji, które w I półroczu 2008 r. wzrosły o ponad 11%, podczas gdy w I półroczu 2007 r. podwyżki były o połowę mniejsze (5,6%). Pogorszył się więc wyraźnie skumulowany wskaźnik nożyc cen, który w analizowanym półroczu zmalał poniżej 90%, wobec 103% w I półroczu 2007 r. Zmiany cen surowców rolniczych odbywały się w warunkach rosnącej inflacji, która w I półroczu 2008 r. wynosiła 3,2%, gdy w analogicznym okresie przed rokiem 2,2%. Istotnym źródłem wyższej inflacji były ceny żywności, które podniosły się średnio z 3,7% w I półroczu 2007 r. do 4,3% w I półroczu 2008 r.

W I półroczu 2008 r. do najsilniej drożejących surowców rolniczych należał żywiec wieprzowy, którego ceny od stycznia do czerwca zwiększyły się o prawie 22%. Nie poprawiło to jednak znacząco opłacalności chowu trzody chlewnej, bowiem zboża zdrożały w tym czasie o kolejne 11-13%. W 2007 r. ceny żywca wieprzowego prawie nie zmieniły się, mimo że ceny zbóż były wyższe o 30-40%, a opłacalność jego produkcji mierzona relacjami cen

żywca wieprzowego do zbóż była krytycznie niska. Relacje cen żywca wieprzowego do żyta w IV kwartale zmalały do 5,5:1, a w I kwartale 2008 r. spadły nawet poniżej 5:1.

W I półroczu 2008 r. (w porównaniu z grudniem 2007 r.) silnie wzrosły także ceny skupu ziemniaków (o ponad 24%), które w II połowie 2007 r. silnie obniżono w wyniku bardzo dobrych zbiorów. Znacznie mniej, bo o 7,4% wzrosły w I półroczu 2008 r. ceny żywca wołowego i drobiu (o 11%), podczas gdy ceny cieląt obniżono o 11%, a mleka aż o prawie 23%. Zatem destabilizacja rynku żywnościowego nie zmniejszyła się.

Jeśli uwzględnić podwyżki cen jakie miały miejsce w II półroczu 2007 r., to okazuje się, że warunki rynkowe w całym roku gospodarczym 2007/08 były dla rolnictwa mniej sprzyjające niż w roku gospodarczym 2006/07. Przyrost cen skupu podstawowych surowców rolniczych (o 14,8%) tylko nieznacznie przekraczał przyrost cen detalicznych środków produkcji, które zdrożały w tym czasie średnio o 14,3%. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen w okresie od lipca 2007 r. do czerwca 2008 r. wyniósł 100,4 punktu, podczas gdy przed rokiem wynosił prawie 105 punktów.

Nie mogło to zrównoważyć pogorszenia rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej jakie miało miejsce w latach 2004/05 i 2005/06, kiedy środki produkcji drożały znacznie szybciej niż podstawowe surowce rolnicze. Indeks realnych cen koszyka skupu w 4 sezonach produkcyjnych 2004/05 – 2007/08 wyniósł 99,4 punktu, podczas gdy dla środków produkcji 116,5 punktów. Oznacza to, że realnemu wzrostowi cen płaconych przez rolników (o 16,5%), jakie nastąpiły w ciągu 4 lat gospodarczych, towarzyszył niewielki spadek realnych cen otrzymywanych przez rolników. W sumie skumulowany wskaźnik nożyc cen dla lat 2004/05 – 2007/08 wyniósł 85,3 punktu. W tym czasie żywność realnie zdrożała o 0,9%, a wynagrodzenia otrzymywane przez pracowników w sektorze przedsiębiorstw realnie podniesiono o ponad 16%. Tak duży wzrost dochodów w działach poza rolniczych, mierzony wzrostem wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, stanowi wprawdzie dobrą przesłankę dla wzrostu popytu na żywność, wskazuje jednak, że dochodowość produkcji rolniczej w latach 2004/05 – 2007/08 była niższa niż w działach poza rolniczych. Różnice te wyrównywane były w dużej części wypłatami dopłat bezpośrednich.

Szczególnie wysoki wzrost cen, mimo dobrych zbiorów krajowych w roku gospodarczym 2007/08 dotyczył zbóż. Ceny

pszenicy podniosły się o ponad 52%, a żyta o ponad 34%. Kolejna wysoka podwyżka cen zbóż spowodowała, że ich ceny w 4-leciu 2004/05 – 2007/08 realnie wzrosły o 15-38%. Realny wzrost cen skupu zbóż nawet przekroczył podwyżki cen mleka, które do końca 2007 r. należało do najszybciej drożejących surowców rolniczych. Ceny skupu mleka w roku 2007/08 były wyższe tylko o 3% w porównaniu z rokiem poprzednim, na skutek głębokiego ich spadku w pierwszej połowie 2008 r. (o 24%), jaka nastąpiła po szybkim ich wzroście w drugiej połowie 2007 r., pod wpływem bezprecedensowego wzrostu cen trwałych przetworów mlecznych (w tym przede wszystkim mleka w proszku) na rynkach światowych. W sumie w latach 2004/05 – 2007/08 ceny skupu mleka wzrosły nominalnie o prawie 22%, a realnie o prawie 9%. Mimo to kwota mleczna w roku kwotowym 2007/08 po raz kolejny nie została w pełni wykorzystana. Pozostałe surowce rolnicze realnie staniały w latach 2004/05 – 2007/08 o 7% (żywiec wołowy) do 32% (cielęta).

Zasadnicza zmiana relacji cen żywca wołowego i cieląt, a także spadek opłacalności produkcji mleka tworzą ekonomiczne przesłanki do rozwoju w Polsce produkcji i eksportu wysokiej jakości wołowiny. Natomiast głęboki spadek realnych cen wieprzowiny (o 25% w latach 2004/05 – 2007/08), przy znaczącym wzroście cen zbóż, zachwiały ekonomiką i konkurencyjnością produkcji żywca wieprzowego. Prawdopodobnie stanie się to przyczyną przyspieszenia restrukturyzacji sektora wieprzowiny przede wszystkim w sferze produkcji, ale również w sferze przetwórstwa, jako niezbędnego warunku poprawy efektywności i obniżki kosztów produkcji w tym sektorze.

Skokowy wzrost cen zbóż po zbiorach 2007 r. pogłębił także destabilizację rynku drobiu, którego ceny w roku 2007/08 nominalnie wzrosły zaledwie o 1,4%, a realnie zmalały o 3,4%. W 4-leciu 2004/05 – 2007/08 realny spadek cen skupu drobiu wyniósł prawie 12%, przy realnym wzroście cen pszenicy o ponad 15%.

Oceniając sytuację na rynku żywnościowym w Polsce należy stwierdzić, że w roku 2007/08 po raz pierwszy tak silny wpływ wywarła koniunktura na rynkach światowych. Destabilizacja światowego rynku zbóż oraz mleka zdestabilizowały również rynek krajowy, mimo dobrych zbiorów oraz ustabilizowanego popytu. Podobnie rynek olejów i surowców wysokobiałkowych. Można przypuszczać, że także w latach następnych wpływ rynku światowego na krajowy rynek żywnościowy będzie znacznie większy niż w latach poprzednich. Wpływać na to będą przede wszystkim:

- rosnący popyt na żywność,
- reforma Wspólnej Polityki Rolnej odchodzącej stopniowo od wsparcia rynkowego,
- negocjacje w ramach WTO zmierzające do liberalizacji handlu światowego żywnością i produktami rolno-żywnościowymi.

W czerwcu br. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nieznacznie pogorszyły się w porównaniu z poprzednim miesiącem pod wpływem rozwarcia skumulowanego wskaźnika nożyc cen, który wyniósł zaledwie 98,2 punktu. Był to nie tylko najniższy wskaźnik od początku 2008 r., ale również niższy aż o 2 punkty procentowe (pp) od skumulowanego wskaźnika nożyc cen z czerwca 2007 r.. Wpłynęły na to przede wszystkim wysokie podwyżki cen detalicznych środków produkcji. Wyrównany wskaźnik zmian cen detalicznych środków produkcji wzrósł w czerwcu do 101,6 punktu, podczas gdy w styczniu br. wynosił 100,5, a przed rokiem 100,8 punktu. Niski był również wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu, który mimo sezonowej poprawy indeksu produkcji przemysłu spożywczego utrzymał się poniżej 100 punktów. Wpłynęła na to relatywny wzrost cen żywności oraz pogorszenie indeksu handlu zagranicznego żywnością.

Na podstawie wyników pierwszego półrocza 2008 r. można oczekiwać, że w roku gospodarczym 2008/09, rynek rolno-żywnościowy powinien powracać do równowagi, mimo pogłębiającej się suszy i wysokich cen zbóż, które prawdopodobnie nie będą znacząco niższe niż w poprzednim sezonie. Sprzyjać temu powinny zapowiadane dobre zbiory zbóż i roślin oleistych na świecie, zwłaszcza w Europie. Swobodny handel wewnątrz Unii Europejskiej oraz objęcie regulacjami wspólnotowymi polskich uczestników rynku żywnościowego umożliwią zwiększone obroty handlowe surowcami rolniczymi między krajami członkowskimi, co będzie sprzyjać wyrównywaniu się cen, ale jednocześnie będzie zmniejszać przewagi cenowe polskiego sektora żywnościowego. Szczególnie dotyczy to sektora wieprzowego charakteryzującego się niższą efektywnością wykorzystania pasz oraz drobiu. Coraz trudniej będzie konkurować cenami przy rosnącej wartości złotego. Prawdopodobnie wzrost importu artykułów rolno-żywnościowych będzie szybszy niż ich eksportu. Bardzo prawdopodobne będzie zmniejszenie nadwyżki w handlu zagranicznym żywnością i produktami rolnymi.

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen skupu (czerwiec roku poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2007/08 <sup>a</sup>	2006/07	2005/06	2004/05	2004/05-2007/08	
					VI 2004=100	indeks cen realnych
Wynagrodzenia	106,9	109,0	106,2	104,6	129,4	116,1
Towary i usługi konsumpcyjne	105,0	102,6	102,1	101,4	111,5	100,0
Żywność	108,2	105,3	98,4	100,4	112,6	100,9
<b>Środki produkcji</b>	<b>114,3</b>	<b>107,9</b>	<b>101,9</b>	<b>103,4</b>	<b>129,9</b>	<b>116,5</b>
Nożyce cen koszyka skupu	100,4	104,9	94,0	86,2	85,3	85,3
<b>Koszyk skupu</b>	<b>114,8</b>	<b>113,1</b>	<b>95,8</b>	<b>89,1</b>	<b>110,8</b>	<b>99,4</b>
w tym pszenica	152,5	138,9	114,9	52,9	128,8	115,4
żyto	134,4	162,1	129,2	54,7	154,0	138,0
ziemniaki	49,1	159,1	132,6	89,6	92,8	83,2
bydło	107,4	92,4	97,7	106,7	103,5	92,8
trzoda chlewna	116,5	98,6	91,3	80,0	83,9	75,2
drób	101,4	130,8	79,1	93,1	97,7	87,6
cielęta	94,0	72,0	114,9	97,1	75,5	67,7
mleko	103,0	109,3	99,9	108,0	121,5	108,9

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

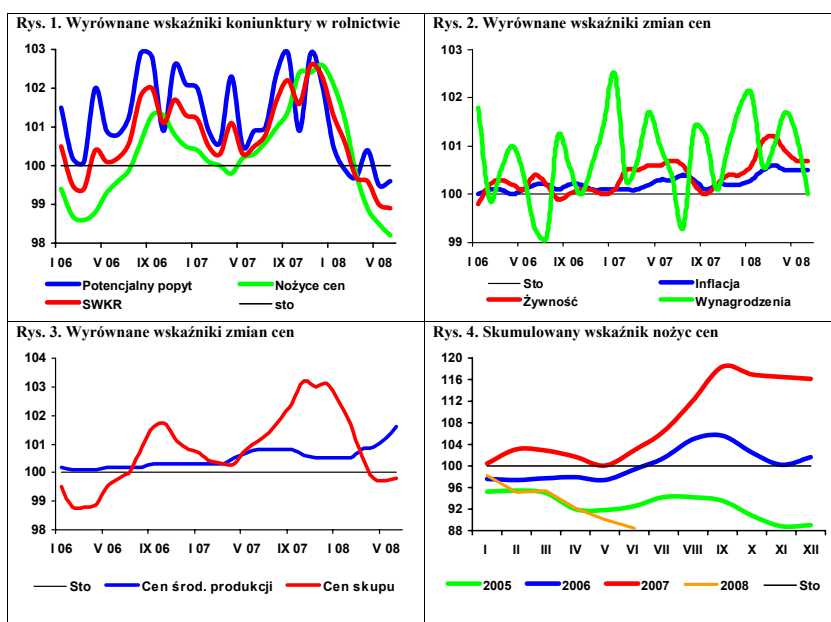
Tab. 2. Wskaźniki<sup>a</sup> obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	VI 08	V 08	IV 08	III 08	II 08	I 08	VI 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	98,9	99,0	99,6	99,7	100,6	101,3	100,2
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,6	99,5	100,4	99,7	99,9	100,5	100,1
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	98,2	98,5	98,9	99,8	101,2	102,1	100,3
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,8	99,7	99,8	100,6	101,7	102,5	101,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	101,6	101,2	100,9	100,8	100,5	100,5	100,8
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,9	99,8	99,7	99,4	99,4	99,7	99,6
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	99,3	100,4	100,8	99,8	99,5	101,5	99,6
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	100,2	99,7	100,5	98,9	100,2	100,0	101,2

<sup>a</sup> średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.



# Rynek zbóż

## Marcin Krzemiński



W związku z pogłębiającą się suszą w wielu regionach kraju, zbiory zbóż w bieżącym roku mogą wynieść ok. 25-26 mln ton i być niższe niż w roku poprzednim o ponad 2 mln ton. Według szacunków IUNG-PIB z początku lipca 2008 r. suszą jest zagrożone 52,5% gruntów ornych, a najbardziej zagrożonymi regionami są Wielkopolska i Kujawy. Susza nie występuje jedynie w woj. podkarpackim. W województwach objętych suszą plony zbóż jarych mogą się obniżyć o 30-40% (w skali kraju o ok. 20%). Mniejszy będzie spadek plonów zbóż ozimych. Dane te mogą ulec korekcie w zależności od warunków pogodowych do żniw. Dobre mają być natomiast zbiory w UE. Spowoduje to napływ do kraju tańszego ziarna z południa Europy. Import ziarna do Polski w sezonie 2008/09 może wynieść ok. 1,5-2 mln ton.

Po długotrwałym wzroście, ceny ziarna zbóż w maju 2008 r. spadły do poziomu z początku bieżącego roku. Według danych MRIRW ceny ziarna spadały także w czerwcu i były w przypadku pszenicy o 16-17% niższe od maksymalnego poziomu z przełomu marca i kwietnia. Ceny żyta obniżyły się o 11-13%, a jęczmienia o ok. 15%. W czerwcu zwiększyła się jedynie cena jęczmienia browarnianego. Pomimo spadku cen, polskie zboża należą do jednych z droższych w Europie. W trzecim tygodniu czerwca polska pszenica konsumpcyjna kosztowała 242 euro/t, podczas gdy w Niemczech 207, a na Węgrzech 183 euro/t. Tańsze są zboża również we Francji, Austrii Czechach i na Słowacji. W krajach tych ceny ziarna w maju wykazywały tendencję spadkową, natomiast w czerwcu ceny ponownie zwiększyły się (Francja), bądź spadły (Czechy, Węgry, Niemcy).

Wzrastają ceny mąki, pieczywa i, w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. W maju 2008 r. w porównaniu z grudniem 2007 r. ceny zbytu wzrosły o 3-7%, a ceny detaliczne zwiększyły się najbardziej w przypadku kaszy jęczmieńnej (o 15%). Najmniejszy był wzrost ceny detalicznej pieczywa (3-4%). Coraz wyższe ceny przyspieszają szybki spadek spożycia przetworów zbożowych.

W miesiącach styczeń-kwiecień 2008 r. w porównaniu do analogicznego okresu sprzed roku produkcja mąki pszennej, spadła o jedną piątą, mąki żytniej o 8%, a makaronów o zwiększyła się o 3%. Zwiększyła się również produkcja pieczywa świeżego i mieszanek dla zwierząt, która w I kwartale 2008 r. była odpowiednio o 9 i 7% wyższa niż przed rokiem.

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do sąsiednich krajów UE, gdzie utrzymuje się duży popyt na zboża. W pierwszych miesiącach 2008 r. eksport ziarna był niższy niż na początku sezonu, ze względu na mniej korzystne relacje cenowe z innymi krajami UE. Głównym odbiorcą polskiego zboża są nadal Niemcy. W okresie styczeń-kwiecień 2008 r. sprzedano tam 43 tys. ton pszenicy, 5 tys. ton żyta, 4 tys. ton jęczmienia, 47 tys. ton kukurydzy oraz mniejsze ilości owsa i pozostałych zbóż. Pozostałymi odbiorcami polskiego ziarna były kraje UE. Sprzedano także 37 tys. ton pszenicy do Algierii i Maroka. Głównym kierunkiem dostaw ziarna do Polski są kraje UE. Ponadto, oprócz sprowadzanej z Kazachstanu pszenicy durum, w marcu i kwietniu 2008 r. zakupiono kukurydzę z Ukrainy. W ciągu czterech pierwszych miesięcy 2008 r. pszenicę zakupiono m.in. w Czechach, Niemczech i Kazachstanie. Jęczmień pochodził głównie z Litwy, Niemiec i Czech. Kukurydzę kupowano także na Węgrzech i Słowacji.

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu jest sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania) oraz Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się do głównie krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasy dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE.

Wysokie ceny zbóż i sruł oleistych przekładają się na wzrost cen pasz, co przy niskich cenach skupu żywca, wpływa na obniżenie opłacalności jego produkcji. W ciągu pięciu pierwszych miesięcy 2008 r. ceny detaliczne pasz zwiększyły się o dalsze 5-13% w porównaniu z końcem 2007 r., a o 14-29% w porównaniu z majem 2007 r.

**Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)**

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	X
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	X
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	X
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	X
2007 I	630,5	604,8	606,6	561,2	686,8	584,3	646,7	576,6	398,30
II	646,7	627,0	624,7	593,7	730,9	651,3	698,5	632,3	401,85
III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	800 <sup>a</sup> / 772	681 <sup>a</sup> / 678	754	722*/ 680	921	738	866	770	x

<sup>a</sup> za ziarno konsumpcyjne, pozostałe ceny dotyczą ziarna paszowego; dane za ostatni tydzień czerwca

Źródło: Dane GUS, MRiRW

**Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)**

Okresy <sup>a</sup>	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszennyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	646,2 <sup>b</sup>
2007/08 <sup>c</sup>	3068,1	406,4	.	.	4252,4	.
2007 I	150,9	23,8	23,2	8,3	207,6	32,2
II	202,2	30,4	20,5	7,4	262,5	29,1
III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6
V	126,0	15,1	.	.	162,9	.

<sup>a</sup> dane dla półroczy, lat kalendarzowych i sezonów są sumą danych za odpowiednie miesiące, <sup>b</sup> od października do września

<sup>c</sup> od lipca do maja

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)<sup>a</sup>**

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,51	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,06	746,3	113,10	5966,8
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,22	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,56	2976,3
2007 I	183,9	150,8	12,22	58,3	9,45	514,2
II	162,8	130,2	8,83	56,4	10,00	457,8
III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,22	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,11	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,60	65,8	9,97	569,3
V	.	98,5	7,3	.	9,0	.

<sup>a</sup> firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)**

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica <sup>a</sup>	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem <sup>b</sup>	pszenica <sup>a</sup>	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem <sup>b</sup>
2007 I-XII	335,7	58,8	143,5	145,0	746,8	1176,2	166,9	306,2	610,4	2279,4
2007 I-VI	5,6	4,7	14,2	33,4	62,9	1034,6	156,3	253,0	538,1	1999,7
2006/07	520,8	53,2	125,5	133,3	905,4	1518,2	168,9	339,8	745,6	2792,5
2006/07 <sup>c</sup>	518,4	52,6	121,1	130,4	894,3	1323,8	155,2	258,5	626,3	2381,0
2007/08 <sup>c</sup>	418,7	60,2	134,8	160,1	845,5	264,9	22,8	97,1	239,8	639,2
2007 I	0,23	1,89	0,92	0,88	6,7	202,28	65,37	35,84	92,51	403,6
II	2,60	1,00	3,94	3,57	11,5	303,25	35,11	49,13	122,82	513,7
III	0,14	0,66	3,10	6,94	11,5	218,71	30,59	35,63	109,64	396,9
IV	0,22	0,60	1,80	19,17	22,2	115,96	11,49	51,07	93,92	274,0
V	0,24	0,22	1,14	0,43	2,7	121,93	7,36	46,48	76,30	254,3
VI	2,13	0,34	3,29	2,44	8,4	72,49	6,39	34,84	42,96	157,2
VII	34,28	1,17	27,84	6,71	71,4	27,09	3,29	18,09	21,91	70,8
VIII	76,07	12,53	50,96	16,93	166,5	27,86	0,51	11,53	9,90	50,1
IX	67,95	17,58	20,65	2,96	135,7	29,63	2,21	6,04	7,65	46,0
X	79,76	16,70	13,63	57,06	179,6	21,06	1,46	6,32	15,46	44,6
XI	47,55	3,74	14,00	15,97	87,0	12,06	3,02	3,52	4,80	23,6
XII	24,53	2,35	2,20	11,90	43,6	23,84	0,11	7,72	12,52	44,6
2008 I	13,80	1,99	2,33	5,43	26,31	22,49	0,13	3,75	11,96	38,66
II	14,32	3,09	2,41	8,83	36,88	20,30	1,85	5,92	25,69	55,66
III	26,80	0,80	0,75	10,88	40,57	20,61	4,36	11,18	53,49	93,62
IV	33,64	0,29	0,00	23,39	57,96	59,94	5,85	23,05	76,44	171,58

<sup>a</sup> razem z pszenicą durum, <sup>b</sup> razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem, <sup>c</sup> od lipca do kwietnia

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.



**Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)**

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2007 I-XII	10,5	4,5	7,5	7,7	16,3	39,2	16,4	41,6	43,0	242,6
2007 I-VI	3,3	1,5	2,4	3,0	9,2	20,1	9,2	24,1	23,7	124,4
2006/07	6,3	2,1	4,6	3,5	12,5	40,8	17,3	38,9	38,1	228,0
2006/07 <sup>a</sup>	4,9	1,1	3,8	1,4	9,4	34,2	14,2	31,3	32,3	179,2
2007/08 <sup>a</sup>	15,3	5,1	8,3	8,1	15,3	29,4	10,6	25,1	30,3	201,5
2007 I	0,34	0,05	0,32	0,10	1,24	3,95	1,45	4,12	5,11	18,05
II	0,36	0,11	0,33	0,11	1,43	3,37	1,30	3,82	4,90	15,57
III	0,59	0,24	0,45	0,33	1,81	3,44	1,94	4,83	3,86	20,78
IV	0,61	0,14	0,43	0,37	1,64	2,66	1,41	3,78	4,01	21,23
V	0,62	0,35	0,44	1,55	1,36	3,65	1,44	4,12	3,09	25,12
VI	0,82	0,63	0,40	0,52	1,70	2,99	1,63	3,47	2,76	23,66
VII	0,66	0,35	0,79	0,44	1,94	3,07	1,14	3,47	2,25	28,13
VIII	0,87	0,60	0,92	0,77	0,22	3,29	1,09	3,74	3,95	24,56
IX	1,12	0,29	0,86	0,55	0,21	3,15	1,47	2,79	1,88	19,01
X	1,36	0,39	1,29	0,93	0,98	3,77	1,40	3,41	4,46	17,50
XI	1,58	0,56	0,69	1,12	2,67	3,60	1,26	2,44	4,12	14,87
XII	1,57	0,77	0,62	0,88	1,14	2,22	0,90	1,63	2,57	14,15
2008 I	1,90	0,46	0,91	1,06	1,63	2,87	0,91	1,93	3,25	19,70
II	1,82	0,65	0,86	0,53	1,99	2,77	0,78	2,06	4,47	19,37
III	2,43	0,68	0,78	1,14	2,95	2,55	0,81	1,77	2,39	18,66
IV	1,98	0,32	0,54	0,70	1,61	2,10	0,85	1,84	1,00	25,53

<sup>a</sup> od lipca do kwietnia

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

**Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)**

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze <sup>a</sup>	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze <sup>a</sup>	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2007 I-XII	8,1	48,7	213,0	110,8	96,6	51,9	11,9	79,9	252,4	85,4
2007 I-VI	4,3	24,3	103,9	55,4	47,3	26,5	6,0	38,0	113,9	41,1
2006/07	7,2	44,0	202,3	116,1	95,0	48,2	11,3	75,6	222,2	80,5
2006/07 <sup>b</sup>	5,8	35,7	165,6	97,1	80,7	39,3	9,6	63,7	182,3	67,5
2007/08 <sup>b</sup>	6,6	44,7	173,6	86,3	84,9	40,7	9,3	61,0	212,3	75,1
2007 I	0,72	3,28	15,13	9,9	8,7	4,52	0,58	5,81	18,1	7,1
II	0,64	3,69	16,30	9,0	8,1	4,18	1,98	5,93	17,2	6,8
III	0,85	4,77	18,08	8,9	9,1	4,77	1,05	8,96	20,1	8,2
IV	0,67	4,29	17,64	8,7	7,2	4,12	0,72	5,39	18,6	6,0
V	0,87	3,68	18,75	10,3	7,2	4,50	1,12	5,81	19,9	6,0
VI	0,54	4,58	18,00	8,7	7,1	4,37	0,56	6,06	20,0	7,0
VII	0,48	3,52	17,25	9,4	7,9	4,55	1,28	7,09	42,4	6,9
VIII	0,54	4,52	19,29	9,9	8,3	3,82	0,89	7,26	23,5	8,0
IX	0,58	4,82	18,35	10,1	8,4	4,10	1,19	7,54	19,9	6,9
X	0,95	4,10	20,03	10,6	9,1	4,45	0,84	6,75	19,5	8,8
XI	0,71	3,71	19,24	8,6	8,1	4,39	0,96	7,61	17,7	7,7
XII	0,55	3,71	14,97	6,7	7,5	4,14	0,72	5,69	15,6	5,9
2008 I	0,56	4,50	14,46	5,77	10,08	3,74	0,54	4,71	18,57	9,82
II	0,80	5,03	15,97	9,95	9,07	3,75	1,12	5,20	17,79	8,43
III	0,67	5,41	15,78	7,59	8,00	4,64	0,89	4,48	19,45	6,85
IV	0,79	5,42	18,26	7,64	8,43	3,16	0,89	4,63	17,84	5,83

<sup>a</sup> uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż, <sup>b</sup> od lipca do kwietnia

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

**Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)**

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)**

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2006 I-VI	816,6	913,3	1493,2	780,9	1151,0	1007,8	1605,8
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka<sup>a</sup>**

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,87	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,73
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,66
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63
XII	1,48	1,67	2,39	1,19	1,97	3,18	2,37
2008 I	1,46	1,64	2,34	1,12	2,03	3,25	2,30
II	1,48	1,65	2,37	1,04	1,85	2,96	2,32
III	1,49	1,64	2,37	0,98	2,00	3,19	2,29
IV	1,51	1,63	2,38	0,90	1,98	3,12	2,20
V	1,50	1,67	2,35	0,84	2,18	3,42	2,25

<sup>a</sup> relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

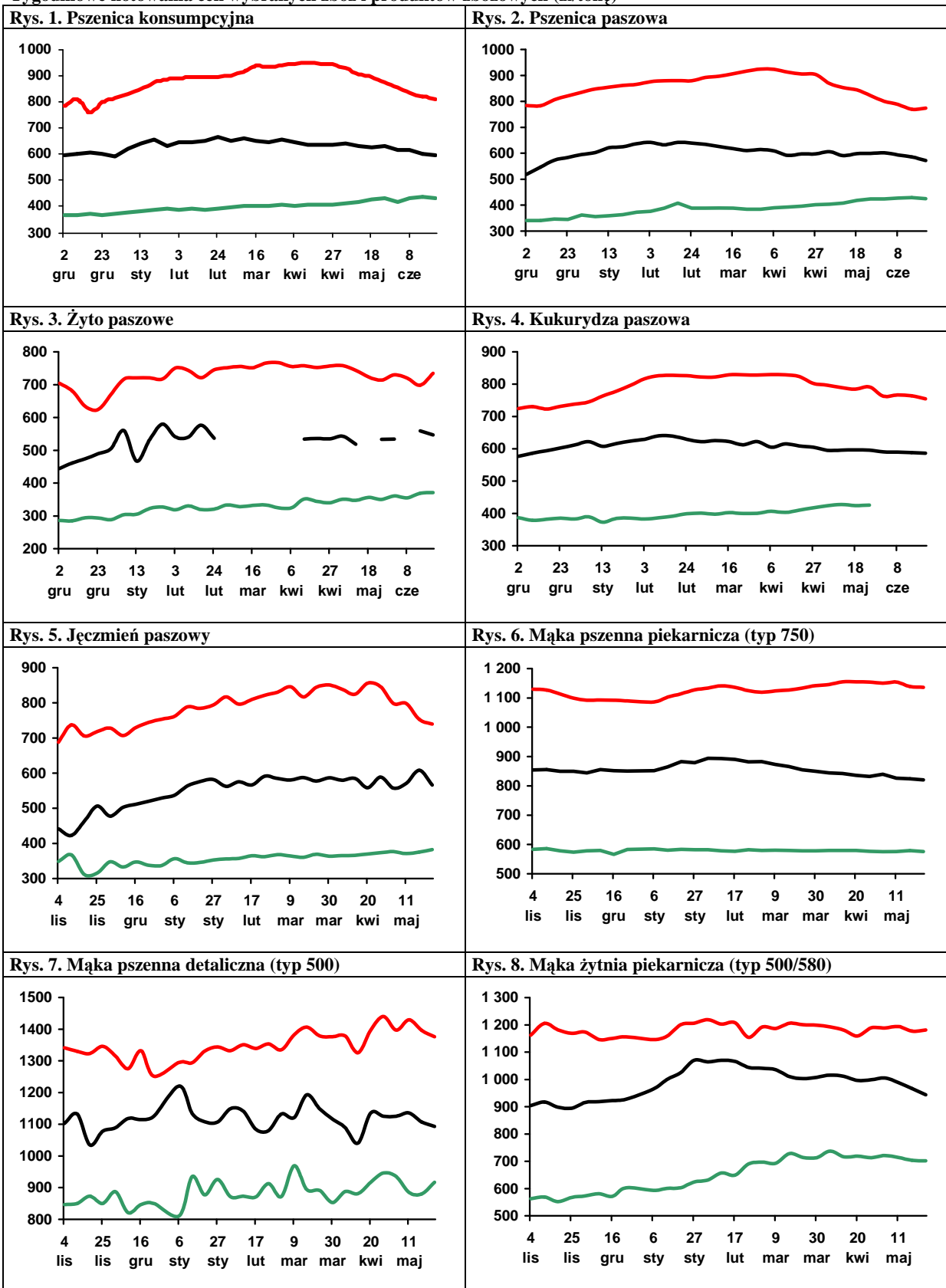
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

**Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)**

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222

Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)



Legenda:

2007 /08



2006 /07



2005/06



Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005-08; ZSRIR, MRiRW.

# Rynek cukru

**Piotr Szajner**



W sezonie 2008/2009 nastąpi dalsze zmniejszenie kwoty produkcji cukru w wyniku trwającej reformy regulacji rynku cukru. Przewiduje się, że w bieżącym sezonie kwota produkcyjna zostanie zmniejszona o 8-9% w stosunku do sezonu poprzedniego i wyniesie ok. 1405 tys. ton. Konsekwencją tego będzie zmniejszenie areálu uprawy buraków cukrowych do ok. 190 tys. ha. W przypadku wysokich plonów (ok. 500 dt/ha) zbiory mogą osiągnąć poziom 9,5 mln ton. W tych warunkach produkcja cukru wyniesie ok. 1500 tys. ton i będzie o ok. 120 tys. ton mniejsza od zużycia krajowego. W sezonie 2008/2009 uwidocznia się pierwsze skutki reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji cukru o 5-6 mln ton oraz zwiększenie importu. W tych uwarunkowaniach Polska i wiele innych krajów członkowskich będą importerami netto cukru.

W kampanii 2007/2008 minimalna cena skupu braków cukrowych w UE wynosiła 29,78 EUR/tonę. W 2007 r. średnia cena skupu w Polsce wynosiła 108,30 zł/tonę i była o 16% niższa niż przed rokiem. Spadek cen skupu jest częściowo rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W okresie od 1 grudnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. plantatorzy otrzymają tzw. płatność cukrową w wysokości 37,29 zł/tonę buraków objętych limitem produkcyjnym. W sezonie 2008/2009 minimalna cena skupu zostanie obniżona do 27,83 EUR/tonę. W związku z tym ceny skupu w 2008 r. spadną do ok. 97 zł/tonę. Spadek ten będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które mogą wynieść ok. 43,1 zł/tonę.

Zużycie cukru w kraju wynosi ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową, a wzrasta zużycie we wtórnym przetwórstwie żywności. W 2007 r. przeciętne spożycie cukru w gospodarstwach

domowych wyniosło ok. 17 kg/osobę i było mniejsze niż przed integracją z UE (20 kg/osobę). Rosnące zużycie cukru w przemyśle spożywczym potwierdza duża produkcja artykułów spożywczych zawierających cukier. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, w tym przede wszystkim nadwyżek produkcyjnych.

Ceny cukru na rynku krajowym wykazują tendencję spadkową. W maju br. ceny zbytu cukru workowanego były o 0,9% niższe niż w kwietniu oraz o 18,3% niższe niż przed rokiem. Analogiczna sytuacja występuje w handlu detalicznym, gdzie ceny spadły o 0,7% w porównaniu do kwietnia i były o 11,8% niższe niż przed rokiem. Powodem spadku cen jest duża podaż cukru i aprecjacja złotego względem euro. W sezonie 2008/2009 cena referencyjna cukru w UE spadnie o kolejne 14,3% do 541,5 EUR/tonę. W konsekwencji w czwartym kwartale br. prawdopodobnie może wystąpić dalszy spadek cen cukru.

W okresie styczeń-kwiecień br. eksport cukru wyniósł 117 tys. ton, w tym ok. 58 tys. ton do krajów UE. Na rynek unijny cukier sprzedawano po cenach 505-545 EUR/tonę, które były niższe od ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę). W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny 220-238 EUR/tonę, które były zbliżone do cen na rynku światowym. Import cukru był niewielki ok. 22,5 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W warunkach dużej podaży wzrost importu ma negatywny wpływ na poziom cen.

W czerwcu 2008 r. na rynku światowym ceny cukru białego wynosiły ok. 350 USD/tonę. Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) obniżyły się do 310 USD/tonę.

**Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)**

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe	
2007	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,6	
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	3,2	
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	3,0	
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,7	
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	3,4	
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,5	
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	2,3	
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	2,0	
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,5	
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	2,3	
	2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	3,1
		II	13,4	8,6	4,3	7,1	2,2
III		11,7	6,8	4,0	6,3	2,6	
IV		11,6	6,2	4,8	8,1	3,1	
<b>I-IV 2007</b>		<b>54,2</b>	<b>31,4</b>	<b>16,8</b>	<b>16,4</b>	<b>9,6</b>	
<b>I-IV 2008</b>		<b>50,6</b>	<b>31,4</b>	<b>17,3</b>	<b>25,6</b>	<b>11,0</b>	
<b>I-IV 08 I-IV 07 •100%</b>		<b>93,5</b>	<b>99,9</b>	<b>103,1</b>	<b>156,0</b>	<b>114,2</b>	

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

**Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)**

Miesiące		Eksport			Import			
		Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	
2007	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	789,13	435,51	
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	799,62	578,92	
	VI	453,37	495,50	282,36	641,20	720,15	420,19	
	VII	403,78	543,23	254,62	656,46	790,23	364,58	
	VIII	385,72	540,44	242,98	571,30	606,01	482,87	
	IX	339,84	504,20	239,33	570,60	587,26	483,14	
	X	348,62	491,29	218,07	623,96	656,26	526,82	
	XI	303,51	531,15	214,01	584,61	614,62	558,44	
	XII	316,27	522,73	216,88	576,77	591,19	559,21	
	2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
		II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
		III	388,41	545,28	238,27	533,10	552,05	508,49
IV		396,84	502,62	253,53	563,73	637,52	378,24	

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

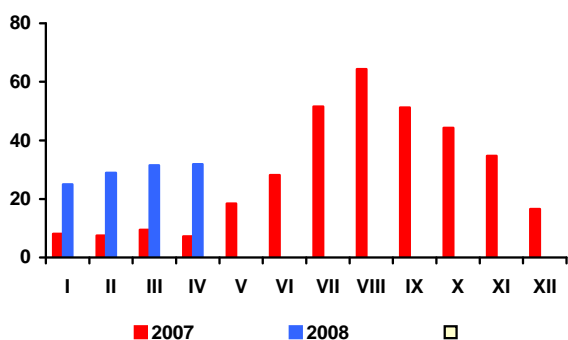
**Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)**

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna <sup>a</sup>	Cena detaliczna	
		workowany	paczkowany			
2007	IV	2,58	2,60	2,41	3,06	
	V	2,57	2,57	2,39	3,05	
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01	
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97	
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94	
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93	
	X	2,45	2,50	2,34	2,93	
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94	
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94	
	2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
		II	2,28	2,26	2,26	2,90
		III	2,15	2,16	2,24	2,80
IV		2,12	2,12	2,18	2,71	
V		2,10	2,16	2,15	2,69	

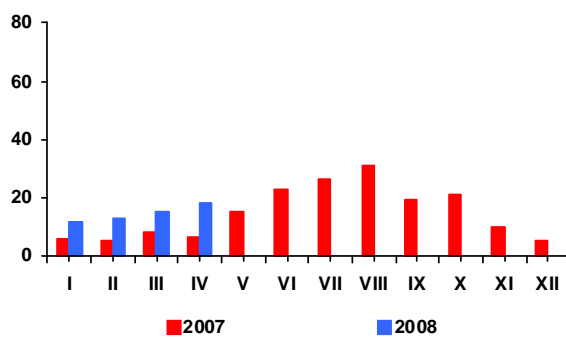
<sup>a</sup> cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

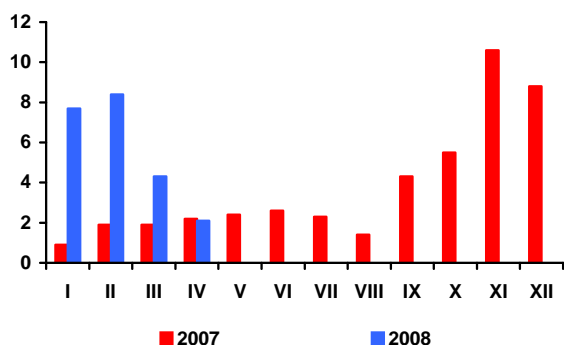
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)



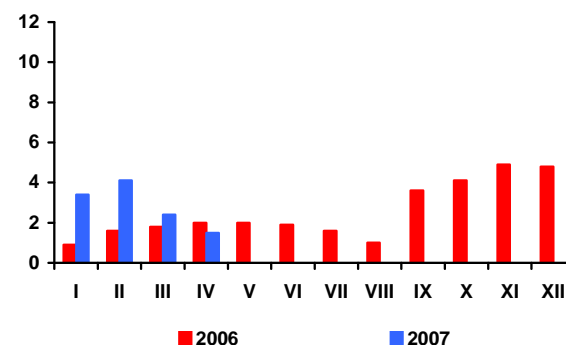
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)



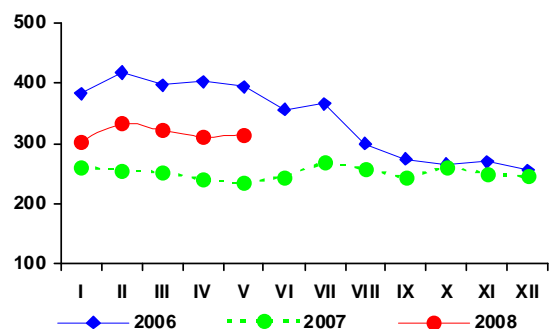
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)



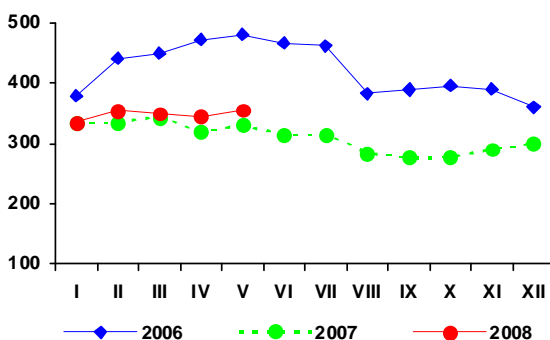
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)



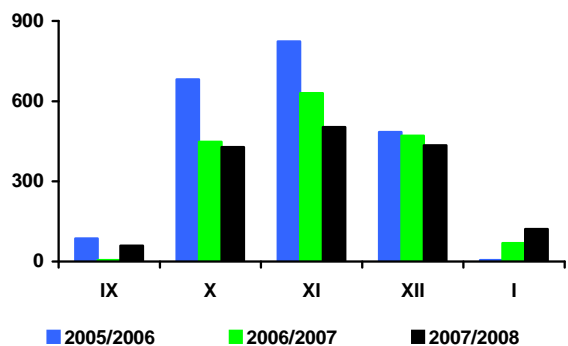
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tone)



Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tone)



Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)



Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

# Rynek rzepaku

**Ewa Rosiak**



W sezonie 2008/09 światowe zbiory rzepaku wyniosą 52,5 mln ton i będą o 4,4 mln ton (o 9%) większe niż w sezonie poprzednim. Wzrost zbiorów spodziewany jest u wszystkich kluczowych jego producentów (z wyjątkiem UE-27). Najbardziej wzrosną zbiory na Ukrainie (ponad dwukrotnie do 2,4 mln ton). Znacząco większe będą w Australii (wzrost o 44% do 1,6 mln ton). W Indiach (6,4 mln ton), Chinach (11,3 mln ton) i Kanadzie (9,4 mln ton) wzrosną odpowiednio o 19%, 9% i 7%.

Tegoroczne zbiory rzepaku w UE-27 będą zbliżone do wysokich zbiorów ubiegłorocznych i wyniosą 18,1 mln ton. Znaczący wzrost zbiorów spodziewany jest tylko w Rumunii, która dotychczas nie była liczącym się producentem rzepaku. We Francji, w Czechach, na Węgrzech i w Szwecji przewiduje się niewielki wzrost zbiorów rzepaku, zaś w Niemczech, w Polsce i w Wielkiej Brytanii niewielki ich spadek.

Przewiduje się, iż w sezonie 2008/09 przeciętna cena rzepaku na rynku europejskim wyniesie 670 USD/tonę (cif, Hamburg) i będzie o 11% wyższa niż w sezonie poprzednim. Cena oleju rzepakowego wzrośnie prawdopodobnie średnio do 1440 USD/tonę (fob, ex-mill Holandia), tj. o ok. 10%, a śrutę rzepakową do 314 USD/tonę (fob, ex-mill Hamburg), tj. o ok. 7%.

Tegoroczne zbiory rzepaku w Polsce, mimo spadku o ok. 2-8%, będą wysokie i wyniosą ok. 2 mln ton. Przy zmniejszeniu areálu uprawy rzepaku do ok. 750-770 tys. ha (o ok. 4-6%), oczekuje się, iż jego plony będą równie wysokie jak w trzech ostatnich latach i wyniosą 26-27 dt/ha. Wskazują na to sprzyjające dla wegetacji rzepaku warunki pogodowe.

W sezonie 2008/09 nadpodaż rzepaku na rynku krajowym będzie niewielka. Spodziewany jest bowiem rozwój krajowej produkcji biopaliw i w ślad za tym bardzo znaczący wzrost popytu na olej rzepakowy zużywany w produkcji biokomponentów (estrów). Utrzyma się też wysoki popyt eksportowy na rzepak i olej rzepakowy, z powodu rosnącego zapotrzebowania rynku europejskiego na biopaliwa. W tej

sytuacji można oczekiwać na znaczący wzrost cen rzepaku. Przewiduje się, iż w 2008 r. ceny skupu rzepaku wyniosą średnio 1330-1350 zł/tonę i będą o ok. 40% wyższe niż przed rokiem. Relacja cen rzepak/pszenica poprawi się i będzie zachęcać do wzrostu areálu jego uprawy pod zbiory 2009 r.

Krajowa podaź rzepaku (produkcja łącznie z bardzo niskimi zapasami początkowymi) w sezonie 2008/09 wyniesie ok. 2,0 mln ton i będzie o ok. 7% mniejsza niż w sezonie poprzednim. Sektor olejarski zwiększy przerób rzepaku do ok. 1,8 mln ton (o ok. 12%). To wymaga jednakże bardzo dużego ograniczenia jego eksportu.

Wyniki handlu zagranicznego olejnymi w 2008 r. pogorszą się, w następstwie spadku eksportu surowców i produktów olejnych. Zmaleje prawdopodobnie znacząco eksport rzepaku i oleju rzepakowego. Większy może być tylko eksport śrutę rzepakową i margaryn. Dlatego wpływy z eksportu olejnych zmaleją. W imporcie surowców i produktów olejnych nie przewiduje się istotnych zmian. Wydatki na zakup olejnych mogą jednakże wzrosnąć, z powodu wysokich cen na rynku światowym. W tej sytuacji przewiduje się, iż deficyt w handlu zagranicznym olejnymi znacząco wzrośnie.

W 2008 r. przemysł tłuszczowy wyprodukuje ok. 700 tys. ton surowego oleju rzepakowego (o ok. 12% więcej niż przed rokiem). Produkcja olejów rafinowanych zwiększy się do 560 tys. ton (o ok. 14%), a produkcja margaryn będzie niewiele wyższa, wzrośnie do ok. 360 tys. ton (o ok. 2%).

Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego w 2008 r. nie zmieni się istotnie w porównaniu z rokiem poprzednim. Przemysł tłuszczowy będzie dalej generował zyski. Jego rentowność brutto i netto może być jednak niższa.

Dynamika wzrostu cen detalicznych tłuszczów roślinnych w 2008 r. będzie większa niż przed rokiem. Wzrost cen tłuszczów roślinnych będzie ograniczany głównie przez utrzymującą się w br. tendencję spadkową na rynku masła.



**Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)**

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego <sup>a</sup>	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	625 000 <sup>c</sup>	374 343	257 242	742 101	19,46	41,2	84,2
2007 IV	46 445	27 394	15 100	58 739	1,54	32,5	79,1
V	46 668	27 219	31 171	42 716	1,12	66,8	109,3
VI	40 099	26 705	24 293	42 511	1,11	60,6	94,3
VII	37 497	23 242	27 172	33 567	0,88	72,5	111,7
VIII	58 272	29 285	21 195	66 362	1,74	36,4	87,8
IX	57 986	27 097	17 662	67 421	1,77	30,5	86,0
X	57 509	42 406	23 117	76 798	2,01	40,2	74,9
XI	56 440	41 097	20 093	77 444	2,03	35,6	72,9
XII	48 888	22 999	17 541	54 346	1,43	35,9	90,0
2008 I	52 715	36 269	14 142	74 842	2,0	26,8	70,4
II	53 726	35 546	10 744	78 528	2,1	20,0	68,4
III	45 134	37 453	8 568	74 019	1,9	19,0	61,0
IV	46 559	24 848	7 971	63 436	1,7	17,1	73,4
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
IV 2008 / III 2008	3,2	-33,7	-7,0	-14,3	-14,3	x	x
IV 2008 / IV 2007	0,2	-9,3	-47,2	8,0	8,0	x	x
IV 2008 / XII 2007	-4,8	8,0	-54,6	16,7	16,7	x	x

<sup>a</sup> produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe

<sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)**

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego <sup>a</sup>	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	625 000 <sup>c</sup>	15 652	247 138	393 514	10,31	39,5	158,8
2007 IV	46 445	312	14 975	31 782	0,83	32,2	146,1
V	46 668	62	30 611	16 119	0,42	65,6	289,5
VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	580	25 889	12 188	0,32	69,0	307,7
VIII	58 272	1697	19 865	40 104	1,05	34,1	145,3
IX	57 986	2720	17 174	43 532	1,14	29,6	133,2
X	57 509	4857	22 134	40 232	1,06	38,5	142,9
XI	56 440	2871	18 174	41 137	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1445	16 427	33 906	0,89	33,6	144,2
2008 I	52 715	1532	13 223	41 024	1,08	25,1	128,5
II	53 726	3110	10 040	46 796	1,23	18,7	114,8
III	45 134	3129	7 030	41 233	1,08	15,6	109,5
IV	46 559	4187	6 851	43 895	1,15	14,7	106,1
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
IV 2008 / III 2008	3,2	33,8	-2,5	6,5	6,5	x	x
IV 2008 / IV 2007	0,2	1242,0	-54,3	38,1	38,1	x	x
IV 2008 / XII 2007	-4,8	189,8	-58,3	29,5	29,5	x	x

<sup>a</sup> produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe,

<sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)**

Okres	Produkcja śrut rzepakowej <sup>a</sup>	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	937 500 <sup>c</sup>	2 111 304	390 167	2 658 637	41,6	35,3
2007 IV	69 668	187 704	16 822	240 550	24,1	29,0
V	70 002	156 472	26 559	199 915	37,9	35,0
VI	60 149	171 075	31 154	200 070	51,8	30,1
VII	56 246	216 132	21 088	251 290	37,5	22,4
VIII	87 408	151 947	46 930	192 425	53,7	45,4
IX	86 979	150 207	36 764	200 422	42,3	43,4
X	86 264	239 915	38 436	287 743	44,6	30,0
XI	84 660	166 108	55 133	195 635	65,1	43,3
XII	73 332	172 076	39 036	206 372	53,2	35,5
2008 I	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
II	80 589	199 777	29 140	251 226	36,2	32,1
III	67 701	142 290	43 849	166 142	64,8	40,7
IV	69 839	120 079	38 355	151 563	54,9	46,1
<b>Wskaźnik zmian w %</b>						
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	3,2	-15,6	-12,5	-8,8	x	x
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	0,2	-36,0	128,0	-37,0	x	x
<u>IV 2008</u> <u>XII 2007</u>	-4,8	-30,2	-1,7	-26,6	x	x

<sup>a</sup> wyliczenia IERiGŻ-PIB, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe, <sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 4. Krajowy bilans śrut rzepakowej (tony)**

Okres	Produkcja <sup>a</sup>	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	937 500 <sup>c</sup>	6 696	390 099	554 097	41,6	169,2
2007 IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	755	45 099	43 064	51,6	203,0
IX	86 979	1 654	34 567	54 066	39,7	160,9
X	86 264	359	34 873	51 750	40,4	166,7
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	35 663	38 218	48,6	191,9
2008 I	79 073	1 223	48 087	32 209	60,8	245,5
II	80 589	456	25 969	55 076	32,2	146,3
III	67 701	1 128	41 287	27 542	61,0	245,8
IV	69 839	96	35 756	34 179	51,2	204,3
<b>Wskaźnik zmian w %</b>						
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	3,2	-91,5	-13,4	24,1	x	x
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	0,2	-76,4	176,4	-40,2	x	x
<u>IV 2008</u> <u>XII 2007</u>	-4,8	-82,5	0,3	-10,6	x	x

<sup>a</sup> wyliczenia IERiGŻ-PIB, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe, <sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)**

Okres	Produkcja <sup>a</sup>	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności <sup>b</sup> w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054 <sup>c</sup>	31 464	61 882	314 636	8,24	17,9	109,7
2007 IV	27 578	1 875	4 783	24 670	0,65	17,3	111,8
V	27 790	2 495	4 119	26 166	0,69	14,8	106,2
VI	25 088	2 513	3 436	24 165	0,63	13,7	103,8
VII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
VIII	29 724	1 894	4 870	26 748	0,70	16,4	111,1
IX	32 141	2 689	6 373	28 457	0,75	19,8	112,9
X	34 778	3 108	8 597	29 289	0,77	24,7	118,7
XI	32 628	3 258	7 893	27 993	0,73	24,2	116,6
XII	22 746	4 497	4 246	22 997	0,60	18,7	98,9
2008 I	27 706	5599	5 907	27 398	0,72	21,3	101,1
II	28 111	4283	5 287	27 107	0,71	18,8	103,7
III	24 567	3622	4 821	23 368	0,61	19,6	105,1
IV	25 505	2769	5 432	22 842	0,60	21,3	111,7
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	3,8	-23,6	12,7	-2,3	-2,3	x	x
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	-7,5	47,7	13,6	-7,4	-7,4	x	x
<u>IV 2008</u> <u>XII 2007</u>	12,1	-38,4	27,9	-0,7	-0,7	x	x

<sup>a</sup> produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe,

<sup>c</sup> szacunek IERIGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)**

Okres	Rzepak <sup>a</sup>	Pszenica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
<b>Wskaźnik zmian w %</b>			
<u>V 2008</u> <u>IV 2008</u>	14,4	-8,4	x
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	56,9	38,3	x
<u>V 2008</u> <u>XII 2007</u>	44,9	5,1	x

<sup>a</sup> ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

**Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)**

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2007 V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
<b>Wskaźnik zmian w %</b>						
<u>V 2008</u> <u>IV 2008</u>	0,0	3,5	4,0	1,2	2,9	6,9
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	30,4	x	44,9	25,4	22,3	28,3
<u>V 2008</u> <u>XII 2007</u>	17,5	x	18,9	13,8	13,4	16,5

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

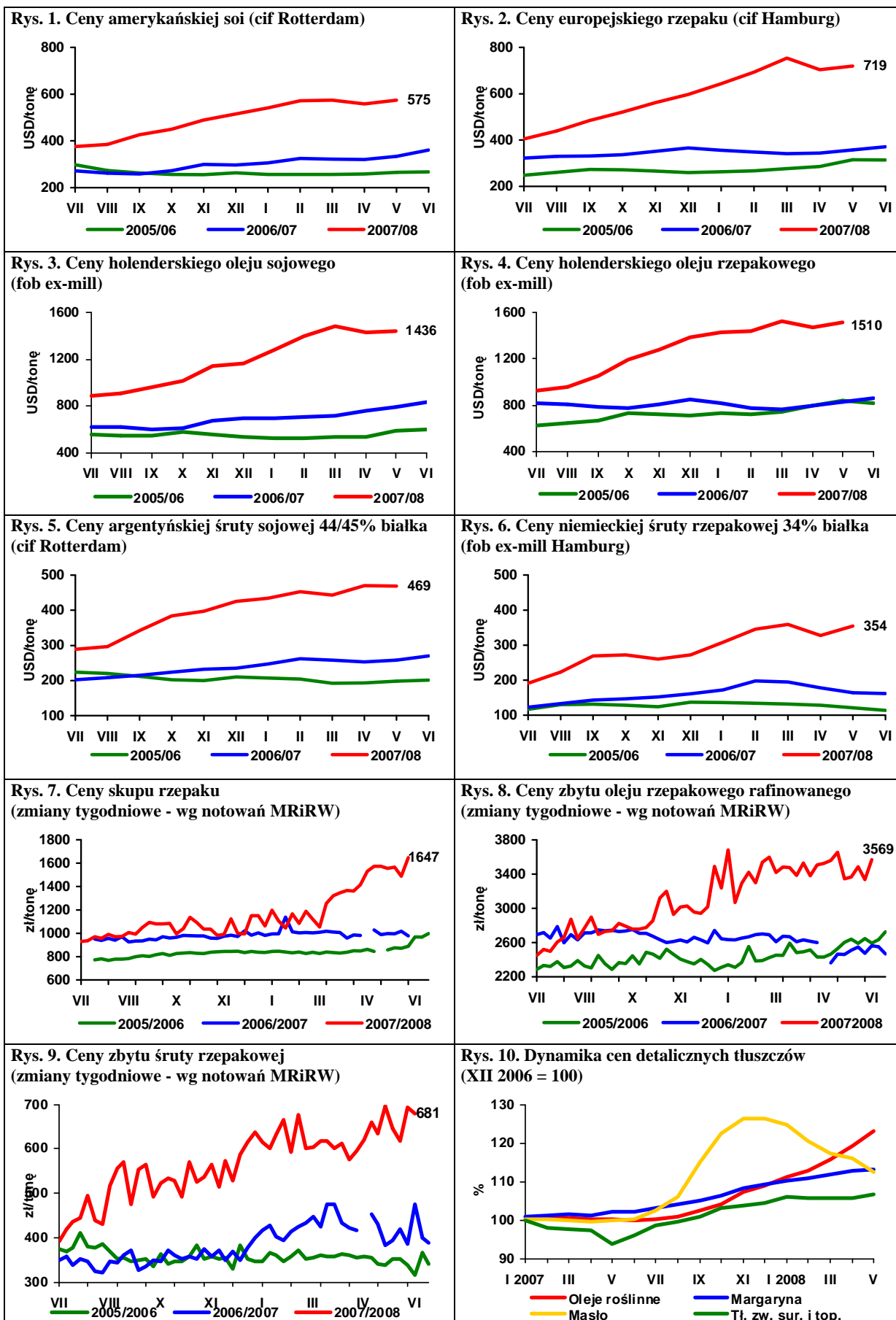
**Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)**

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g <sup>a</sup>	smalec w op. 250 g	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g <sup>b</sup>	smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2007 V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 <sup>c</sup>	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 <sup>c</sup>	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 <sup>c</sup>	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 <sup>c</sup>	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>V 2008</u> <u>IV 2008</u>	-1,3	0,7	x	-1,8	2,8	2,0	x	2,3	-2,9	0,8
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	44,1	11,9	x	12,2	24,5	61,6	x	8,9	20,3	12,0
<u>V 2008</u> <u>XII 2007</u>	11,4	3,7	x	-12,4	6,2	42,3	x	5,0	-10,7	3,4

<sup>a</sup> masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

<sup>b</sup> masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, <sup>c</sup> Od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

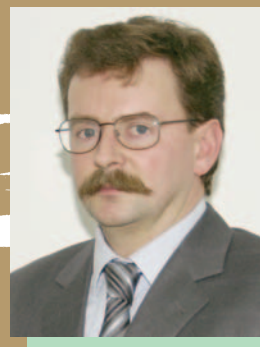
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.



Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

# Rynek ziemniaków

## Wiesław Dzwonkowski



Według Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa utrzymująca się w czerwcu susza już wyrządziła znaczące straty, zwłaszcza w uprawach zbóż jarych i rzepaku. W przypadku ziemniaków przebieg warunków pogodowych nie spowodował jeszcze strat w plonowaniu, ale w przypadku braku opadów i w lipcu, spadek plonów wydaje się być nieunikniony.

Natomiast warunki dla wegetacji ziemniaków na najwcześniejszy zbiór były korzystne, czego następstwem jest stosunkowo duża podaż ziemniaków młodych, których ceny są o przynajmniej 20-30% niższe aniżeli w ubiegłym roku. W końcu czerwca ceny targowiskowe ziemniaków wczesnych, w zależności od województwa oscylowały w przedziale 1,00-1,90 zł/kg.

Dużo niższe niż w roku ubiegłym są ceny ziemniaków z głównego zbioru na targowiskach. W maju ich przeciętny poziom według GUS wyniósł 54,1 zł/dt i był o 1,6% niższy niż kwietniu, a w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. obniżka wyniosła 60,5%. W czerwcu tendencje spadkowe były kontynuowane. Według danych MRiRW w końcu minionego miesiąca ceny targowiskowe ziemniaków w centralnej i wschodniej Polsce oraz w Małopolsce wahała się od 25 do 30 zł/dt, natomiast w zachodniej i północnej części kraju oscylowały w przedziale 55-70 zł/dt.

Potaniały również ziemniaki w sprzedaży detalicznej. Mimo to obserwuje się systematyczny wzrost cen spożywczych przetworów z ziemniaków. Obecnie frytki i chipsy w sprzedaży detalicznej są o 4%, a kopytka i pyzy o 8-9% droższe niż przed rokiem.

Ceny detaliczne skrobi ziemniaczanej w ostatnim miesiącu ustabilizowały się, natomiast ponownie obniżyły się na poziomie producenta i wynosiły odpowiednio: 4,39 i 2,08 zł/kg. W porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. cena zbytu skrobi ziemniaczanej była o 28% niższa, a w sprzedaży detalicznej była zbliżona do ubiegłorocznej. Zbliżająca się kampania 2008/09 prawdopodobnie nie przyniesie istotnych zmian cen skrobi ziemniaczanej z uwagi na to, że jej produkcja będzie przynajmniej o 10-15% niższa od obowiązującej kwoty produkcyjnej (niepełna 145 tys. ton) i wyniesie najwyżej 120-130 tys. ton. Dodatkowym czynnikiem utrzymującym ceny skrobi ziemniaczanej na wysokim poziomie jest rosnący popyt krajowy oraz wysokie ceny substytucyjnych produktów skrobiowych ze zbóż.

Kwiecień był kolejnym miesiącem korzystnych tendencji w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami. Rośnie eksport i maleje import zarówno ziemniaków, jaki i przetworów ziemniaczanych. W pierwszych czterech miesiącach 2008 r. eksport ziemniaków nieprzetworzonych wyniósł 15,8 tys. ton, wobec zaledwie 1,5 tys. ton w analogicznym okresie ubiegłego roku. Ziemniaki sprzedajemy głównie do krajów WNP: Mołdawii, Azerbejdżanu, Białorusi i Ukrainy; wyeksportowano też ponad 0,7 tys. ton ziemniaków do Rosji. Spośród krajów UE głównymi odbiorcami są Rumunia i Litwa oraz Włochy. Jednak dopóki Polska nie upora się w sposób zdecydowany z bakterią pierścieniową (chorobą kwarantannową, która w naszym kraju występuje dosyć powszechnie), możliwości znaczącego zwiększenia sprzedaży ziemniaków na rynki zagraniczne są minimalne.

W okresie styczeń-kwiecień 2008 r. import ziemniaków wyniósł 23,7 tys. ton i był 3-krotnie niższy w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. Przywóz sadzeniaków zmniejszył się z 24,9 do niespełna 10 tys. ton, a ziemniaków wczesnych z 20,7 do 9,8 tys. ton. Najbardziej jednak obniżył się import pozostałych ziemniaków konsumpcyjnych (z 27,7 do 4,4 tys. ton).

Poprawia się również bilans obrotów przetworami ziemniaczanymi. W pierwszych czterech miesiącach 2008 r. sprzedaż frytek na rynki zagraniczne zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku o prawie 2 tys. ton i wyniosła 31,4 tys. ton. Z 7,1 do 11,9 tys. ton wzrósł eksport skrobi ziemniaczanej. Natomiast nieco niższy niż przed rokiem jest eksport chipsów, suszu z ziemniaków oraz syropów skrobiowych.

Utrzymuje się spadek importu produktów skrobiowych, w tym zwłaszcza syropów (z 50,3 tys. ton do zaledwie 6 tys. ton w pierwszych czterech miesiącach 2008 r.) oraz skrobi nieprzetworzonych (z 21 tys. ton do 10,5 tys. ton). Na nieco niższym poziomie ukształtował się również przywóz dekstryn i preparatów wykańcjalniczych na bazie skrobi. Niższy niż przed rokiem jest również przywóz pozostałych przetworów ziemniaczanych.

**Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)**

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej <sup>a</sup>		
	2006	2007	2008	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200		-	-	-
VII	21 900	22 800		-	-	-
VIII	36 700	69 100		806	-	2 363
IX	159 600	298 500		27 538	12 631	28 984
X	326 900	303 300		41 608	37 510	35 730
XI	133 700	129 300		20 373	17 714	14 131
XII	45 400	41 500		5 092	1 999	-
RAZEM	747 500 <sup>b</sup>	864 500 <sup>c</sup>	94 200	95 417	71 789	81 208

<sup>a</sup> krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, <sup>b</sup> okres VII -XII 2006, <sup>c</sup> okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)**

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2007 I	2	40	84	2 018	22	2 757	649	7 173	1 315	650
II	72	-	151	1 921	12	2 914	764	7 076	1 058	709
III	167	170	173	2 286	2	3 568	942	8 225	1 689	644
IV	268	482	77	884	5	3 613	1 049	7 179	1 276	444
V	405	698	17	1 004	27	4 748	986	7 277	1 168	306
VI	373	-	452	994	8	4 334	967	7 165	1 333	203
VII	13	-	1 239	942	18	3 748	1 111	7 773	1 202	238
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	48	367	1 745	2 435	317	4 458	600	8 004	916	456
II	269	465	2 557	3 611	17	1 242	714	7 392	1 135	644
III	314	260	3 173	3 214	7	1 584	592	7 433	1 145	550
IV	165	972	5 458	2 647	4	1 543	449	8 324	963	729

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

**Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)**

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	Wczesne	sadzeniaki	pozostałe	Skrobia ziemn.	Skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2007 I	1 679	320	3 674	483	5 044	10 252	5 760	3 718	248	498
II	2 433	4 084	4 299	868	4 543	11 550	7 005	3 366	226	433
III	4 904	10 116	10 626	1 292	4 669	16 092	7 851	4 595	198	343
IV	12 598	10 360	9 307	852	3 282	12 947	6 987	3 267	217	248
V	37 790	4 190	21 550	1 167	6 322	16 597	8 275	4 781	447	393
VI	18 202	97	12 366	1 160	3 418	10 497	7 917	8 731	519	296
VII	113	1 528	3 378	897	4 151	18 690	8 043	5 087	794	110
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	662	1	652	532	1 816	2 003	5 990	3 233	343	133
II	1 330	974	728	584	2 602	1 255	5 471	2 223	276	149
III	2 173	3 896	1 367	512	2 501	1 261	6 265	2 980	227	85
IV	5 608	4 701	1 642	623	1 286	1 440	5 746	4 148	267	102

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

**Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów**

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	V	III	IV	V	Wskaźnik zmian cen	
		2007	2008	2008	2008	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
<b>Ziemniaki</b>	Skupu	51,7	.	43,9	42,7	82,6	97,3
	Targowiskowa	137,0	56,3	55,0	54,1	39,5	98,4
	Detaliczna (zł/kg)	1,85	0,78	0,76	0,77	41,6	101,3
	Importowa	139,1	129,3	134,6	.	96,8	104,1
	Eksportowa	145,4	39,3	40,4	.	27,2	102,8
<b>Relacje cen</b>	Skup / targowisko	0,38	.	0,80	0,79	-	-
	Targowisko / detal	0,74	0,72	0,72	0,70	-	-
	Skup / detal	0,28	.	0,58	0,55	-	-
<b>Ziemniaki skrobiowe<sup>a</sup></b>	Skupu (zł/t)	142,9	133,6	130,1	128,7	90,1	98,9
<b>Skrobia ziemniaczana</b>	Zbytu (zł/kg)	2,85	2,13	2,09	2,04	71,6	97,6
<b>Skrobia ziemniaczana</b>	Detaliczna (zł/kg)	4,36	4,44	4,39	4,39	100,7	100,0
<b>Frytki</b>	Detaliczna (zł/kg)	8,94	9,26	9,28	9,30	104,0	100,2
<b>Chipsy</b>	Detaliczna (zł/kg)	31,70	32,50	32,70	33,00	104,1	100,9
<b>Pyzy ziemniaczane</b>	Detaliczna (zł/kg)	7,08	7,54	7,60	7,68	108,5	101,1
<b>Kopytka</b>	Detaliczna (zł/kg)	7,54	8,10	8,14	8,22	109,0	101,0

<sup>a</sup> cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

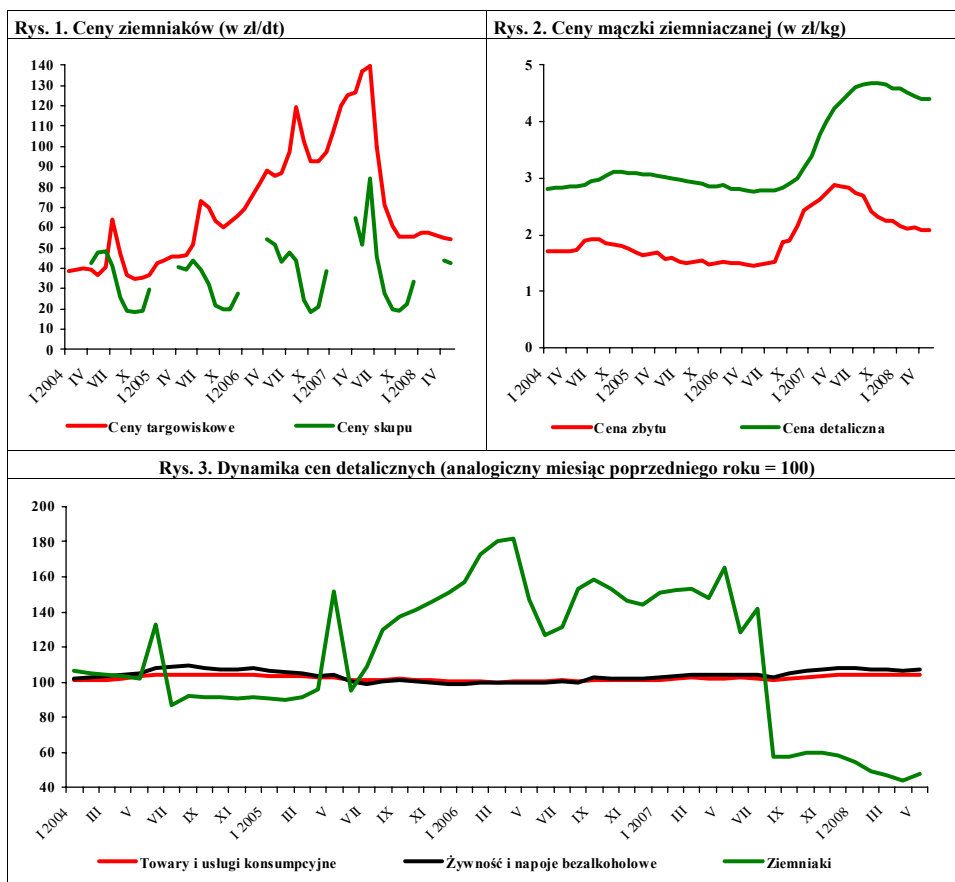
Źródło: Dane GUS.



Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwa		2007	2008			wsk. zmian cen	
		maj	marzec	kwiecień	maj	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	165,2	59,9	59,0	60,6	36,7	102,7
2	Kujawsko-pomorskie	158,2	56,7	54,4	54,4	34,4	99,9
3	Lubelskie	88,5	49,9	43,4	45,9	51,9	105,8
4	Lubuskie	144,6	65,6	70,6	72,0	49,8	102,0
5	Łódzkie	142,8	48,2	44,7	44,6	31,3	99,9
6	Małopolskie	123,4	59,9	59,6	57,2	46,4	96,0
7	Mazowieckie	135,4	47,2	42,8	42,6	31,4	99,3
8	Opolskie	165,7	70,4	70,4	69,6	42,0	98,9
9	Podkarpackie	117,5	61,4	61,3	56,7	48,2	92,4
10	Podlaskie	117,1	44,6	41,0	39,3	33,6	95,9
11	Pomorskie	159,9	73,0	67,4	66,6	41,6	98,8
12	Śląskie	153,3	59,2	60,0	58,6	38,3	97,6
13	Świętokrzyskie	110,8	49,4	49,4	45,6	41,1	92,2
14	Warmińsko-mazurskie	124,4	57,0	58,9	56,8	45,6	96,4
15	Wielkopolskie	164,6	59,0	61,5	59,6	36,2	96,8
16	Zachodniopomorskie	160,7	70,6	70,6	72,5	45,1	102,6
maksimum		165,7	73,0	70,6	72,5	x	
minimum		88,5	44,6	41,0	39,3		
różnica w %		87,3	63,6	72,2	84,4		

Źródło: Dane GUS.



Źródło: Dane GUS.

# Rynek warzyw

**Grażyna Stępa**  
**Tomasz Smoleński**



W czerwcu 2008 r., w porównaniu z majem, wzrosły ceny skupu większości warzyw ze zbiorów ubiegłorocznych do bezpośredniego spożycia, jak: buraki ćwikłowe (o 31%), cebula (o 18%), kapusta biała oraz marchew. Potaniały pomidory szklarniowe (o 30%), a ceny pieczarek nie zmieniły się. Zakłady przetwórcze więcej o 6% płaciły w skupie za cebulę obieraną. Spośród warzyw skupowanych na eksport nieznacznie podrożała kapusta pekińska. Natomiast mniej niż w maju płacono za pomidory (o 27%), kapustę białą (o 22%) i cebulę (o 5%). W tym czasie podniósł się poziom cen hurtowych większości warzyw, jak: cebula (o 53%), kapusta biała, marchew i buraki. Niższe niż w maju br. były ceny hurtowe ogórków (o 48%) i pomidorów (o 29%) spod osłon.

W relacji do czerwca 2007 r. najbardziej wzrosły ceny skupu: kapusty, marchwi, buraków ćwikłowych i kapusty pekińskiej. Natomiast obniżyły się ceny cebuli (zarówno w skupie jak i w hurcie) i ceny hurtowe ogórków.

W maju 2008 r. w porównaniu z kwietniem – z powodu niższej podaży – wzrosły ceny detaliczne większości warzyw świeżych. Najbardziej podrożała kapusta biała (o 44%), buraki ćwikłowe (o 34%) i marchew (o 28%). Wzrosły też ceny detaliczne porów, cebuli i selerów. Natomiast mniej o 5% kosztowały kalafior, a cena detaliczna pieczarek była zbliżona do ceny z kwietnia br. W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne i zbytu przetworów warzywnych. W stosunku do maja 2007 r. zwiększyły się ceny detaliczne kapusty białej (o 59%), buraków (o 39%), papryki (o 27%), marchwi (o 25%), kalafiorów, pieczarek i porów. Potaniała natomiast cebula (o 34%) i selery (o 21%). W tym okresie zwykowały ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej: mrożonych mieszanek warzywnych i ogórków konserwowych (o 10%). Wzrosły również ceny zbytu większości przetworów warzywnych, jak: koncentratu pomidorowego, ogórków konserwowych, kalafiorów mrożonych i mrożonych mieszanek warzywnych. Prawie nie zmieniły się ceny zbytu mrożonej fasoli szparagowej, ketchupu i soku pomidorowego.

W kwietniu 2008 r. w porównaniu z kwietniem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły o 85% produkcję warzyw mrożonych, o 22% konserw warzywnych i o 4% jednogatunkowych soków warzywnych. O jedną czwartą mniej wyprodukowano gotowych dań mrożonych oraz marynat. Produkcja soku pomidorowego była niższa o 15%.

W kwietniu 2008 r. wyeksportowano 42,5 tys. ton warzyw świeżych o wartości 13,7 mln EUR. W stosunku do kwietnia 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zwiększył się dwukrotnie, a jego wartość o 34%. Wyższa była sprzedaż niemal wszystkich warzyw świeżych, a najbardziej: marchwi (ośmiokrotny wzrost), kapusty (dwukrotny), cebuli (o 78%), pomidorów (o 43%) i kalafiorów (o 39%). Obniżyła się jedynie sprzedaż ogórków (o 27%). W kwietniu br. sprzedano 38,5 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 22,6 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów wzrósł w stosunku do kwietnia 2007 r. o 21%, natomiast jego wartość o 15%. O wzroście sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował wyższy o 31% eksport mrożonek oraz o 4% suszy. Natomiast o 18% obniżył się eksport marynat i o 9% konserw warzywnych.

Import warzyw świeżych w kwietniu 2008 r. wyniósł 37,0 tys. ton, a jego wartość 24,3 mln EUR. W porównaniu z kwietniem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 16%, a jego wartość o 28%. Do spadku importu warzyw świeżych przyczynił się niższy o 44% zakup cebuli, o 32% papryki, o 30% ogórków i o 20% pomidorów. Natomiast o 92% więcej zakupiono kapusty i o 22% marchwi. W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 11,8 tys. ton, a jego wartość 10,4 mln EUR. W porównaniu z kwietniem 2007 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych wzrosła o 12%, a ich wartość o 21%. Zakupiono o 70% więcej suszy, o 60% koncentratu pomidorowego i o 25% konserw warzywnych. Natomiast obniżył się import marynat o 25% i mrożonek o 23%.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula <sup>a</sup>	Cebula <sup>b</sup>	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,12</b>	<b>1,68</b>	<b>0,50</b>	<b>0,73</b>	<b>0,54</b>	<b>1,64</b>	<b>1,11</b>	<b>1,29</b>	<b>4,14</b>	<b>1,87</b>	<b>4,75</b>
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	118	113	107	106	131	x	x	x	70	x	99
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	52	78	254	152	198	x	x	x	99	x	100

<sup>a</sup> z notowań spółdzielni ogrodniczych, <sup>b</sup> cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, <sup>c</sup> ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,24</b>	<b>0,41</b>	<b>0,30</b>	<b>0,25</b>	<b>0,86</b>	<b>0,69</b>	<b>1,32</b>	<b>1,00</b>	<b>1,10</b>	<b>0,50</b>	<b>0,20</b>
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	106	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	51	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2007 IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,91</b>	<b>0,78</b>	<b>1,07</b>	<b>0,50</b>	<b>0,66</b>	<b>3,75</b>	<b>0,56</b>	<b>1,57</b>	<b>1,06</b>	<b>0,72</b>	<b>0,89</b>	<b>0,36</b>	<b>0,30</b>
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
<b>Wskaźnik zmian w %</b>													
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	73	x	105	78	x	x	x	x	x	95	x	x	x
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	96	x	206	143	x	x	x	x	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
<b>2006 I-XII</b>	<b>32 607</b>	<b>10 456</b>	<b>428 679</b>	<b>72 237</b>	<b>15 502</b>	<b>57 187</b>
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
<b>2007 I-XII</b>	<b>40 568</b>	<b>8 305</b>	<b>457 183</b>	<b>105 507</b>	<b>17 682</b>	<b>52 362</b>
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
IV	3 540	1 257	34 327	5 477	1 083	2 300
<b>Wskaźnik zmian w %</b>						
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	85	104	185	122	75	75

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008				IV 2008 IV 2007 (%)
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	
<b>Warzywa ogółem</b>	<b>25271</b>	<b>29933</b>	<b>20740</b>	<b>28192</b>	<b>36364</b>	<b>39207</b>	<b>45081</b>	<b>39003</b>	<b>48674</b>	<b>38124</b>	<b>32053</b>	<b>410563</b>	<b>34162</b>	<b>45327</b>	<b>44403</b>	<b>42549</b>	<b>205</b>
Cebula	8221	7855	6244	7526	6969	8373	12056	12108	14395	12988	10060	116051	12249	14628	12954	11089	178
Kapusta	5913	8835	6584	3420	5982	5113	2709	2887	5956	5671	3913	62126	7445	12104	12392	12868	194
Marchew	764	1001	1049	1564	1771	1988	1832	2433	3153	3284	3045	22807	3396	6673	7342	8813	840
Ogórki	151	52	441	1253	2642	6400	4326	902	696	276	390	17943	184	130	142	322	73
Pomidory	1021	1419	1461	8998	10473	9182	13437	10747	10375	3477	2963	74573	637	1073	1274	2096	143
Kalafiory	205	325	261	1150	4054	2905	4083	2358	3840	1585	616	21561	449	408	402	362	139
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>38845</b>	<b>45350</b>	<b>31811</b>	<b>33115</b>	<b>28327</b>	<b>24475</b>	<b>28565</b>	<b>36771</b>	<b>48056</b>	<b>44124</b>	<b>37327</b>	<b>436710</b>	<b>45731</b>	<b>47130</b>	<b>53419</b>	<b>38486</b>	<b>121</b>
Susze	1261	1186	1097	1157	999	808	817	1296	1479	1431	1386	14476	1651	1453	9408	1144	104
Marynaty	2369	2742	3247	3192	3181	2687	2631	2984	4403	3823	3166	36747	3150	3343	3067	2651	82
Konserwy	3994	4454	3703	3311	2359	1873	1862	2385	4231	3289	3480	38635	4638	3418	3646	3372	91
<i>-kapusta kwasz.</i>	1852	2376	1958	1159	911	745	599	610	1154	1170	1243	15562	1216	1068	1404	1722	88
Mrożonki	28210	33937	21206	23028	19060	16390	20730	26815	34608	32060	26083	312621	32888	35447	33640	27674	131
<b>Pieczarki i ich przetwory</b>	<b>13391</b>	<b>17819</b>	<b>16107</b>	<b>15315</b>	<b>11906</b>	<b>11287</b>	<b>10811</b>	<b>12583</b>	<b>15833</b>	<b>16750</b>	<b>16013</b>	<b>124280</b>	<b>16989</b>	<b>15624</b>	<b>17322</b>	<b>13709</b>	<b>85</b>
<b>Warzywa ogółem</b>	<b>9260</b>	<b>10874</b>	<b>9039</b>	<b>16951</b>	<b>19100</b>	<b>20008</b>	<b>21759</b>	<b>19919</b>	<b>22537</b>	<b>14479</b>	<b>11382</b>	<b>185604</b>	<b>11791</b>	<b>12493</b>	<b>13095</b>	<b>12108</b>	<b>134</b>
Cebula	3903	3579	3034	3812	3637	3878	4249	4033	4768	4811	3544	47730	4769	4082	3853	2650	87
Kapusta	840	1471	955	772	1265	966	554	522	825	800	666	10323	1296	2171	2427	3234	339
Marchew	157	187	178	346	364	495	303	294	392	404	368	3654	420	762	1039	1209	679
Ogórki	56	51	328	847	2040	2019	1599	558	489	214	244	8695	180	81	190	208	63
Pomidory	717	1220	1753	7354	7990	7798	9868	8589	8925	2936	1795	59666	406	553	841	1475	84
Kalafiory	109	170	141	431	1099	1422	1449	1174	1731	743	314	8879	256	232	199	206	146
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>22843</b>	<b>26752</b>	<b>19641</b>	<b>20897</b>	<b>18932</b>	<b>16349</b>	<b>18829</b>	<b>23767</b>	<b>30801</b>	<b>27990</b>	<b>25838</b>	<b>277546</b>	<b>27669</b>	<b>27421</b>	<b>25907</b>	<b>22638</b>	<b>115</b>
Susze	2329	2370	2048	2295	2024	1609	1830	2807	3012	2923	2875	29122	3236	2973	2752	2438	119
Marynaty	2062	2653	2477	2449	2490	2190	2168	2355	3706	3201	2748	30647	2616	2580	2363	2449	99
Konserwy	2256	2529	2167	2160	2048	1581	1792	2090	3472	2506	2601	27357	2995	2823	2825	2650	122
<i>-kapusta kwasz.</i>	574	692	576	444	428	318	291	291	500	534	587	5792	480	426	439	618	107
Mrożonki	13978	16916	11101	12191	10020	8605	10998	13695	17592	16441	12044	159428	16073	16396	15104	12145	109
<b>Pieczarki i ich przetwory</b>	<b>19114</b>	<b>24541</b>	<b>21816</b>	<b>21053</b>	<b>17096</b>	<b>16419</b>	<b>16245</b>	<b>19095</b>	<b>22070</b>	<b>23719</b>	<b>21791</b>	<b>179463</b>	<b>24100</b>	<b>22047</b>	<b>24605</b>	<b>19929</b>	<b>91</b>

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008				IV 2008 IV 2007 (%)
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	
	tony																
Warzywa ogółem	34259	49680	44102	35668	20363	9649	4732	5497	6804	20448	25825	292818	30276	37195	41305	37000	84
Cebula	11159	11408	12668	11425	6202	2980	1406	1869	2402	2950	3899	77227	3794	4335	3978	7068	56
Kapusta	50	378	1697	1225	335	14	143	3	12	38	28	3977	64	108	571	3252	192
Marchew	2174	4461	4902	5812	5337	941	505	280	68	307	1375	27259	1692	3200	5378	5980	122
Ogórki	2654	3047	2067	1488	312	188	81	1055	1556	4396	4091	25977	4362	3713	3066	1451	70
Pomidory	9306	14334	10828	8838	4436	2205	578	651	591	585	9451	78293	11493	13454	14321	8642	80
Papryka	2306	2588	2198	2269	2249	1553	632	520	525	2525	2226	22086	2709	3167	3414	1496	68
Czosnek	276	868	1099	534	363	931	596	381	332	387	602	7110	395	313	723	815	74
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>12508</b>	<b>14412</b>	<b>10530</b>	<b>12831</b>	<b>12498</b>	<b>11676</b>	<b>11695</b>	<b>11957</b>	<b>14986</b>	<b>16922</b>	<b>14179</b>	<b>156018</b>	<b>12170</b>	<b>14596</b>	<b>13122</b>	<b>11842</b>	<b>112</b>
Mrożonki	3662	3863	2712	2824	2618	2398	2976	2616	3152	3528	3216	36448	2479	2950	3092	1989	73
Susze	1058	1243	809	958	1188	897	742	880	1265	972	694	12216	979	1371	877	1364	169
Marynaty	901	989	1073	1087	1029	784	901	1299	1090	1301	1069	12369	869	1230	912	824	77
Konserwy	2799	3480	1900	2421	2112	2112	2896	3493	3525	3765	2504	32356	2151	2539	3168	2106	111
-kukurydza konserw.	1615	2227	913	1354	1060	1147	2082	2171	2100	2050	1007	18401	978	1201	1838	1338	148
Koncentrat pomid.	3043	3340	2964	4173	4271	3984	2564	2632	4408	5723	5294	46306	4675	5449	3954	4378	148
<b>Warzywa ogółem</b>	<b>24652</b>	<b>39266</b>	<b>33799</b>	<b>19245</b>	<b>10884</b>	<b>6162</b>	<b>2512</b>	<b>3069</b>	<b>4571</b>	<b>19937</b>	<b>23677</b>	<b>22000</b>	<b>24564</b>	<b>27111</b>	<b>34939</b>	<b>24262</b>	<b>72</b>
Cebula	2171	2918	2839	2665	1286	403	196	296	347	361	646	15808	372	656	962	772	121
Kapusta	27	182	640	312	92	4	41	1	3	6	18	1358	32	49	251	1456	228
Marchew	551	1185	971	1148	1224	232	122	72	14	112	368	6295	324	623	977	1559	161
Ogórki	3685	2685	1716	1141	209	93	63	619	1226	3822	3256	23860	4187	3891	2851	962	56
Pomidory	9323	17075	14882	6471	3162	1893	626	762	753	6418	11018	86680	10342	10761	15445	8671	58
Papryka	3858	4883	4108	4105	3283	2339	498	316	738	4819	3621	36483	3499	4327	5881	2983	73
Czosnek	476	1012	1058	605	449	593	334	292	316	380	529	6878	280	232	526	451	43
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>11707</b>	<b>12499</b>	<b>8544</b>	<b>10354</b>	<b>10421</b>	<b>10144</b>	<b>9752</b>	<b>10721</b>	<b>13295</b>	<b>13623</b>	<b>11975</b>	<b>133919</b>	<b>10245</b>	<b>12556</b>	<b>11396</b>	<b>10364</b>	<b>121</b>
Mrożonki	2971	3254	2133	2105	1946	1891	2147	2071	2498	2742	2302	29027	2019	2386	2587	1651	77
Susze	1825	1912	1272	1695	1785	1565	1453	1577	2051	1735	1333	20416	1574	2151	1367	2161	170
Marynaty	756	875	875	769	870	607	653	819	814	1152	984	9930	719	930	689	653	75
Konserwy	3576	3368	1736	2392	2223	2366	2527	3556	3846	3856	2895	34202	2232	2542	3138	2162	125
-kukurydza konserw.	1262	1726	637	1005	842	990	1464	1831	1861	1756	1003	14912	791	1002	1530	1211	190
Koncentrat pomid.	1775	1968	1703	2397	2602	2363	1667	1764	2695	2786	3311	27144	2745	3549	2696	2724	160

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 II	0,47	0,14	0,21	0,37	0,70	0,53	1,37	1,04	0,31	0,45
III	0,46	0,17	0,19	0,97	0,86	0,52	1,33	1,23	0,29	0,46
IV	0,49	0,15	0,17	0,75	1,20	0,54	1,37	0,65	0,29	0,52
V	0,51	0,23	0,22	0,68	0,82	0,37	1,42	0,66	0,38	0,49
VI	0,52	0,21	0,21	0,77	0,76	0,27	1,48	0,71	0,47	0,45
VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
<b>2007 I-XII</b>	<b>0,41</b>	<b>0,17</b>	<b>0,16</b>	<b>0,48</b>	<b>0,80</b>	<b>0,41</b>	<b>1,44</b>	<b>0,77</b>	<b>0,37</b>	<b>0,49</b>
2008 I	0,39	0,18	0,12	0,98	0,64	0,57	1,50	0,73	0,39	0,48
II	0,28	0,18	0,11	0,62	0,52	0,57	1,52	0,71	0,40	0,46
III	0,30	0,20	0,14	1,33	0,66	0,50	1,48	0,66	0,31	0,43
IV	0,24	0,25	0,14	0,65	0,70	0,57	1,44	0,84	0,36	0,44
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	80	125	100	49	106	114	97	127	116	102
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	49	167	82	87	58	106	105	129	124	85

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała <sup>a</sup>	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntow <sup>a</sup>
<b>2006 I-XII</b>	<b>0,93</b>	<b>0,89</b>	<b>1,04</b>	<b>0,78</b>	<b>1,71</b>	<b>1,03</b>	<b>4,22</b>	<b>5,02</b>	<b>2,10</b>
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,23</b>	<b>1,59</b>	<b>0,84</b>	<b>0,64</b>	<b>3,36</b>	<b>2,96</b>	<b>5,38</b>	<b>5,05</b>	<b>2,30</b>
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
<b>Wskaźnik zmian w %</b>									
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	153	105	116	112	-	-	52	71	-
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	86	163	145	118	-	-	84	105	-

<sup>a</sup> ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe <sup>a</sup>	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone <sup>b</sup>	Kecup	Sok pomidorowy <sup>a</sup>
2007 IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,77</b>	<b>7,88</b>	<b>3,23</b>	<b>2,92</b>	<b>2,98</b>	<b>6,04</b>	<b>2,28</b>
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
<u>V 2008</u> IV 2008	100	100	96	98	99	100	102
<u>V 2008</u> V 2007	115	116	99	109	106	100	101

<sup>a</sup> zł/litr, <sup>b</sup> groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2007 III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 <sup>a</sup>	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 <sup>a</sup>	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 <sup>a</sup>	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,15</b>	<b>0,97</b>	<b>1,70</b>	<b>1,38</b>	<b>3,68</b>	<b>4,12</b>	<b>10,24</b>	<b>3,81</b>	<b>4,65</b>	<b>4,35</b>	<b>6,59</b>
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
<u>V 2008</u> IV 2008	113	144	128	134	109	104	x	x	x	95	99
<u>V 2008</u> V 2007	66	159	125	139	79	114	127	x	x	118	110

<sup>a</sup> cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.



Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczap	Sok pomidorowy <sup>a</sup>	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
<b>2007 I-XII</b>	<b>4,25</b>	<b>15,89</b>	<b>7,75</b>	<b>5,84</b>	<b>7,61</b>	<b>6,23</b>	<b>8,85</b>	<b>3,67</b>	<b>5,45</b>	<b>8,02</b>	<b>4,06</b>
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
$\frac{V\ 2008}{IV\ 2008}$	101	101	101	101	100	100	101	100	101	101	100
$\frac{V\ 2008}{V\ 2007}$	110	104	104	108	106	110	103	105	107	107	106

<sup>a</sup> w zł/l

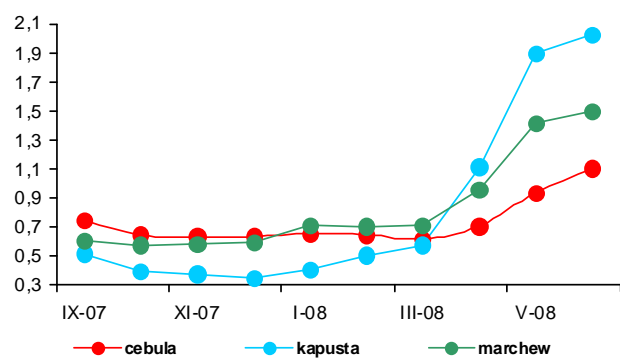
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

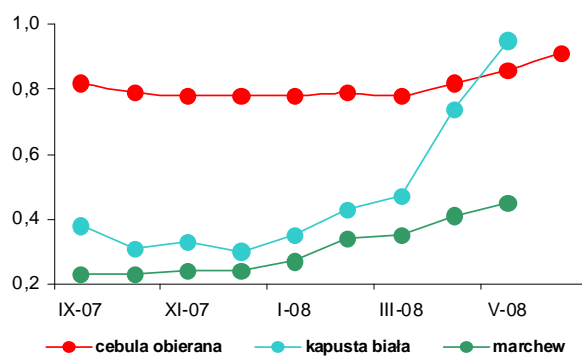
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiory
2006 XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

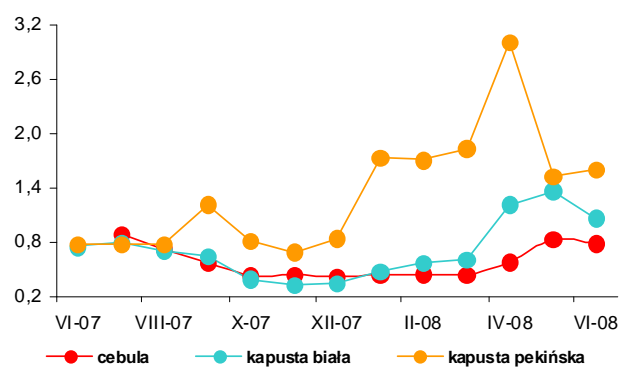
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)



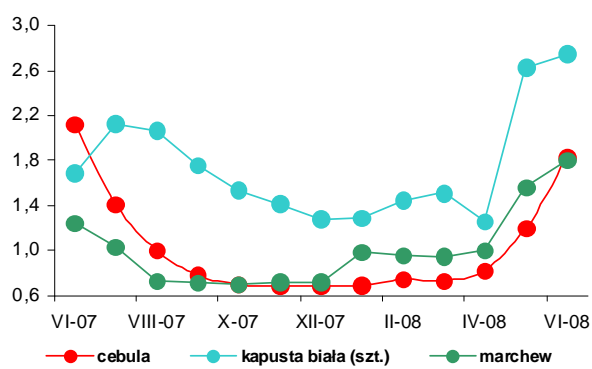
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)



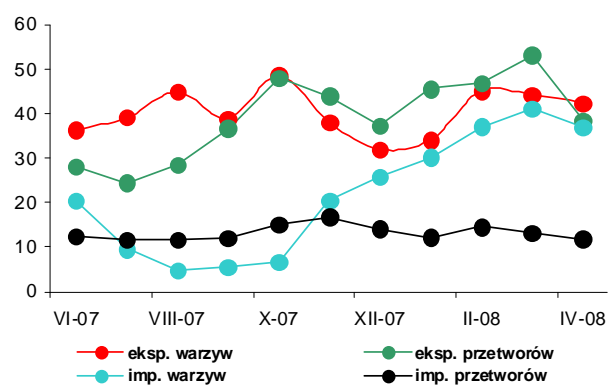
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)



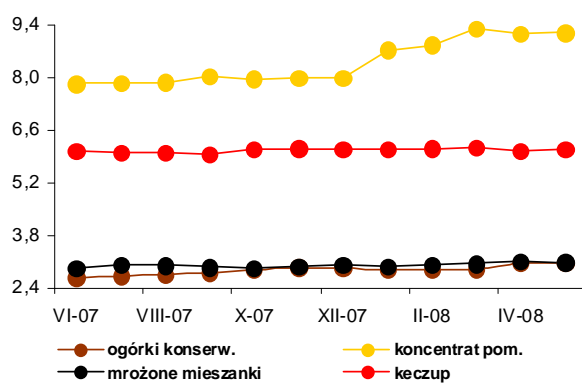
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)



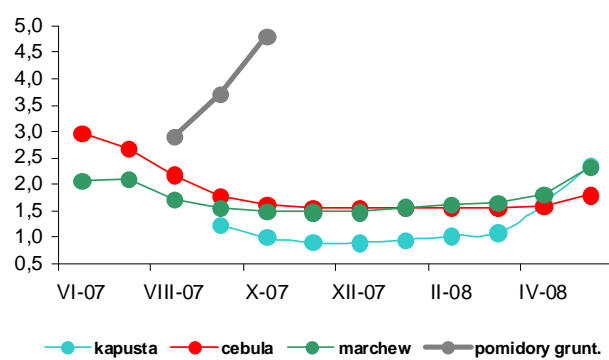
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)



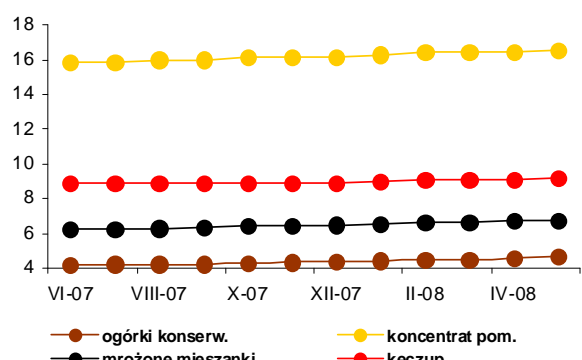
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)



Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)



Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)



# Rynek owoców

**Bożena Nosecka**  
**Irena Strojewska**



W czerwcu 2008 r. wobec czerwca 2007 r. ceny truskawek oferowane przez eksporterów wzrosły o 8%. Nie zmieniły się na rynku hurtowym, a zmniejszyły się o 13% w skupie prowadzonym przez spółdzielnie ogrodnicze. Tańsze też były truskawki w skupie realizowanym przez zakłady przetwórcze – spadły ceny truskawek odszypułkowanych do mrożenia o 20%, a na sok (z szypułką) o 28%. Jabłka podrożały w hurcie o 32%, skupowane przez spółdzielnie ogrodnicze do bezpośredniego spożycia o 34%, a w firmach eksportowych o 29%. Najbardziej podrożały owoce odmian 'Jonagold' i 'Jonagored' (o ponad 30%). W czerwcu ceny hurtowe gruszek (głównie pochodzących z importu) były niższe niż w maju roku poprzedniego o 19%. Z powodu niedoborów na rynku europejskim i światowym zwiększyły się ceny importowe i hurtowe cytryn (o 88%). Tańsze natomiast były pozostałe owoce cytrusowe i owoce południowe. Ceny pomarańcz obniżyły się o 6% i mandarynek o 7%. Winogrona potaniały o 15%, a banany o 11%.

W czerwcu 2008 r. jabłka na rynkach hurtowych były droższe niż w maju o 7%, winogrona o 6%, mandarynki o 5% i gruszki o 2%. Tańsze były truskawki (o 65%), cytryny (o 18%), banany (o 9%) i pomarańcze (o 2%). Wyższe niż w maju 2008 r. były ceny oferowane za jabłka przez spółdzielnie ogrodnicze (o 15%) oraz firmy eksportowe (o 12%). Obniżyły się natomiast o 7% ceny skupu jabłek kierowanych do przetwórstwa.

Ceny jabłek w Polsce pozostały niższe niż w większości krajów rozszerzonej Wspólnoty, choć różnice te w pierwszych miesiącach 2008 r. były mniejsze, niż na początku roku poprzedniego. W maju ceny hurtowe jabłek w naszym kraju stanowiły 62% średnich cen hurtowych w Niemczech, wobec 59% w maju 2007 r. W przypadku cen hurtowych truskawek różnice te wynosiły odpowiednio 46 i 38%.

W maju 2008 r. w relacji do maja roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zwiększyły się o 24%. Owoce południowe podrożały o 12%, a przetwory owocowe o 8%. Średnie ceny owoców i ich przetworów wzrosły o 19%, przy wzroście cen żywności o 7%. Wyższe były ceny

niemal wszystkich owoców i ich przetworów, a najbardziej podrożały: cytryny (o 102%), jabłka (o 33%) i mrożone truskawki (o 47%). W maju 2008 r. nieznacznie tańsze niż w miesiącu poprzednim były jedynie banany (o 13%), winogrona (o 10%) i sok pomarańczowy (o 2%).

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych była w kwietniu 2008 r. wyższa niż w kwietniu roku poprzedniego o 5,5%, natomiast soków zagęszczonych obniżyła się o 41%. Produkcja dżemów wzrosła o 84%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 26%, a mrożonych owoców o 12%. W kwietniu 2008 r. mniejsza niż w marcu br. była produkcja soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych (o 3%) i soków zagęszczonych (o 21%). Produkcja kompotów i owoców pasteryzowanych wzrosła o 49%, dżemów o 28%, a owoców mrożonych o 15%.

W kwietniu 2008 r. eksport owoców świeżych był niższy w porównaniu z kwietniem roku poprzedniego o 55%, a przetworów owocowych o 29%. Najbardziej obniżyły się rozmiary zagranicznej sprzedaży jabłek (o 60%), dżemów (o 59%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 40%). Eksport owoców mrożonych zmniejszył się o 24%. Z powodu wzrostu cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej podrożał zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży całej tej grupy towarowej obniżyły się mniej, niż wolumen eksportu i stanowiły 89% poziomu z kwietnia 2007 r. Podrożenie w imporcie spowodowało spadek przywozu niemal wszystkich owoców południowych i ich przetworów (z wyjątkiem brzoskwiń, nektarynek i arbuźów oraz owoców suszonych i ananasów w puszkach). Niedobory na rynku krajowym spowodowały dwukrotny wzrost importu jabłek. Wartość przywozu owoców i ich przetworów w kwietniu obniżyła się o 7% do 78 mln EUR. Ujemne saldo obrotów tymi produktami w kwietniu 2008 r. wyniosło 11 mln EUR, wobec -8 mln EUR w kwietniu 2007 r. W miesiącach I-IV 2008 r. ujemne saldo osiągnęło poziom 59,7 mln EUR wobec -10,8 mln EUR w analogicznym okresie 2007 r.

**Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)**

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,77</b>	<b>2,53</b>	<b>5,78</b>	<b>2,94</b>	<b>4,71</b>	<b>2,61</b>	<b>2,54</b>
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>							
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	115	x	x	x	x	x	x
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	134	x	87	x	x	x	x

<sup>a</sup> ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

**Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)**

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2007 IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	2,10	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	-	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>0,61</b>	<b>3,41<sup>a</sup></b>	<b>2,10<sup>a</sup></b>	<b>1,81<sup>a</sup></b>	<b>3,22<sup>a</sup></b>	<b>3,93<sup>a</sup></b>	<b>2,75<sup>a</sup></b>	<b>1,94<sup>a</sup></b>	<b>1,71<sup>a</sup></b>	<b>1,20<sup>a</sup></b>
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>										
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	93	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	x	80	72	x	x	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 IV	1,24	1,33 <sup>a</sup>	1,73 <sup>a</sup>	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V <sup>a</sup>	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI <sup>a</sup>	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,47</b>	<b>1,57</b>	<b>1,83</b>	<b>1,45</b>	<b>1,44</b>	<b>1,44</b>	<b>1,47</b>	<b>1,89</b>	<b>1,87</b>	<b>4,37</b>	<b>8,13</b>	<b>9,00</b>	<b>2,30</b>
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 <sup>a</sup>	2,10 <sup>a</sup>	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV <sup>a</sup>	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V <sup>a</sup>	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI <sup>a</sup>	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>													
$\frac{VI\ 2008}{V\ 2008}$	112	x	x	112	114	114	114	x	x	x	x	x	x
$\frac{VI\ 2008}{VI\ 2007}$	129	x	x	128	130	131	130	x	x	108	58	x	x

<sup>a</sup> jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2007 III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
<b>2007 I-XII</b>	<b>78 723</b>	<b>94 528</b>	<b>297 635</b>	<b>136 327</b>	<b>293 413</b>	<b>49 633</b>	<b>16 663</b>
I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	34 518	1 200	10 515	8 095	1 376
<b>Wskaźniki zmian (%)</b>							
$\frac{IV\ 2008}{III\ 2008}$	82	84	104	79	115	128	149
$\frac{IV\ 2008}{IV\ 2007}$	66	86	124	59	112	184	126

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007											2008				IV 2008 IV 2007 (%)	
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III		IV
<b>Owoce świeże</b>	91 562	121 133	54 305	42 081	45 809	36 164	24 374	28 953	19 387	26 524	43 943	629 792	41 479	57 064	56 666	24 653	45
Jabłka	83 612	111 609	47 167	34 311	18 321	4 434	2 545	5 631	6 023	11 460	21 827	434 489	29 592	42 545	47 412	18 853	40
Gruszki	242	270	189	264	262	225	161	400	307	375	401	3 264	290	560	617	104	55
Truskawki	29	131	48	856	15 021	519	147	47	61	68	306	17 312	19	77	23	50	102
Śliwki	15	11	31	29	42	661	2 329	4 009	1 512	507	464	9 688	7	4	13	21	67
Maliny	16	-	151	25	2 333	7 300	3 270	7 910	2 873	36	150	24 065	17	-	6	18	12
Wiśnie	-	87	23	25	559	3 076	118	155	95	217	107	4 677	1	44	20	20	90
<b>Przetwory owocowe</b>	55 479	63 407	53 618	55 985	69 231	69 438	58 487	59 913	51 454	42 962	37 804	676 385	40 143	43 136	43 205	38 245	71
Zagęszczony sok jabłkowy	14 964	16 163	15 340	15 044	14 673	12 211	15 404	19 232	14 653	7 990	10 020	173 903	6 935	8 269	9 237	9 238	60
Truskawki w puszkach	649	972	657	722	1 443	791	784	748	651	492	470	9 099	616	704	518	460	70
Wiśnie w puszkach	635	682	592	693	928	894	737	703	295	236	189	7 129	349	437	565	601	101
Dżemy	2 842	4 264	2 735	3 126	4 238	3 848	2 956	2 483	2 494	2 278	1 937	35 497	1 766	2 291	2 065	1 116	41
Mrożonki	22 601	25 718	20 743	20 558	31 814	34 480	22 823	23 696	19 396	19 232	13 050	276 232	17 746	18 796	17 253	14 470	70
<b>Owoce świeże</b>	25 287	33 135	19 042	18 466	32 686	35 508	25 992	24 621	15 230	15 125	17 287	287 989	18 460	23 897	21 120	14 431	76
Jabłka	20 889	27 494	14 580	13 262	8 960	2 519	1 424	2 490	3 099	5 468	6 724	128 400	11 661	14 864	15 252	10 461	72
Gruszki	119	143	123	196	210	185	78	191	223	296	218	2 044	165	256	273	66	53
Truskawki	37	161	59	927	13 697	520	300	100	88	116	300	16 412	23	82	39	81	136
Śliwki	14	9	42	21	50	348	1 029	1 809	980	274	114	4 731	7	3	12	23	54
Maliny	21	-	106	19	2 458	9 596	4 406	10 859	3 300	56	184	31 010	31	-	10	32	30
Wiśnie	-	19	20	23	545	2 227	83	158	98	240	67	3 650	-	46	31	29	146
<b>Przetwory owocowe</b>	57 921	64 588	57 074	57 126	83 204	106 547	97 364	96 023	79 229	63 518	48 038	872 286	61 350	70 559	65 113	52 973	93
Zagęszczony sok jabłkowy	14 913	15 407	13 991	14 551	13 657	12 144	22 636	35 650	23 602	12 848	12 880	210 832	13 659	15 770	16 495	14 406	103
Truskawki w puszkach	805	1 186	789	863	1 901	981	1 109	935	812	698	593	11 583	894	1 176	666	631	80
Wiśnie w puszkach	683	752	595	671	969	890	748	722	371	338	250	7 605	479	534	670	696	117
Dżemy	3 439	4 871	3 623	4 020	5 507	6 896	4 899	4 203	4 554	3 658	2 819	51 389	3 041	3 495	3 217	1 632	45
Mrożonki	22 863	23 760	20 892	19 112	33 706	47 010	32 544	29 019	26 959	26 420	16 775	321 477	24 374	27 132	24 086	19 936	95

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008				IV 2008 IV 2007 (%)
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	
<b>Owoce świeże</b>	<b>91 980</b>	<b>96 461</b>	<b>79 452</b>	<b>71 700</b>	<b>77 297</b>	<b>120 596</b>	<b>119 698</b>	<b>119 282</b>	<b>138 984</b>	<b>98 587</b>	<b>100 672</b>	<b>1 219 960</b>	<b>97 289</b>	<b>88 608</b>	<b>83 573</b>	<b>59 592</b>	<b>75</b>
Banany	19 008	25 013	20 980	23 320	16 373	17 772	20 267	15 378	17 845	17 862	17 560	233 284	19 468	23 752	18 579	18 251	87
Owoce cytrusowe	58 067	48 953	33 676	20 390	10 070	9 943	10 118	13 024	23 249	50 651	60 510	405 771	60 574	45 127	42 453	18 908	56
-sok pomarańczowy	86	212	34	1 969	14 182	33 143	29 196	13 409	3 113	556	1 424	97 354	8	38	132	254	739
Winożonka	5 037	7 495	9 502	7 417	2 617	8 241	23 846	19 562	19 688	11 663	5 926	126 197	3 913	4 916	7 610	8 438	89
Arbuzy	183	667	1 963	6 409	21 135	37 006	18 287	2 782	382	606	1 721	91 413	167	269	712	2 202	112
Jabłka	392	949	1 295	3 629	3 352	2 802	7 937	45 203	60 891	2 759	1 427	130 889	2 778	3 663	3 249	2 600	201
<b>Przetwory razem</b>	<b>32 743</b>	<b>30 747</b>	<b>22 776</b>	<b>18 039</b>	<b>20 192</b>	<b>22 637</b>	<b>26 447</b>	<b>25 248</b>	<b>32 018</b>	<b>30 525</b>	<b>22 332</b>	<b>300 271</b>	<b>21 362</b>	<b>23 183</b>	<b>19 200</b>	<b>16 903</b>	<b>74</b>
Soki zagęszczone	8 171	7 800	6 254	6 624	9 967	8 873	10 837	11 904	15 096	11 993	10 146	113 217	9 411	7 280	7 255	6 883	110
-sok pomarańczowy	2 468	3 012	2 251	1 869	3 087	2 056	2 030	1 967	2 446	2 359	2 727	28 729	2 256	2 129	2 598	1 812	81
Mrożonki	1 866	2 374	2 034	2 513	1 542	5 535	4 456	3 166	3 280	2 424	1 778	32 558	2 531	2 494	2 305	1 962	96
Susze	937	941	527	654	563	951	970	1 603	1 827	1 522	1 316	13 151	1 116	1 335	840	620	118
Dżemy	654	664	624	696	634	550	815	379	640	706	784	7 731	289	586	488	410	66
Przetwory puszkow.	20 933	18 724	13 182	7 470	7 424	6 620	9 286	8 003	10 908	13 672	8 173	131 742	7 849	11 335	8 224	6 918	52
-ananas	2 037	2 769	1 653	1 319	918	1 002	1 570	1 418	1 746	2 796	1 773	20 316	2 111	3 161	2 712	1 802	109
-brzoszwinie	2 069	4 981	3 149	1 870	1 824	2 079	2 237	2 005	2 640	5 365	2 528	32 825	1 740	2 999	1 501	1 120	36
<b>Owoce świeże</b>	<b>60 524</b>	<b>66 717</b>	<b>60 119</b>	<b>54 466</b>	<b>53 881</b>	<b>72 689</b>	<b>80 738</b>	<b>70 628</b>	<b>85 246</b>	<b>80 981</b>	<b>80 612</b>	<b>833 746</b>	<b>78 296</b>	<b>75 262</b>	<b>75 127</b>	<b>56 502</b>	<b>94</b>
Banany	12 239	16 235	13 537	14 216	9 497	9 165	10 969	9 641	11 087	10 898	11 246	142 467	12 035	16 386	15 413	13 247	98
Owoce cytrusowe	30 177	24 963	17 652	11 134	6 589	6 890	7 007	9 687	17 363	34 849	41 827	242 353	43 612	32 573	32 065	16 141	91
Brzoszwinie i nekt.	84	220	49	2 109	11 144	23 730	23 911	9 018	2 742	540	1 140	74 713	19	64	218	369	758
Winożonka	6 273	9 078	12 136	9 803	4 193	9 602	19 270	15 606	19 476	13 281	7 612	132 852	6 390	7 462	10 396	10 586	87
Arbuzy	107	456	1 346	3 411	6 689	5 775	3 360	713	189	223	512	22 919	96	189	403	1 183	88
Jabłka	276	592	1 021	2 479	2 570	2 144	2 584	11 962	15 049	1 194	791	40 839	1 364	1 918	1 912	1 756	172
<b>Przetwory razem</b>	<b>27 563</b>	<b>30 736</b>	<b>23 964</b>	<b>23 965</b>	<b>25 977</b>	<b>33 999</b>	<b>35 435</b>	<b>35 352</b>	<b>44 822</b>	<b>39 374</b>	<b>29 180</b>	<b>368 716</b>	<b>29 005</b>	<b>27 203</b>	<b>24 338</b>	<b>21 890</b>	<b>91</b>
Soki zagęszczone	10 660	10 310	8 030	8 600	12 952	11 410	13 844	16 075	20 820	16 782	13 561	150 432	12 704	8 731	8 926	8 727	109
-sok pomarańczowy	3 820	5 269	3 646	3 282	5 570	3 372	3 513	3 326	4 151	3 840	4 169	47 481	3 218	2 909	3 310	2 178	60
Mrożonki	2 069	2 948	2 431	3 056	1 790	12 276	7 778	5 389	4 795	3 343	2 622	50 080	2 797	3 236	2 904	2 459	101
Susze	1 773	1 559	1 130	1 149	903	1 370	1 449	2 708	3 492	2 937	2 454	23 172	2 240	2 726	1 818	1 448	128
Dżemy	1 022	1 127	1 048	1 085	994	962	815	604	920	982	1 160	11 601	634	963	677	550	52
Przetwory puszkow	11 796	14 494	11 210	9 938	9 259	7 809	11 433	10 362	14 409	14 949	9 177	130 861	10 403	11 341	9 859	8 563	76
-ananas	1 083	1 592	923	730	544	629	1 088	979	1 199	1 961	1 228	12 635	1 487	2 177	1 842	1 172	127
-brzoszwinie	1 244	3 253	1 977	1 127	1 167	1 352	1 489	1 290	1 684	3 510	1 776	21 256	1 231	1 477	1 033	810	41

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 III	0,25	0,53	1,23	0,46	0,50	0,22	1,01	0,71	1,10	1,22	1,10
IV	0,31	0,65	1,23	-	0,71	0,87	1,05	0,77	1,10	1,20	1,00
V	0,39	0,74	1,08	-	0,75	0,95	1,02	0,75	1,13	1,19	0,97
VI	0,49	0,80	0,91	2,62	1,05	0,98	1,13	0,80	1,13	1,32	1,04
VII	0,57	0,82	1,00	1,13	1,31	0,72	1,45	0,88	1,18	1,24	1,00
VIII	0,56	0,49	2,04	-	1,35	0,70	1,48	0,91	1,65	1,41	1,01
IX	0,44	0,48	2,13	2,06	1,37	1,02	1,35	0,68	2,01	1,25	1,03
X	0,51	0,73	1,46	0,85	1,15	1,03	1,46	0,94	1,72	1,25	1,26
XI	0,48	0,79	1,70	-	1,57	1,11	1,48	0,91	1,78	1,42	1,43
XII	0,31	0,54	0,98	7,31	1,23	0,63	1,31	0,87	1,38	1,26	1,32
<b>2007 I-XII</b>	<b>0,30</b>	<b>0,63</b>	<b>0,95</b>	<b>1,12</b>	<b>1,29</b>	<b>0,78</b>	<b>1,23</b>	<b>0,80</b>	<b>1,38</b>	<b>1,27</b>	<b>1,07</b>
2008 I	0,39	0,57	1,21	3,38	1,77	0,51	1,33	0,95	2,18	1,45	1,37
II	0,35	0,46	1,07	5,38	0,51	1,05	1,26	0,91	2,07	1,67	1,22
III	0,32	0,44	1,67	-	1,57	1,50	1,28	0,87	2,11	1,29	1,19
IV	0,55	0,63	1,63	-	1,78	1,41	1,29	0,88	1,92	1,37	1,16
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	172	143	98	x	113	94	101	101	91	106	97
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	177	97	133	x	251	162	123	114	175	114	116

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,06</b>	<b>1,78</b>	<b>1,93</b>	<b>1,91</b>	<b>2,11</b>	<b>3,29</b>	<b>9,74</b>	<b>3,15</b>	<b>6,07</b>	<b>3,63</b>	<b>3,48</b>	<b>3,74</b>	<b>4,70</b>	<b>3,79</b>	<b>7,73</b>
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>VI 2008</u> <u>V 2008</u>	107	x	106	106	104	102	35	x	x	x	91	82	105	98	106
<u>VI 2008</u> <u>VI 2007</u>	132	x	134	134	113	81	100	x	69	x	89	188	93	94	85

<sup>a</sup> truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.



Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki <sup>a</sup>	Sok jabłkowy <sup>a</sup>	Sok pomarańczowy <sup>a</sup>
2007 II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
<b>2007 I-XII</b>	<b>8,07</b>	<b>7,52</b>	<b>7,56</b>	<b>3,14</b>	<b>1,66</b>	<b>2,29</b>
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>						
<u>V 2008</u> IV 2008	103	100	101	x	100	98
<u>V 2008</u> V 2007	106	107	115	x	134	97

<sup>a</sup> w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
<b>2007 I-XII</b>	<b>3,14</b>	<b>5,05</b>	<b>4,93</b>	<b>9,48</b>	<b>8,30</b>	<b>12,65</b>	<b>9,61</b>	<b>4,53</b>	<b>5,12</b>	<b>5,03</b>	<b>5,80</b>
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>											
<u>V 2008</u> IV 2008	108	105	x	x	x	x	90	87	103	107	104
<u>V 2008</u> V 2007	133	111	x	x	116	x	94	102	107	202	109

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)**

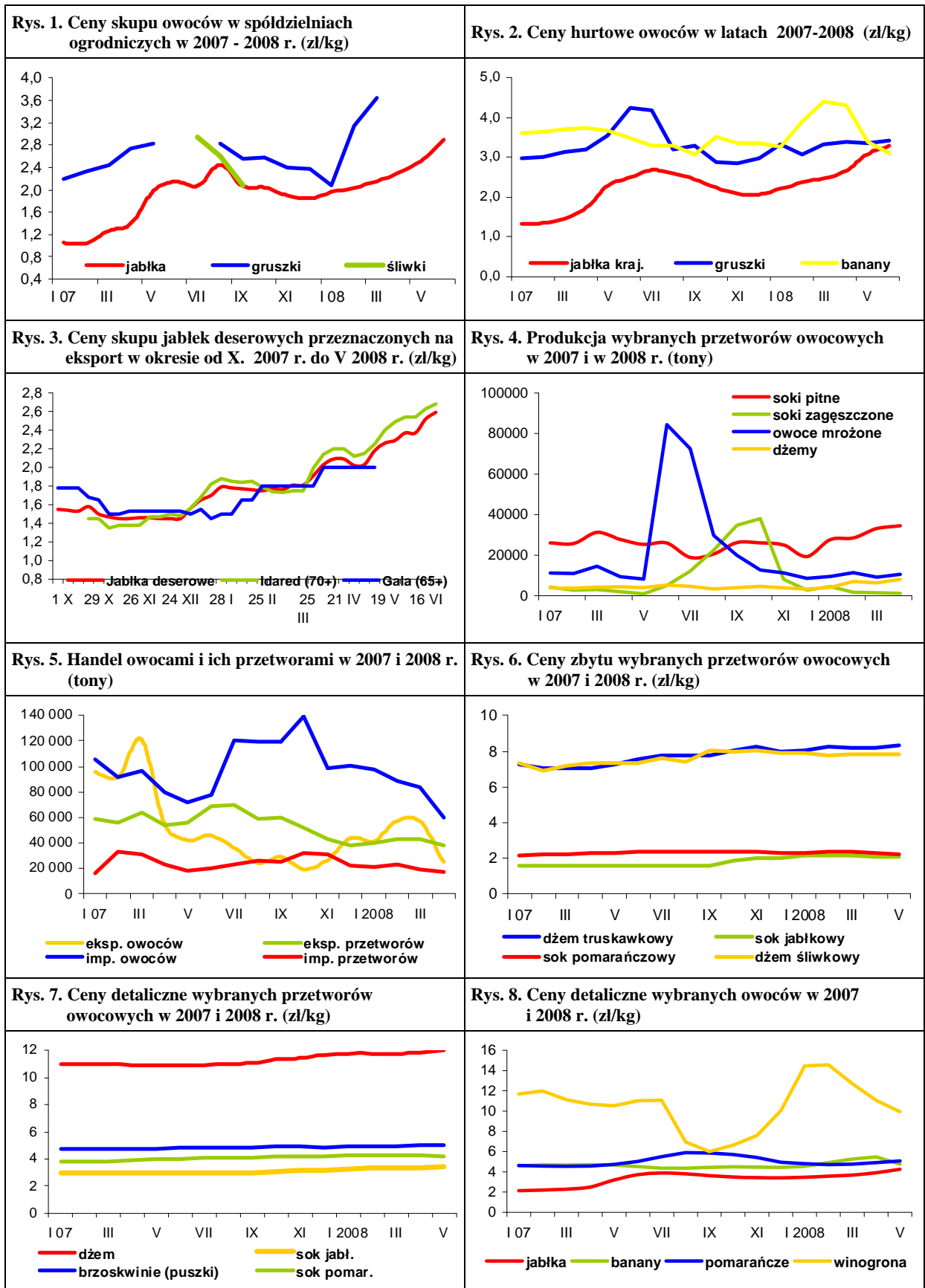
Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
<b>2007 I-XII</b>	<b>11,10</b>	<b>3,96</b>	<b>3,00</b>	<b>4,01</b>	<b>10,62</b>	<b>5,28</b>	<b>4,82</b>
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>							
<u>V 2008</u> <u>VI 2008</u>	101	100	101	98	100	100	99
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	110	111	116	106	147	118	105

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)**

Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
XI	46	74	-	72	62	-
XII	52	93	-	75	64	-
2007 I	52	94	-	65	59	-
II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.



# Rynek mleka

**Zygmunt Smoleński**  
**Teresa Zdziarska**



Ceny skupu mleka surowego o standardowych parametrach obniżono ze 111,68 zł/100 kg w kwietniu do 107,23 zł/100 kg w maju br. W maju stosunkowo niskie ceny notowano w makroregionie centralnym – 101,57 zł/100 kg i południowo-wschodnim – 101,02 zł/100 kg, natomiast wyższy poziom cen notowano w m. zachodnim – 109,79 zł/100 kg i północnym – 112,35 zł/100 kg. W czerwcu przeciętna cena skupu mleka surowego prawdopodobnie zmalała do ok. 100 zł/100 l i na tym poziomie przypuszczalnie utrzyma się w miesiącach letnich.

Mimo to ceny krów na targowiskach nieznacznie rosną. Przeciętna cena krowy dojnej wzrosła z 2323 zł w końcu maja do 2377 zł w I połowie czerwca, przy rozpiętości od 1600 do 3200 zł/szt. Staniały natomiast jałówki cielne, odpowiednio z 2575 do 2478 zł/szt.

W maju br. skupiono 785,7 mln l mleka surowego, tj. o 2,3% więcej niż przed rokiem oraz o 13,7% więcej w porównaniu z kwietniem br.

Na krajowym rynku wyrobów mleczarskich w czerwcu ceny były stabilne, przy znacznej rozpiętości cen zbytu między regionami. Ceny mleka spożywczego 2% w skali kraju wynosiły od 147,9 do 164,5 zł/100 kg, a mleka UHT 2% od 184 do 194 zł/100 kg. Ceny jogurtu 2% były bardziej zróżnicowane, bo od 304,0 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim do 358,7 zł/100 kg w m. centralnym. Ceny kefiru 2% najczęściej wahały się w granicach 225-275 zł/100 kg i jedynie w m. północnym płacono za ten napój 315-322 zł/100 kg. Ceny śmietany, wzrosły w czerwcu z 494,5 do 511,3 zł/100 kg.

Zahamowany został spadek cen masła. Przeciętne ceny masła w blokach wzrosły z 857 zł/100 kg w I dekadzie czerwca do 899 zł/100 kg w III dekadzie. Ceny masła konfekcjonowanego utrzymały się na przeciętnym poziomie 1049-1055 zł/100 kg, przy znacznym zróżnicowaniu w poszczególnych makroregionach. W m. północnym masło to staniało z 1256 do 1232 zł/100 kg, a w m. południowo-wschodnim z 1326 do 1271 zł/100 kg. W m. centralnym ceny masła konfekcjonowanego utrzymały się na poziomie, ok. 870 zł/100 kg.

Ceny mleka pełnego w proszku w skali kraju wahały się w granicach 903-913 zł/100 kg, przy wahaniach od 886 do 872 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim do 939 zł/kg w m. centralnym. Ceny odtłuszczonego mleka w proszku wykazywały słabą tendencję wzrostową z 729 zł/100 kg

w pierwszej dekadzie do 775 zł/100 kg w trzeciej dekadzie czerwca, ale w m. zachodnim mleko odtłuszczone w proszku zdrożało z ok. 702 do 807 zł/100 kg.

Ceny serów dojrzewających wykazywały słabe tendencje spadkowe. Przeciętnie w kraju Edam staniał z 1098 do 1038 zł/100 kg, ser Gouda zdrożał z 1054 do 1061 zł/100 kg. Równocześnie grupa serów: Podlaski, Zamojski i Morski staniała z 1005 do 966 zł/100 kg, a Radamer z 1352 do 1290 zł/100 kg. Podobne tendencje występowały w poszczególnych makroregionach, przy czym utrzymywały się istotne różnice cen między makroregionami. Wyższe ceny serów Edam i Gouda płacono w m. północnym i centralnym, a niższe w m. południowo-wschodnim i zachodnim – poniżej 1 tysiąca zł za 100 kg.

Ceny twarogu wzrosły z 876 do 921 zł/100 kg, pod wpływem podwyżek cen w m. centralnym – z 917 do 996 zł/100 kg i południowo-wschodnim – z 806 do 840 zł/100 kg.

W krajach Wspólnego Rynku nie notowano istotnych zmian cen podstawowych wyrobów mleczarskich. W czerwcu ceny zbytu masła w Niemczech wzrosły o 11% do 2960 EUR/tonę. Podwyżki cen masła notowano także w Belgii (do 2990 EUR/tonę), we Włoszech (do 2900 EUR/tonę) oraz w Wielkiej Brytanii (do 2971 EUR/tonę). W Polsce ceny masła były najniższe (2608 EUR/tonę), chociaż zwiększyły się one o ok. 3,6% w porównaniu z miesiącem poprzednim.

Wzrastały również ceny mleka pełnego w proszku. Jedynie w Holandii ceny utrzymały się na poziomie 2900 EUR/tonę, w Belgii osiągnęły poziom 2972 EUR/tonę, w Niemczech 2850 EUR/tonę, a we Francji – 3050 EUR/tonę. W Polsce ceny PMP wzrosły do 2715 EUR/tonę, tj. o prawie 4% w porównaniu z miesiącem poprzednim, ale nadal pozostały najniższe we Wspólnocie.

Wzrostowe tendencje wykazywały również ceny odtłuszczonego mleka w proszku. W Belgii ceny OMP wzrosły z 2445 do 2513 EUR/tonę, w Niemczech z 2200 do 2250 EUR/tonę, w Holandii z 2280 do 2330 EUR/tonę oraz w Polsce z 2150 do 2204 EUR/tonę. Jedynie we Francji OMP staniało z 2360 do 2325 EUR/tonę.

Staniała serwatka w proszku: w Niemczech z 550 do 510 EUR/tonę, we Francji z 600 do 540 EUR/tonę i w Holandii z 600 do 510 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
<b>2006 I-XII</b>	<b>8 419,3</b>	<b>93,02</b>	.	.
<b>2007 I-XII</b>	<b>8 379,9</b>	<b>107,46</b>	.	.
2007 IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
XI	607,1	129,77	130,59	.
XII	640,4	132,15	132,29	.
2008 I	648,0	124,55	123,69	.
II	638,4	120,59	121,17	.
III	688,0	116,63	117,54	.
IV	690,8	110,95	111,68	.
V	785,7	104,97	107,23	.
<b>Wskaźnik zmian w %</b>				
<u>V 2008</u> IV 2008	113,7	94,6	96,0	.
<u>V 2008</u> V 2007	102,3	106,5	104,0	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
<b>2006 I-XII</b>	<b>2 293,5</b>	<b>127,2</b>	<b>36,5</b>	<b>321,0</b>	<b>342,6</b>	<b>173,3</b>	<b>302,4</b>	<b>257,3</b>
<b>2007 I-XII<sup>a</sup></b>	<b>2 283,0</b>	<b>124,5</b>	<b>28,2</b>	<b>369,3</b>	<b>341,7</b>	<b>172,0</b>	<b>324,0</b>	<b>246,0</b>
2007 III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
<b>Wskaźnik zmian w %</b>								
<u>IV 2008</u> III 2008	99,4	115,5	151,5	105,1	97,8	96,5	94,8	97,3
<u>IV 2008</u> IV 2007	97,7	93,3	208,3	120,3	95,1	96,5	103,0	106,8

<sup>a</sup> dane nieostateczne.

Źródło: Dane GUS.

**Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)**

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI <sup>a</sup>	1,62	1,83	7,75	9,03	9,00	10,55	.	5,11	9,21	10,38
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>V 2008</u> <u>IV 2008</u>	100,0	99,0	96,6	90,6	97,5	95,7	100,0	100,0	100,2	93,2
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	118,9	114,3	71,3	80,0	107,0	102,0	102,7	118,4	118,5	97,6

<sup>a</sup> ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 23-29 VI 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

**Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)**

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) <sup>a</sup>	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>V 2008</u> <u>IV 2008</u>	100,0	99,6	101,4	99,4	97,1	101,5	100,9	100,0	100,0	97,1
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	125,3	114,0	119,0	100,0	120,3	111,1	108,5	115,4	120,2	121,3

<sup>a</sup> od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)**

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
<b>2006 I-XII</b>	<b>109,1</b>	<b>120,6</b>	<b>24,1</b>	<b>244,4</b>	<b>88,1</b>	<b>7,2</b>	<b>18,7</b>	<b>4,7</b>	<b>32,3</b>	<b>11,6</b>
<b>2007 I-XII</b>	<b>99,1</b>	<b>133,4</b>	<b>32,2</b>	<b>172,1</b>	<b>98,5</b>	<b>16,5</b>	<b>26,4</b>	<b>6,6</b>	<b>61,1</b>	<b>35,5</b>
2007 III	7,5	11,8	3,3	14,3	8,9	1,4	2,7	0,5	5,2	3,4
IV	6,1	11,4	3,2	14,0	8,4	1,5	1,8	0,4	5,0	2,9
V	9,8	11,6	4,1	14,1	9,4	2,5	2,5	0,4	5,0	4,1
VI	9,6	11,1	3,7	18,0	9,0	1,0	2,8	0,5	5,4	4,7
VII	14,4	12,1	3,2	17,3	7,8	0,9	2,3	0,4	6,5	3,3
VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	10,3	12,3	3,2	13,9	9,1	1,9	1,4	0,5	1,2	2,4
II	7,9	11,8	4,0	11,9	8,9	1,5	1,5	0,5	2,2	2,5
III	6,6	11,2	2,6	11,4	8,7	2,8	1,5	0,4	4,0	2,7
IV	6,1	9,4	2,6	10,5	8,3	1,4	1,5	0,3	2,0	2,2
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	92,4	83,9	100,0	92,1	95,4	50,0	100,0	75,0	50,0	81,5
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	100,0	82,5	81,3	75,0	98,8	93,3	83,3	75,0	40,0	75,9

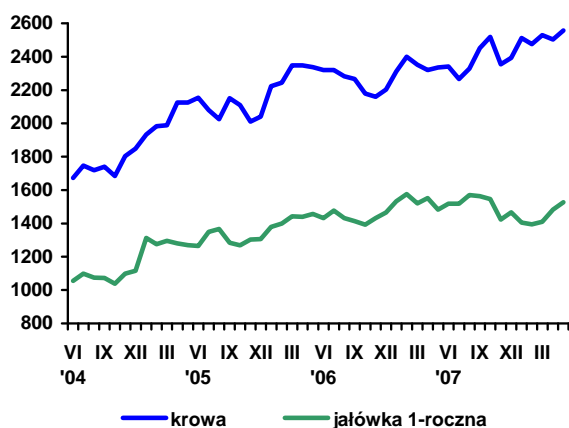
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

**Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)**

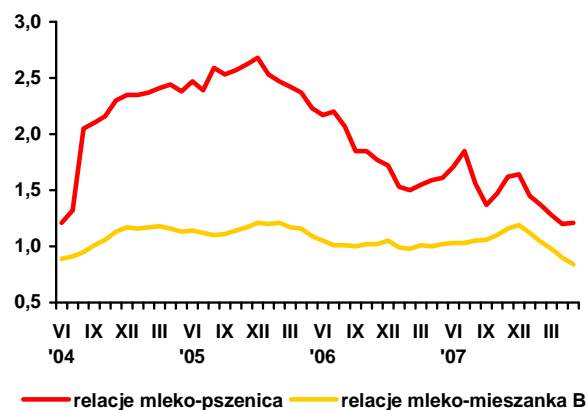
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
<b>2006 I-XII</b>	<b>1 956</b>	<b>2 628</b>	<b>1 842</b>	<b>552</b>	<b>1 025</b>	<b>1 950</b>	<b>3 003</b>	<b>2 856</b>	<b>499</b>	<b>1 127</b>
<b>2007 I-XII</b>	<b>2 939</b>	<b>2 774</b>	<b>2 753</b>	<b>853</b>	<b>1 008</b>	<b>2 282</b>	<b>3 196</b>	<b>3 309</b>	<b>575</b>	<b>946</b>
2007 III	2 325	2 488	1 837	620	979	2 021	3 011	2 901	474	1 001
IV	2 501	2 496	2 284	631	973	1 771	3 024	3 057	425	1 003
V	2 901	2 549	2 432	671	993	1 593	2 956	3 163	574	966
VI	3 206	2 538	2 660	791	1 040	2 495	3 064	2 674	657	942
VII	3 550	2 649	3 202	954	978	2 642	3 157	3 304	595	863
VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
2008 I	2 614	3 352	2 464	648	1 160	2 394	3 553	4 014	1 073	1 012
II	2 405	3 253	2 671	724	1 180	2 253	3 575	3 686	885	1 038
III	2 184	3 176	2 631	940	1 158	1 078	3 647	3 741	581	959
IV	2 188	3 076	2 563	584	1 149	1 787	3 271	3 147	749	959
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	100,2	96,9	97,4	62,1	99,2	165,8	89,7	84,1	128,9	100,0
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	87,5	123,2	112,2	92,6	118,1	100,9	108,2	102,9	176,2	95,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

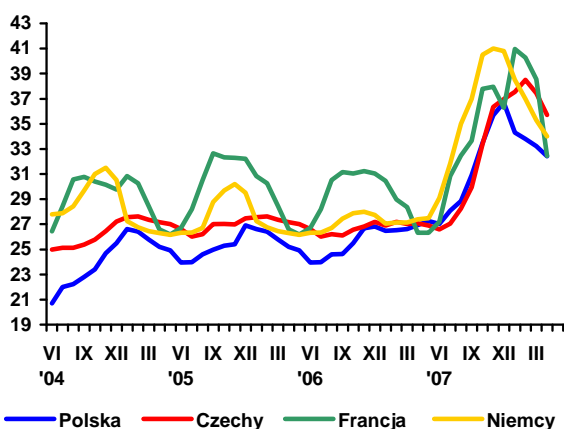
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)



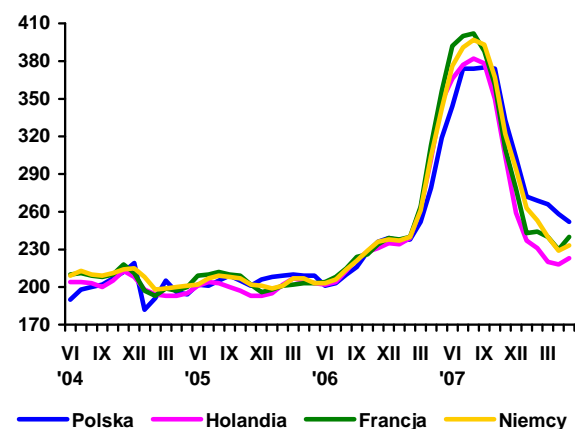
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B



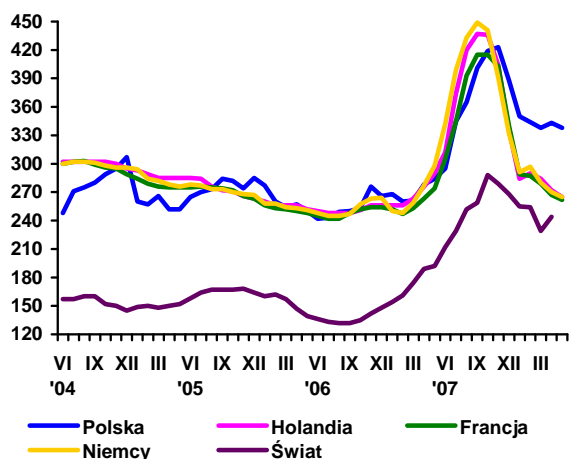
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)



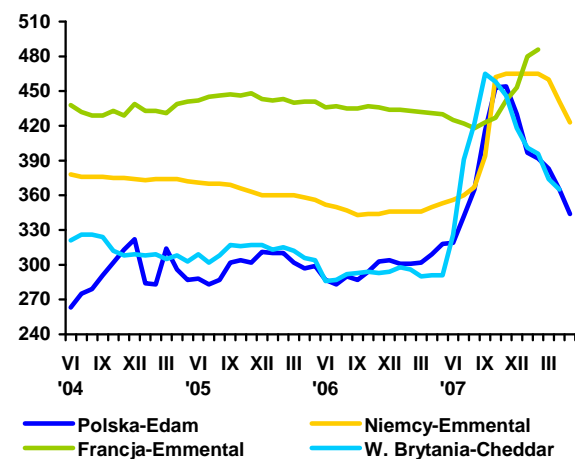
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)



Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)



Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)



Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.



# Rynek wołowiny

**Danuta Rycombel**



W maju 2008 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 4,08 zł/kg i była wyższa niż w trzech poprzednich miesiącach br. oraz o 3,5% wyższa w porównaniu z majem 2007 r. W ciągu pięciu miesięcy br. wołowina potaniała w relacji do wieprzowiny i drobiu. W maju 2008 r. jeden kilogram żywca wołowego stanowił równowartość 1,01 kg żywca wieprzowego wobec 1,14 kg w styczniu br., natomiast relacje między ceną skupu żywca wołowego i drobiu obniżyły się z 1,23 do 1,15. Wg. informacji Departamentu Rynków Rolnych, w czerwcu br., ceny skupu buhajów kształtowały się na poziomie 4,84-4,89 zł/kg, a ceny skupu krów wynosiły 3,51-3,60 zł/kg. W rezultacie w końcu czerwca 2008 r. średnia cena skupu bydła wyniosła 4,32 zł/kg wagi żywej i była o ok. 2% wyższa niż w końcu maja 2008 r. Natomiast ceny skupu cieląt na targowiskach nie wykazywały tendencji do wzrostu i wahały się od 8,22 do 8,55 zł/kg wagi żywej.

W maju 2008 r. zahamowana została tendencja wzrostowa cen zbytu i cen detalicznych wołowiny. Cena zbytu mięsa wołowego z kością wynosiła, podobnie jak przed miesiącem, 17,16 zł/kg, a jego cena detaliczna 18,10 zł/kg. W czerwcu br., po krótkotrwałym wzroście, ponownie zaczęły spadać ceny sprzedaży ćwierci kompensowanych.

W końcu czerwca 2008 r. cena referencyjna wołowiny w UE-27 wynosiła 313,3 EUR/100kg i była zbliżona do poprzedniego miesiąca. W Polsce w wyniku umacniania się złotego nastąpił jej wzrost o ok. 3% do 275,3 EUR/100 kg. Największy wzrost cen wołowiny nastąpił na Litwie (o 13%) oraz w Czechach (o 4%) i w Irlandii (o 4%). W tym czasie spadek cen skupu odnotowano we Francji (o 2%), Włoszech i Szwecji (o 4%).

W maju 2008 r. skup żywca wołowego i cielęcego wyniósł 13,8 tys. ton i był o 18% mniejszy niż przed rokiem. W ciągu

pięciu miesięcy br. skupiono 68,9 tys. ton żywca wołowego, tj. o ok. 10 tys. ton mniej niż przed rokiem.

W miesiącach styczeń-maj 2008 r. uboje przemysłowe bydła wyniosły 533,0 tys. sztuk i były o 24,4 tys. sztuk większe niż przed rokiem. Uboje byków wzrosły o 16,0% i rekompensowały spadek ubojów krów (o 5,4%) i jałówek (o 1,9%).

W miesiącach styczeń-kwiecień 2008 r. eksport mięsa wołowego chłodzonego wyniósł 54,4 tys. ton i był o 0,6 tys. ton mniejszy niż w analogicznym okresie 2007 r., a jego ceny wzrosły odpowiednio, z 2,38 do 2,69 EUR/kg. W rezultacie wpływy z jego sprzedaży wyniosły 146,6 mln EUR i były o ok. 11% większe niż w miesiącach styczeń-kwiecień 2007 r. Eksport mięsa wołowego mrożonego wzrósł z 4,4 tys. ton w miesiącach styczeń-kwiecień 2007 r. do 6,4 tys. ton w analogicznych miesiącach br. Ceny z jego sprzedaży wynosiły 2,78 EUR/kg i były o ok. 2% wyższe niż przed rokiem. Eksport bydła i cieląt obniżył się z 208,3 tys. sztuk w miesiącach styczeń-kwiecień 2007 r. do 146,1 tys. sztuk w analogicznym okresie 2008 r., w tym do UE-27 z 193,3 do 132,5 tys. sztuk. Średnia cena w jego eksporcie wynosiła 2,52 EUR/kg wagi żywej i była o ok. 1,1 EUR/kg niższa niż przed rokiem. Jednocześnie wzrosła wartość złotego względem euro, co dodatkowo pogorszyło opłacalność eksportu cieląt i żywca wołowego.

Import bydła obniżył się z 7,8 tys. sztuk w miesiącach styczeń-kwiecień 2007 r. do 3,9 tys. sztuk w analogicznym okresie br. i było ono sprowadzane do Polski, tak samo jak w roku ubiegłym, z UE-27. Import mięsa wołowego ukształtował się na poziomie ok. 2 tys. ton i był o 0,3 tys. ton większy niż w ciągu czterech miesięcy 2007 r. Ceny mięsa wołowego chłodzonego w imporcie wynosiły ok. 3,4 EUR/kg i w porównaniu do roku poprzedniego były o ok. 17% wyższe.

**Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)**

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 <sup>a</sup>	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 <sup>c</sup>	204,5 <sup>b</sup>	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	I	15,6	15,9	1,9	13,6	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8				

<sup>a</sup> obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, <sup>b</sup> obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, <sup>c</sup> dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

**Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny**

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	-	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
	V	4,08	-	17,16	18,10	4,21	4,44
w % ceny	sprzed roku	103,5	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	100,7	-	-	-	-	-

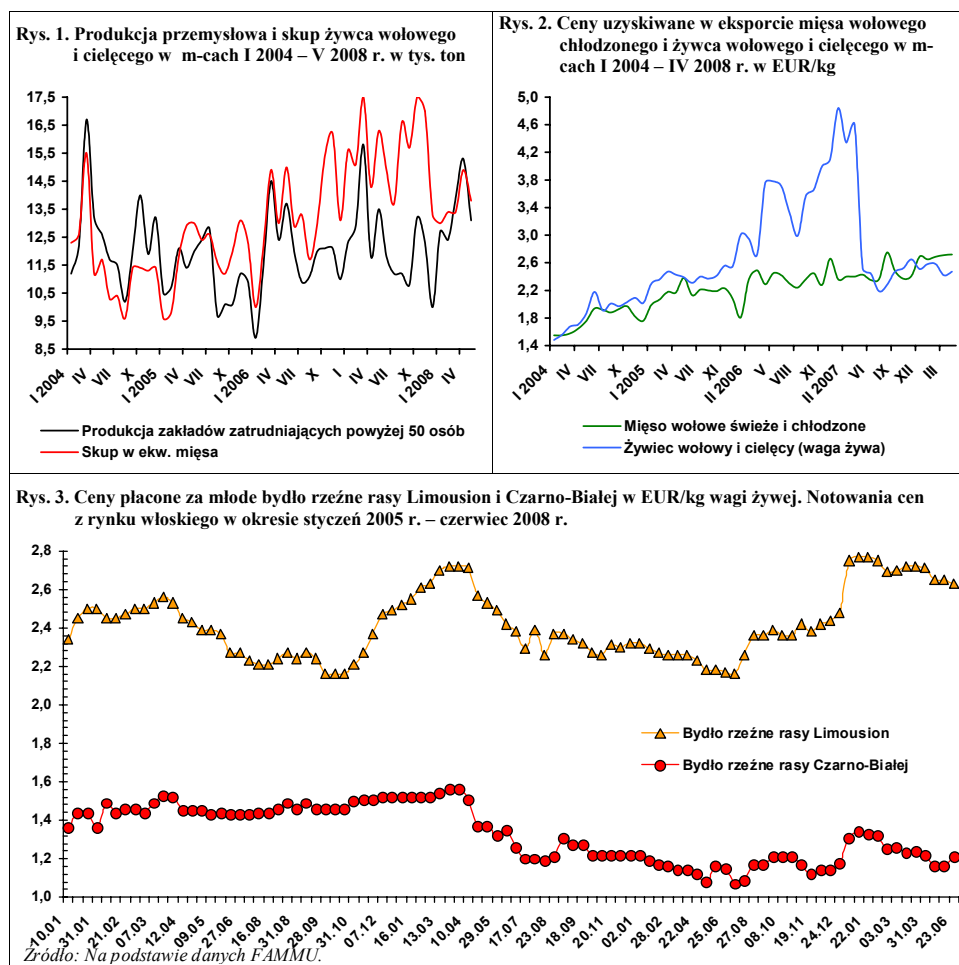
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	X 2007	XI 2007	XII 2007	I 2008	II 2008	III 2008	IV 2008	V 2008	VI 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	3,96	3,89	3,84	4,15	4,22	4,17	4,20	4,23	4,32
Buhaje	4,24	4,21	4,29	4,53	4,47	4,39	4,78	4,66	4,66
Krowy	3,30	3,11	2,94	3,26	3,36	3,42	3,44	3,47	3,60
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	9,22	9,24	9,37	9,23	9,03	8,77	8,48	8,42	8,55
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	8 949	8 963	9 226	9 342	9 240	9 306	9 350	9 322	9 417
Ćwierci z krów rzeźnych	7 015	6 888	6 804	7 193	7 436	7 777	7 402	7 799	8 016
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej <sup>a</sup> :									
UE-25	300,7	305,9	306,9	315,8	320,7	316,1	313,5	313,1	313,3
Polska	238,3	238,2	246,5	252,4	255,5	255,8	267,0	267,7	275,3

<sup>a</sup> ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.



# Rynek wieprzowiny

**Jan Małkowski**  
**Danuta Zawadzka**



Załamanie produkcji trzody, o czym informowaliśmy w poprzednich numerach biuletynu „Rynek Rolny” staje się coraz bardziej wyraziste. W Polsce skup trzody maleje, a jej ceny rosną. W okresie I-V 2008 r. skup trzody w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zmniejszył się o 7,5%, a ceny skupu wzrosły o 11%. Ocenia się, że w II półroczu 2008 r. produkcja wieprzowiny będzie mniejsza aniżeli rok wcześniej o ok. 15%, a przeciętna jej cena wzrośnie, w tym okresie, do ok. 4,50 zł/kg tj. o ok. 20% w stosunku do II półrocza 2007 r. Większy wzrost cen uniemożliwi prawdopodobnie spodziewany poziom cen w wiodących pod względem produkcji trzody krajach Unii Europejskiej.

Załamanie produkcji trzody będzie wpływać coraz bardziej niekorzystnie na sytuację konsumentów. W okresie I-V 2008 r. wzrost średniego poziomu cen mięsa wieprzowego i przetworów wyniósł 5,9%, wobec 0,4% w tym samym okresie poprzedniego roku. Dotychczasowy, stosunkowo niski wzrost cen detalicznych wieprzowiny był rezultatem obniżenia dodatniego salda handlu zagranicznego wieprzowiną. W okresie I-IV br. poziom eksportu mięsa, podrobów i przetworów wieprzowych był co prawda zbliżony do analogicznego okresu roku ubiegłego, ale import był wyższy o 65%. W rezultacie dodatnie saldo handlu

zagranicznego wieprzowiną, podrobami i przetworami obniżyło się z 54,1 tys. ton w okresie I-IV 2007 r. do 15,8 tys. ton w okresie I-IV br. Ze względu na przewidywany wzrost cen żywca wieprzowego tak w Polsce jak i w Unii Europejskiej należy oczekiwać, że do końca roku dotychczasowa stopa wzrostu cen detalicznych wieprzowiny zwiększy się do ok. 10-15%.

Komisja Europejska przewiduje bowiem, że w III kwartale średnia cena referencyjna w Unii Europejskiej ukształtuje się na poziomie 163,61 EUR/100 kg, a w IV kwartale 154,80 EUR/100 kg, który będzie odpowiednio wyższy w stosunku do analogicznych okresów poprzedniego roku o 12 i 17%. Naszym zdaniem przewidywany przez Komisję Europejską poziom cen w III i IV kwartale jest zaniżony i w rzeczywistości ceny będą wyższe. Przemawia za tym przewidywany spadek produkcji trzody w III i IV kwartale odpowiednio o 2,4 oraz 4,5% w porównaniu z analogicznymi okresami poprzedniego roku.

Słabe widoki na liczący się spadek cen zbóż i pasz sugerują, że załamanie produkcji trzody, mimo wzrostu jej cen, będzie wyjątkowo przewlekłe. Nie ulega wątpliwości, że przynajmniej następny rok charakteryzował się będzie niskim poziomem produkcji trzody i wysokimi jej cenami.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody <sup>a</sup>		Eksport mięsa, podrobów i przetworów <sup>c,d</sup>		Import mięsa, podrobów i przetworów <sup>c,d</sup>		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian <sup>b</sup>	tys. ton	wskaźniki zmian <sup>b</sup>	tys. ton	wskaźniki zmian <sup>b</sup>	
<b>2006 I-XII</b>	<b>2178,0</b>	<b>112,0</b>	<b>411,7</b>	<b>135,6</b>	<b>182,9</b>	<b>90,6</b>	<b>228,8</b>
<b>I-VI</b>	<b>1030,5</b>	<b>109,4</b>	<b>168,9</b>	<b>139,7</b>	<b>164,3</b>	<b>128,1</b>	<b>4,6</b>
<b>2007 I-XII</b>	<b>2210,0</b>	<b>101,5</b>	<b>363,9</b>	<b>88,4</b>	<b>256,9</b>	<b>140,5</b>	<b>107,0</b>
I	137,4	125,4	32,4	159,6	15,0	111,1	17,4
II	128,0	121,4	30,2	133,6	14,8	120,3	15,4
III	140,9	115,5	31,9	120,9	22,7	121,3	9,2
IV	119,7	104,6	26,9	106,4	14,8	111,3	12,1
V	131,9	102,4	28,3	93,7	16,1	114,3	12,2
VI	108,1	94,7	28,7	82,4	22,3	159,3	6,4
<b>I-VI</b>	<b>1127,0</b>	<b>109,4</b>	<b>167,6</b>	<b>99,2</b>	<b>85,2</b>	<b>51,9</b>	<b>82,4</b>
VII	117,5	109,6	25,3	73,5	24,6	160,8	-1,7
VIII	117,8	94,5	25,2	86,3	28,2	150,5	-2,9
IX	105,5	94,2	26,0	80,1	23,4	182,1	1,8
X	134,2	101,0	28,0	96,0	24,4	232,4	1,6
XI	132,5	104,6	25,0	81,9	22,5	147,0	5,5
XII	113,1	87,9		95,1	17,3	139,5	7,7
<b>2008 I</b>	120,7	87,9	25,1	77,5	32,5	216,7	-7,4
II	121,0	87,9	32,2	106,6	27,8	187,8	4,4
III	128,9	91,4	32,1	100,6	32,7	144,1	-0,6
IV	126,1	105,3	37,7	140,1	18,3	123,6	19,4
V	111,6	84,6	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki

<sup>b</sup> analogiczny okres poprzedniego roku = 100, <sup>c</sup> w wadze produktu

<sup>d</sup> miesięczny eksport i import nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
<b>2006 VII</b>	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
<b>2007 I</b>	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
<b>2008 I</b>	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

**Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)**

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu			
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	
<b>2006</b> VII	5,14	12,08	15,75	9,16			11,71		123,6	127,8	
	VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
	IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
	X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
	XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
	XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
<b>2007</b> I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6	
	II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
	III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
	IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
	V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
	VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
	VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
	VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
	IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
	X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
	XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
	XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
<b>2008</b> I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0	
	II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
	III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
	IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
	V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4

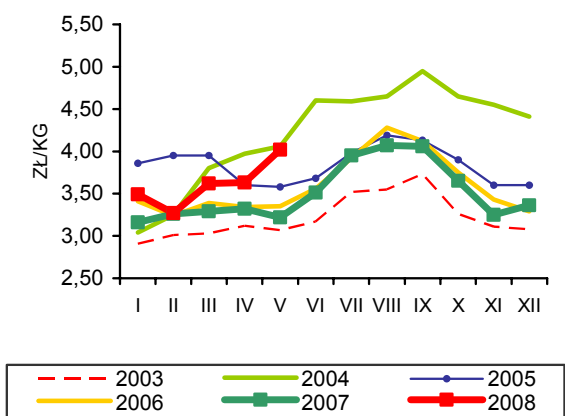
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

**Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)**

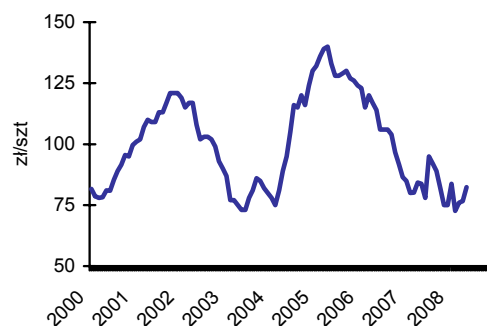
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:			
					UE-25	Niemczech	Danii	
<b>2006</b> VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7	
	VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
	IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
	X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
	XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
	XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
<b>2007</b> I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7	
	II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
	III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
	IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
	V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
	VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
	VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
	VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
	IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
	X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
	XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
	XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
<b>2008</b> I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5	
	II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
	III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
	IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
	V	151,77	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
	VI	164,50	168,00	173,50	138,20	102,1	96,8	121,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

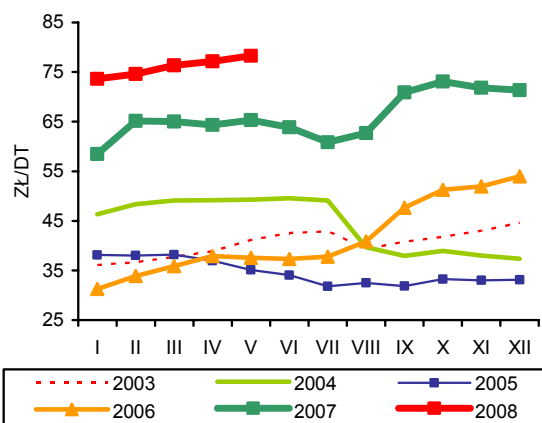
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce



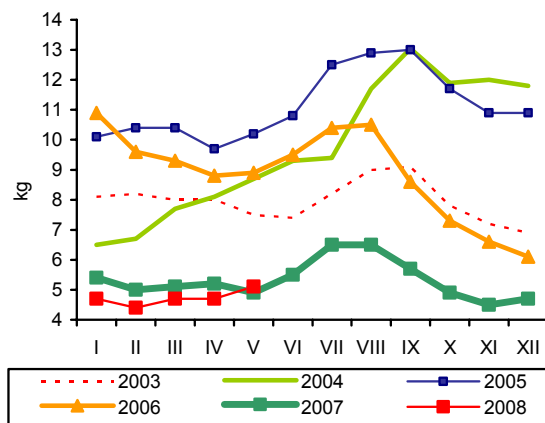
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce



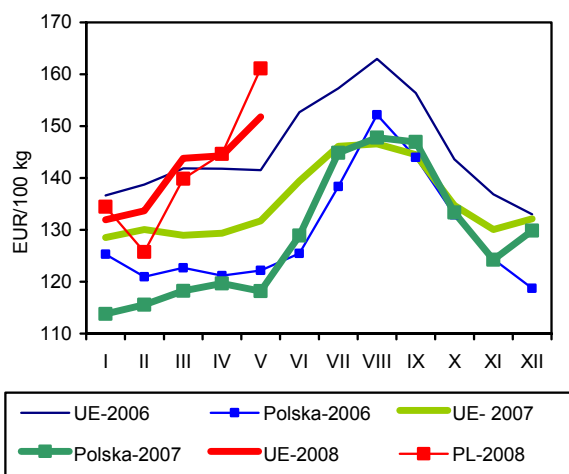
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce



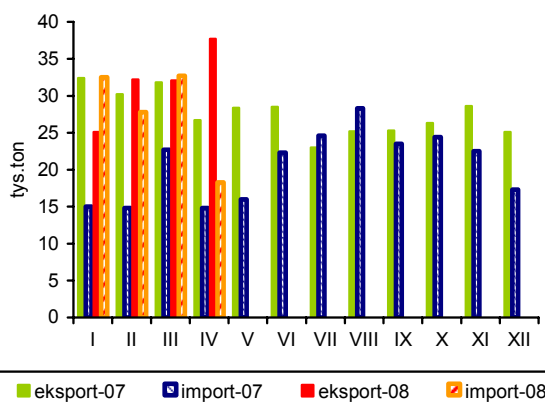
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce



Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)



Rys.6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną



Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

# Rynek mięsa drobiowego i jaj

**Mira Kobuszyńska**  
**Grzegorz Dybowski**



## Rynek mięsa drobiowego

W pierwszych pięciu miesiącach 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 10% w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. Od stycznia do maja wytworzono 502 tys. ton mięsa drobiowego.

Ze wstępnych doniesień o eksporcie wynika, iż w pierwszych czterech miesiącach 2008 r. nadal utrzymywał się wysoki poziom eksportu, zbliżony do średniej miesięcznej z 2007 r. W okresie tym sprzedano za granicę ponad 80 tys. ton mięsa drobiowego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 30% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu – Wielka Brytania (13%) a następnie Czechy, Francja, Austria i Holandia. Do dużych odbiorców polskiego mięsa drobiowego dołączył Wietnam (prawie 4 tys. ton – 5% wielkości sprzedaży zagranicznej). Bardzo intensywnie rozwija się zbytny w kierunku Litwy oraz Hongkongu. Import mięsa drobiowego w okresie od stycznia do kwietnia 2008 r. był niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku o 30%.

Od września 2006 r. rosły ceny mieszanek paszowych dla kurcząt. W okresie od stycznia do grudnia 2007 r. pasze podrożały średnio o ok. 21%. W pierwszych pięciu miesiącach 2008 r., wg danych GUS, podrożały one o prawie 13% względem cen z grudnia 2007 r. Pod wpływem wzrostu cen pasz i spadku cen skupu w grudniu 2007 r. relacje cenowe uległy zmianie na niekorzyść hodowców. Sytuacja taka utrzymywała się jeszcze w styczniu 2008 r. Od lutego 2008 r. ceny skupu drobiu rosły w tempie zbliżonym do tempa wzrostu cen pasz. W czerwcu 2008 r. ceny skupu utrzymywały się na poziomie z maja br.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim, po załamaniu cenowym na początku roku, już w lutym i marcu 2008 r. powróciły do wysokiego poziomu z połowy roku poprzedniego. Wzrost cen zbytu kurcząt znacząco przekroczył więc przyrosty cenowe wynikające z odrabiania przez zakłady ubojowe strat, spowodowanych spadkiem popytu na przełomie lat 2007-2008. W czerwcu 2008 r. ceny zbytu, wzrosły w stosunku do cen z maja o 3,5%.

Na rynku indyków, ceny płacone hodowcom w ostatnich miesiącach wahały się w górę i w dół. W drugim kwartale przeciętna cena skupu indyków wyniosła 4,57 zł/kg. W czerwcu 2008 r. hodowcy otrzymywali o 1,3% niższe ceny niż w poprzednim miesiącu. Nadal jest to poziom znacząco niższy niż przeciętnie w 2007 r., gdy w niektórych miesiącach ceny żywca indyczego przekraczały 5 zł/kg.

W maju 2008 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 81% przeciętnej ceny unijnej, a przewaga cenowa polskich eksporterów zmniejszyła się. W maju polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w euro, były o 27,0% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy w tym samym czasie ceny unijne wzrosły o 1,7%. Silny wzrost cen w krajach UE odnotowano w maju w relacji do kwietnia (3,2%). Pomimo niekorzystnych dla polskich eksporterów zmian relacji cenowych, Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski należą obecnie Holandia i Hiszpania.



**Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)**

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	92,9
III	68,2	84,9	94,3	94,9	95,1
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	105,0
V	69,0	77,8	91,6	96,2	99,1
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	
X	76,4	91,4	101	109,0	
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)**

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 <sup>a</sup>	2007	2008 <sup>a</sup>
I	3 859	2 191	20 011	19 529
II	3 934	1 982	15 959	21 854
III	4 278	1 521	17 144	19 673
IV	3 465	1 406	16 665	19 093
V	5 024		16 659	
VI	3 725		17 797	
VII	4 638		15 517	
VIII	8 281		17 852	
IX	6 498		22 600	
X	7 351		31 718	
XI	5 425		24 466	
XII	2 311		15 783	
RAZEM	58 789	7 100	232 173	80 150

<sup>a</sup> dane nieostateczne (na dzień 07 lipca 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

**Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)**

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54	1,46	0,22	0,22	0,22
IV	1,67	1,60	1,48	0,22	0,22	0,21

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów**

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) <sup>a</sup>		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) <sup>a</sup>		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
	I	1114	1361	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52
II	1156	1414	1,08	1,20	2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	6,02
III	1190	1452	1,12	1,21	3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	6,36
IV	1205	1500	1,15		2,99	3,16	4,68	4,82	6,09	6,21
V	1209	1517	1,16		3,00	3,25	5,15	5,16	6,21	6,35
VI	1210		1,16		3,24	3,27	5,67	5,34	6,70	
VII	1210		1,18		3,29		5,29		7,06	
VIII	1243		1,19		3,29		5,44		6,86	
IX	1303		1,22		3,23		5,15		6,55	
X	1334		1,24		3,15		4,85		6,24	
XI	1342		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1348		1,19		2,95		4,15		5,79	

<sup>a</sup> trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRD-IG i MRiRW.

**Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów**

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) <sup>a</sup>		Tuszka (zbyt), (zł/kg) <sup>a</sup>	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20	5,60	4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40	5,60	4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60		4,67	4,52	7,09	6,33
V	5,60		4,75	4,62	6,96	6,57
VI	5,60		4,61	4,56	6,94	6,86
VII	5,60		4,58		6,90	
VIII	5,60		4,62		7,06	
IX	5,60		4,87		6,92	
X	5,60		5,04		6,90	
XI	5,60		5,00		7,20	
XII	5,60		4,28		7,86	

<sup>a</sup> trzeci tydzień każdego miesiąca

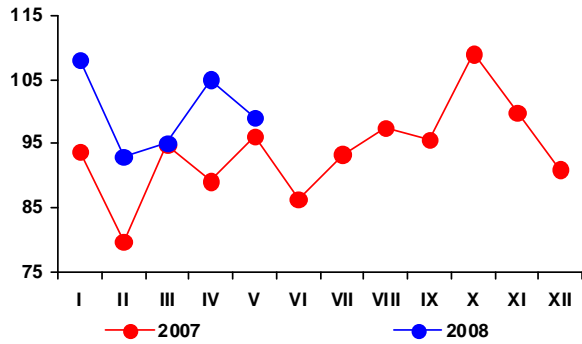
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

**Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)**

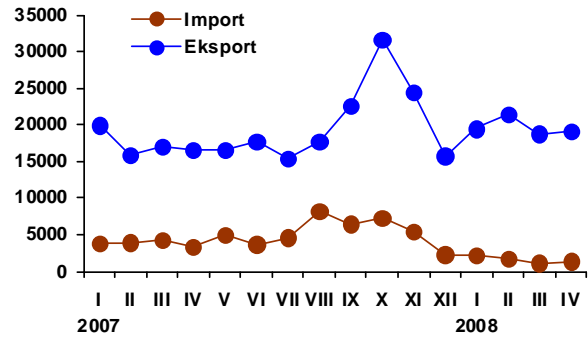
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,60
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,50
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	184,63
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,80
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	179,66
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,82
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	179,18
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	184,96

Źródło: Dane MRiRW.

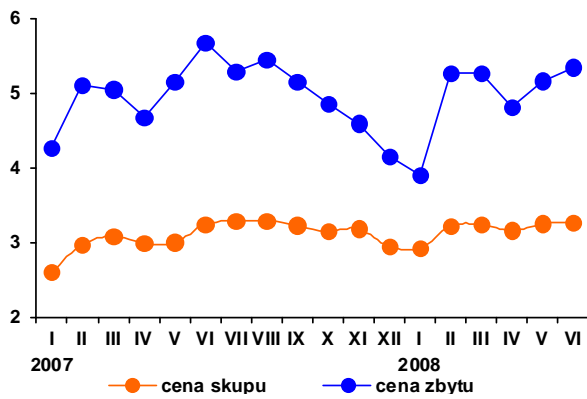
**Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)**



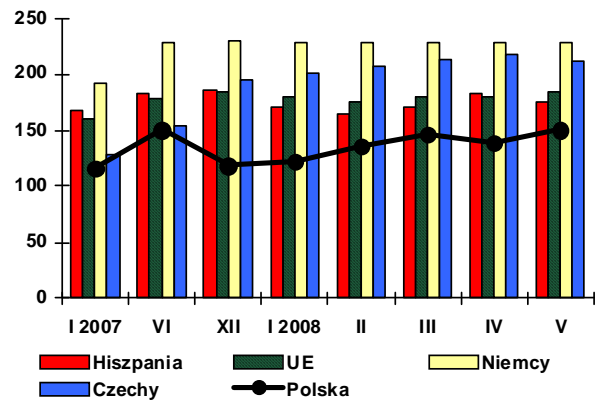
**Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)**



**Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg**



**Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg**



Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

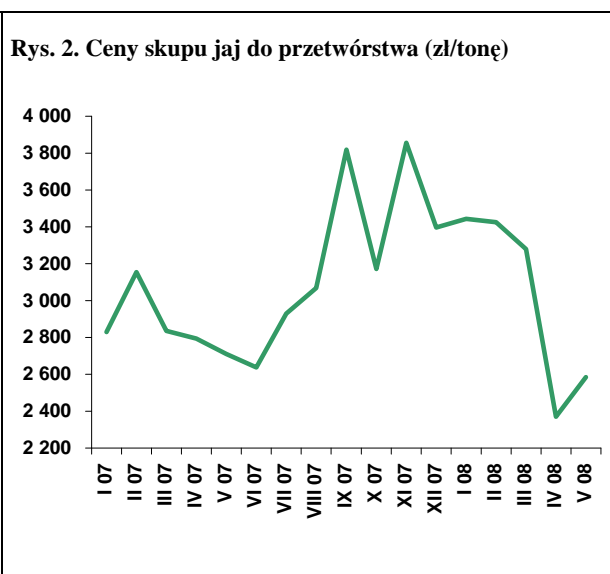
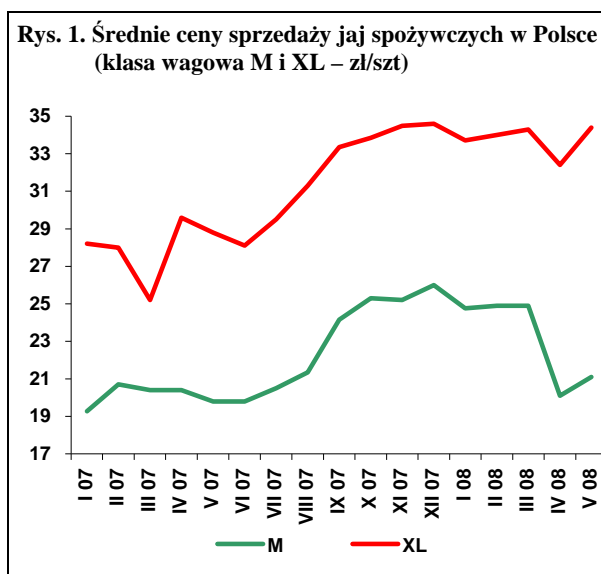
## Rynek jaj

W pierwszych sześciu miesiącach 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 26,24 zł/100 sztuk i była o 14,5% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W tym czasie najsilniej podrożały jaja średnie, klasy M, tj. o 29,4%. Jaja klasy XL (największe) były droższe o 20%, klasy S (najmniejsze) o 15,5% a najmniejszy wzrost cen dotyczył jaj klasy L (dużych) – o 7,2%. W czerwcu jaja podrożały średnio o 0,4% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Podwyżki cen wyniosły od 5% w grupie jaj klasy M do 7,4% w klasie L. Obniżyły się tylko ceny jaj klasy S – o 7%. W 2007 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 24,6 zł/100 sztuk i była o 11,6% wyższa niż w roku poprzednim. Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych jest bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występują na nim silne krótkookresowe wahania cenowe.

Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są jeszcze silniejsze. W 2008 r. od stycznia do czerwca, ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w tym samym okresie 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W ostatnich miesiącach 2007 r. miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W pierwszych sześciu miesiącach 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po ok. 2,98 tys. zł za 1 tonę. Jednakże amplituda między miesięczną ceną najwyższą – w lutym a najniższą – w maju 2008 r. wyniosła 33%.

Po silnym wzroście eksportu w 2007 r. (88 tys. ton - wzrost o 53%), w pierwszych 4 miesiącach 2008 r. eksport jaj świeżych zwiększył się w porównaniu do analogicznych miesięcy 2007 r. o prawie 36%. Jeszcze bardziej rósł import jaj świeżych, który zwiększył się w analizowanym czasie ponad 2-krotnie. Nadal był jednak ok. 7-krotnie niższy od eksportu. Bardziej stabilny był import przetworów z jaj, który w okresie od stycznia do końca kwietnia br. został zwiększony o prawie 18% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. W pierwszych 4 miesiącach 2008 r. nadal utrzymywała się wysoka dynamika eksportu przetworów z jaj, których wywieziono ponad 2-krotnie więcej niż przed rokiem.

Od początku 2008 r. ceny jaj w Unii spadają. Od grudnia 2007 r. do kwietnia 2008 r. obniżyły się one o 9%. W Polsce w tym samym okresie spadek cen jaj w wyrażeniu euro wyniósł 10,4%. Znacząca obniżka cen jaj w Polsce w kwietniu 2008 r. spowodowała, iż w miesiącu tym w wyrażeniu euro jaja polskie były tańsze niż średnio w Unii o 1%. W kwietniu roku poprzedniego występowała podobna relacja cenowa. Polskie jaja były tańsze niż przeciętnie w Unii o 2%. Najtańszym producentem w kwietniu 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 76,92 EUR, podczas gdy w Polsce 118,30 EUR.



**Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)**

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007 <sup>a</sup>	2008	2007 <sup>a</sup>	2008	2007 <sup>a</sup>	2008	2007 <sup>a</sup>	2008
I	494	1 152	5 971	11 369	264	422	559	1 283
II	414	1 098	5 369	9 347	258	402	553	1 196
III	501	900	5 540	9 981	308	224	578	1 048
IV	808	1 406	6 643	1 214	227	199	394	788
V	1 130		7 642		246		654	
VI	616		8 768		205		875	
VII	894		8 369		366		755	
VIII	1 677		8 295		291		1 139	
IX	1 022		8 268		576		787	
X	800		11 329		454		1 049	
XI	761		7 479		367		886	
XII	982		4 537		147		730	
RAZEM	10 099	4 557	88 213	31 912	3 707	1 246	8 961	4 316

<sup>a</sup> dane nieostateczne (na dzień 06 czerwca 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

**Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)<sup>a</sup>**

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60	32,50	25,10	24,80	20,40	22,50	19,10	22,70
V	28,80	32,40	25,30	24,30	19,80	20,10	18,30	18,50
VI	28,10	34,40	26,60	26,10	19,80	21,10	17,00	17,20
VII	29,50		24,70		20,50		17,40	
VIII	31,30		25,85		21,35		17,00	
IX	33,35		28,45		24,15		23,60	
X	33,85		29,00		25,30		22,60	
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

<sup>a</sup> trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

**Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)**

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
2008 I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	119,39

Źródło: Dane MRiRW.

# Rynek baraniny

**Danuta Zawadzka**



W maju br. przeciętna cena jagniąt w Unii Europejskiej wyniosła 479,8 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w czerwcu 525,5 EUR/100 kg i była odpowiednio o 1 i 5% wyższa niż rok wcześniej. Wyższe niż przed rokiem są też ceny owiec ciężkich. W maju przeciętna ich cena w Unii Europejskiej osiągnęła 479,8 a czerwcu 463,9 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż w analogicznych miesiącach poprzedniego roku odpowiednio o 16 i 14%. Maj i czerwiec były więc kolejnymi miesiącami bieżącego roku charakteryzującymi się wzrostem cen owiec zarówno lekkich jak i ciężkich w Unii Europejskiej.

Niestety na polskim rynku przeszkodą wzrostu cen jest aprecjacja złotego. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, w Polsce w maju br. najwięcej skupiono owiec o wadze 24-30 kg (62%) i owiec o wadze 17-23 kg (14%). Ceny tych owiec wynosiły odpowiednio 5,20 i 5,80 zł/kg wagi żywej, czyli 2,03 i 1,70 EUR/kg. Ceny te, wyrażone w złotówkach były o 12 i 9% niższe niż maju ub.r., a wyrażone w euro - wyższe o 30 i 1%.

Od początku 2008 r. rosną też ceny owiec i jagniąt na rynkach krajów trzecich. Na przykład w Nowej Zelandii, w maju br. ceny jagniąt były wyższe niż rok wcześniej o 21%, a w czerwcu o 28%. Taka sytuacja wpływa na ograniczenie importu jagniąt do Unii Europejskiej. W Polsce ten mechanizm nie działa, gdyż aprecjacja złotego z jednej strony osłabia konkurencyjność polskich owiec na europejskim rynku,

z drugiej zaś sprzyja importowi. W okresie I-IV 2008 r. polski eksport owiec i mięsa baraniego wyniósł 389,5 tony i był o 30% mniejszy niż w tym samym okresie 2007 r., pomimo zbliżonego poziomu produkcji w obu okresach. Z kolei polski import w tym okresie ukształtował się na poziomie 65,8 ton, a więc ponad dwukrotnie wyższym niż przed rokiem o tej porze.

Trudna sytuacja, z jaką od pewnego czasu borykają się europejscy hodowcy jest przedmiotem wielu spotkań unijnych ekspertów. Jak podaje FAMMU/FAPA<sup>1</sup> podczas spotkania ekspertów ds. zdrowia zaaprobowano decyzję o opóźnieniu wprowadzania elektronicznego systemu identyfikacji owiec i kóz. Na posiedzeniu Komitetu ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt przyjęto projekt, zgodnie z którym termin obowiązywania systemu został przesunięty z 31 grudnia 2009 r. na 1 stycznia 2011 r. Przy podjęciu tej decyzji kierowano się tym, że system ten pomimo wielu korzyści z niego płynących, stanowiłby również nowe obciążenie administracyjne oraz podwyższałby koszty ponoszone przez hodowców.

---

<sup>1</sup> Wiadomości- Rynek mięsa i drobiu, 04.07.2008.

**Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)**

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1 438	100,2
II półrocze	1 023	924	901	97,5
Rok	2 328	2 358	2 339	99,2

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)**

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
<b>Eksport 2007</b>	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	<b>1221</b>
<b>2008</b>	23,7	47,0	297,9	20,9	x	x	x	x	x	x	x	x	<b>1250<sup>P</sup></b>
miesiąc roku poprzedniego = 100	66,9	45,5	83,0	35,8	x	x	x	x	x	x	x	x	102
<b>Import 2007</b>	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	<b>152</b>
<b>2008</b>	8,3	16,9	32,3	8,3	x	x	x	x	x	x	x	x	<b>140<sup>P</sup></b>
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	318,9	293,6	88,3	x	x	x	x	x	x	x	x	92

P - prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC.

**Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)**

Lata	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
2006/2007	6,04	5,70	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33
2007/2008	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	86,8	81,4	90,0	95,5	102,7	101,8	98,5	91,9	111,4	99,0	81,4	x

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

**Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce**

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
V 2007	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

**Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)**

Lata	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
2006/2007	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83
2007/2008	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29	33,07	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10
miesiąc roku poprzedniego = 100	100,5	101,7	104,9	104,5	109,3	113,4	104,1	103,7	107,7	110,3	120,65	120,33

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)**

Lata	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
<b>UE-25</b>												
2006/2007	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2
2007/2008	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	525,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>89,7</b>	<b>89,3</b>	<b>86,4</b>	<b>99,5</b>	<b>114,8</b>	<b>113,3</b>	<b>118,3</b>	<b>104,1</b>	<b>103,4</b>	<b>92,8</b>	<b>100,6</b>	<b>104,6</b>
<b>Włochy</b>												
2006/2007	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7
2007/2008	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>101,7</b>	<b>98,5</b>	<b>82,6</b>	<b>97,0</b>	<b>101,9</b>	<b>97,9</b>	<b>103,3</b>	<b>104,2</b>	<b>119,0</b>	<b>84,3</b>	<b>87,8</b>	<b>92,7</b>

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

**Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)**

Lata	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
<b>UE-25</b>												
2006/2007	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3
2007/2008	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	463,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>95,3</b>	<b>98,7</b>	<b>98,5</b>	<b>98,3</b>	<b>98,7</b>	<b>99,4</b>	<b>98,6</b>	<b>102,2</b>	<b>106,0</b>	<b>104,3</b>	<b>115,8</b>	<b>113,6</b>
<b>Wielka Brytania</b>												
2006/2007	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1
2007/2008	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	454,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>99,1</b>	<b>100,4</b>	<b>92,0</b>	<b>86,1</b>	<b>82,2</b>	<b>85,5</b>	<b>91,4</b>	<b>100,9</b>	<b>105,3</b>	<b>109,8</b>	<b>126,7</b>	<b>116,4</b>

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

**Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii**

Wyszczególnienie	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
<b>2006/2007</b> NZD/100 kg cwe	57,35	61,35	64,74	65,55	67,52	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03
<b>2007/2008</b> NZD/100 kg cwe	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>86,2</b>	<b>86,5</b>	<b>87,4</b>	<b>92,4</b>	<b>90,5</b>	<b>92,6</b>	<b>111,6</b>	<b>109,5</b>	<b>109,2</b>	<b>110,5</b>	<b>121,05</b>	<b>128,1</b>

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

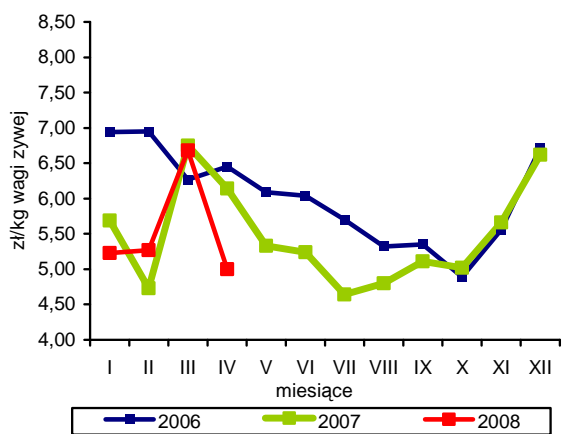
**Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii**

Wyszczególnienie	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
<b>2006/2007</b> AUD/100 kg cwe	364	367	315	308	289	290	306	339	337	338	365	384
<b>2007/2008</b> AUD/100 kg cwe	372	322	298	261	294	298	351	379	345	354	361	392
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>102,2</b>	<b>87,7</b>	<b>94,5</b>	<b>84,7</b>	<b>101,7</b>	<b>102,8</b>	<b>114,7</b>	<b>111,8</b>	<b>102,4</b>	<b>104,7</b>	<b>99,0</b>	<b>102,1</b>

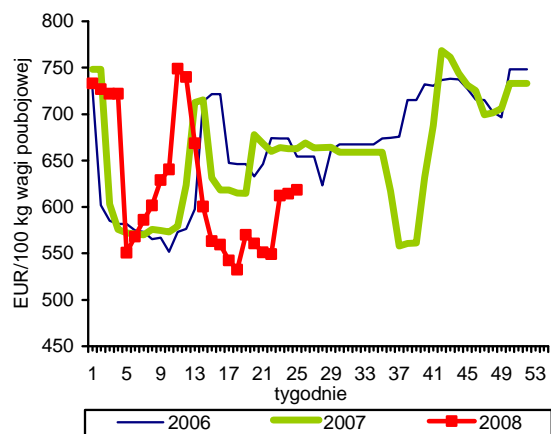
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.



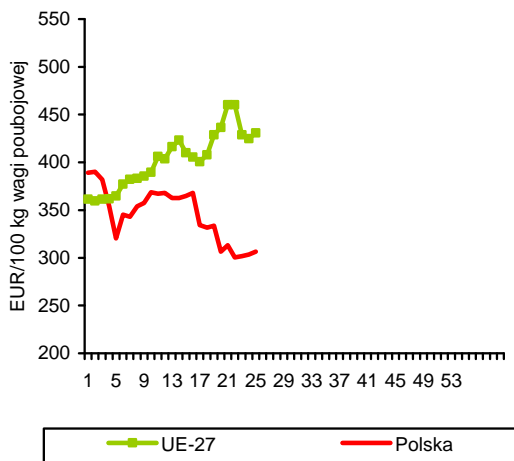
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg



Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech



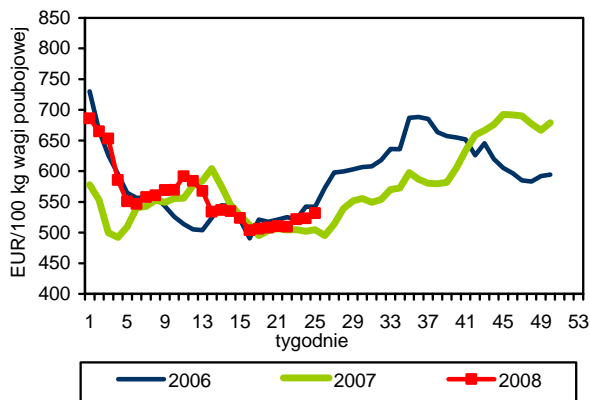
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce



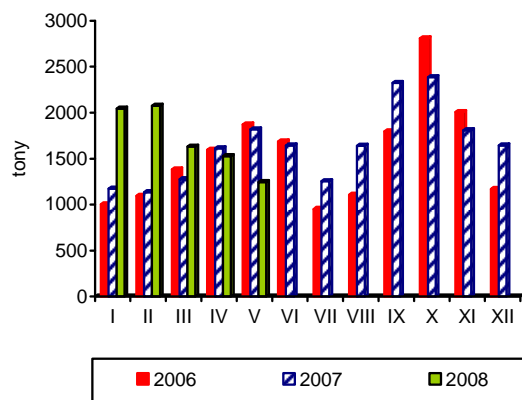
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii



Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27



Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii



Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

# Rynek ryb

## Krzysztof Hryszko



Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w okresie styczeń-kwiecień 2008 r. 96,9 tys. ton i była o 0,9% niższa niż przed rokiem. Utrzymuje się wysoka produkcja wędzonych łososi (+24,4% do 7,9 tys. ton) oraz przetworów ze śledzi (+11,8% do 35,7 tys. ton), które determinowane są przede wszystkim przez popyt eksportowy. Jednak największy wzrost produkcji odnotowano w przypadku pogłębianego przetwórstwa tuńczyków (2,3-krotnie do 413 ton) i łososi (2,2-krotnie do 550 ton) oraz pochodzących z krajowych połowów szprotów (o 34,5% do 5,1 tys. ton). W dalszym ciągu spada natomiast produkcja mrożonych filetów. Od początku roku wyniosła ona zaledwie 8,9 tys. ton wobec 20,9 tys. ton w roku ubiegłym. Trendu spadkowego należy się także spodziewać w kolejnych miesiącach na skutek dalszych ograniczeń w połowach dorszy, które są podstawowym surowcem w tym segmencie krajowego przetwórstwa.

Eksport ryb, owoców morza oraz ich przetworów wyniósł w okresie styczeń-kwiecień 2008 r. 70,2 tys. ton i był o 25,8% niższy niż przed rokiem. Wpłynął na to przede wszystkim spadek eksportu burtowego – zarówno bałtyckiego (odpady rybne), jak i wyładunków ryb poławianych przez flotę dalekomorską w portach zagranicznych. Znaczne ograniczenia w połowach dorszy skutkowały także dużo niższym eksportem w grupie filetów rybnych. Spadek wywozu głównie tanich ryb nieznacznie obniżył obroty w ujęciu wartościowym. Wpływy z eksportu zmniejszyły się w stosunku do roku ubiegłego o 2,9% do 866 mln zł. Tradycyjnie najwięcej w ciągu czterech miesięcy sprzedaliśmy śledzi – 18,4 tys. ton (wzrost o 20,4%), szprotów<sup>1</sup> – 11,6 tys. ton (wzrost o 22,4%), łososi – 10,6 tys. ton (wzrost o 21,1%) oraz dorszy – 5,2 tys. ton (spadek o 33,9%). Utrzymujące się na niskim poziomie ceny wielu gatunków ryb sprowadzanych do kraju (łososie, mintaje, pangie) oraz niesłabnący popyt eksportowy na łososie wpłynął na wzrost importu w pierwszych czterech miesiącach 2008 r. o 3,6% do 126,6 tys. ton. Podobnie, jak w eksporcie, także w imporcie największą pozycję stanowią śledzie, których sprowadziliśmy 29,2 tys. ton, tj. o 7,2% mniej niż przed rokiem. Zmniejszył się przede wszystkim popyt na śledzie ze strony

rynku krajowego (o ok. 30%). Import łososi wzrósł o 21,9% (do 21,4 tys. ton), makreli spadł o 1,7% (do 13,0 tys. ton), a mintajów utrzymał się na poziomie ubiegłorocznym (10,3 tys. ton). Według szacunków niższy niż w 2007 r. był przywóz mrożonych filetów z pang. Jak na razie sprowadziliśmy 11,4 tys. ton tych ryb wobec 12,8 tys. ton przed rokiem, mimo niższych aż o L cen transakcyjnych (średnio 5,46 zł/kg filetów). Dynamicznie rośnie w br. import tuńczyków (konserwowanych), w przypadku których zanotowano blisko 2-krotny wzrost wolumenu (do 5,0 tys. ton).

W ekwiwalencie wagi żywej eksport wyniósł 109,2 tys. ton (spadek o 9,2%), natomiast import 214,0 tys. ton (wzrost o 3,8%), co przy niższych o ok. 15% połowach krajowych oznacza zwiększenie podaży ryb i owoców morza na rynek krajowy o ok. 7% (bez podaży ryb z połowów słodkowodnych, gdzie prognozowany jest niewielki spadek). Poprawiło się saldo wymiany handlowej – z -9,8 mln zł w roku ubiegłym do +6,0 mln zł w roku bieżącym.

Stabilne ceny ryb na rynkach światowych i mocny złoty powodują, że należą one do najwolniej drożejących grup żywności w kraju. W maju odnotowano zaledwie 0,1% wzrost cen detalicznych, przy 1,2% wzroście cen całej żywności. W przypadku ryb i owoców morza nieprzetworzonych (świeżych i mrożonych) okresowo wystąpiły nawet obniżki cen (o 0,1%). Szybciej drożeją natomiast produkty wysokoprzetworzone – konserwy, sałatki rybne, itp. (o 0,4%). Od początku roku ryby podróżowały średnio o 1,4%, w tym najbardziej tuńczyk w sosie własnym (o 6,5%), paprykarz szczeciński i paluszki z krabów (o 5,8%), śledzie w śmietanie (o 5,3%) i szprotki wędzone (o 5,1%). Niższe ceny niż w grudniu 2007 r. notowano w przypadku filetów z mintajów oraz śledzi – zarówno płatów, jak i solonych śledzi dalekomorskich (od 0,2 do 0,3%).

<sup>1</sup> Bez szprotów sprzedawanych jako odpady rybne, gdzie zanotowano ok. 80% spadek obrotów.

**Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)**

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Plaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
<b>2005 I-XII</b>	<b>74 368</b>	<b>21 796</b>	<b>12 774</b>	<b>11 248</b>	<b>3 418</b>	<b>123 604</b>	<b>141 459</b>	<b>21 905</b>
<b>2006 I-XII</b>	<b>55 944</b>	<b>20 654</b>	<b>15 091</b>	<b>9 585</b>	<b>2 984</b>	<b>104 258</b>	<b>128 303</b>	<b>21 377</b>
<b>2007 I-XII</b>	<b>60 146</b>	<b>22 087</b>	<b>10 972</b>	<b>10 694</b>	<b>3 311</b>	<b>107 213</b>	<b>121 951</b>	<b>18 209</b>
2007 V	8 302	1 777	2 153	841	414	13 487	17 003	2 128
VI	383	2 994	989	901	301	5 568	715	22
VII	150	2 080	47	490	306	3 073	2 679	35
VIII	46	2 533	181	704	447	3 911	3 017	36
IX	518	2 378	314	652	438	4 300	5 490	181
X	1 145	3 622	926	1 259	332	7 284	13 361	1 286
XI	2 264	1 768	397	863	153	5 445	7 902	1 515
XII	2 881	1 586	927	1 062	123	6 579	9 293	5 583
2008 <sup>a</sup> I	3 625	426	734	1 177	51	6 013	1 729	121
II	11 201	192	1 093	1 389	92	13 967	3 959	819
III	16 381	986	1 420	854	105	19 746	2 143	340
IV	12 902	819	2 219	434	448	16 822	3 070	713
V	1 404	938	1 786	261	54	4 443	696	97
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>								
$\frac{V\ 2008}{V\ 2007}$	16,9	52,8	83,0	31,0	13,0	32,9	4,1	4,6
$\frac{I-V\ 2008}{I-V\ 2007}$	86,3	65,5	100,8	86,4	61,9	85,8	14,6	21,9

<sup>a</sup> dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

**Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)<sup>a</sup>**

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone <sup>b</sup>	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
<b>2005 I-XII</b>	<b>4 759</b>	<b>75 171</b>	<b>50 865</b>	<b>113 427</b>	<b>78 883</b>	<b>11 558</b>	<b>6 775</b>	<b>244 222</b>
<b>2006 I-XII</b>	<b>7 437</b>	<b>84 621</b>	<b>61 066</b>	<b>134 737</b>	<b>94 389</b>	<b>9 669</b>	<b>7 739</b>	<b>287 861</b>
<b>2007 I-XII</b>	<b>9 830</b>	<b>61 570</b>	<b>60 807</b>	<b>140 273</b>	<b>97 188</b>	<b>10 508</b>	<b>6 770</b>	<b>272 480</b>
2007 III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>								
$\frac{IV\ 2008}{IV\ 2007}$	118,9	86,7	119,0	119,7	106,3	166,5	110,6	110,5
$\frac{I-IV\ 2008}{I-IV\ 2007}$	127,5	61,8	105,6	115,9	111,8	134,5	108,0	99,1

<sup>a</sup> dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

**Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)**

Miesiące	Eksport <sup>a</sup>					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
<b>2005 I-XII</b>	<b>207,15</b>	<b>60,26</b>	<b>33,58</b>	<b>21,95</b>	<b>16,51</b>	<b>313,17</b>	<b>135,02</b>	<b>73,80</b>	<b>31,59</b>	<b>40,75</b>
<b>2006 I-XII</b>	<b>208,85</b>	<b>69,47</b>	<b>35,04</b>	<b>25,96</b>	<b>17,57</b>	<b>347,22</b>	<b>156,25</b>	<b>75,95</b>	<b>31,54</b>	<b>56,03</b>
<b>2007<sup>b</sup> I-XII</b>	<b>219,29</b>	<b>74,63</b>	<b>34,42</b>	<b>27,81</b>	<b>11,23</b>	<b>369,75</b>	<b>173,03</b>	<b>72,39</b>	<b>36,78</b>	<b>62,19</b>
2007 <sup>b</sup> III	33,40	6,34	4,99	2,56	1,53	34,77	16,45	6,53	3,26	6,58
IV	28,73	5,45	3,01	2,05	1,79	22,36	8,00	4,40	2,15	5,99
V	22,32	5,39	3,06	2,15	1,07	25,72	11,29	4,72	2,34	5,29
VI	14,35	5,23	2,84	1,79	0,86	23,01	10,08	4,15	2,15	4,53
VII	13,46	5,65	2,30	1,93	0,77	24,34	8,86	4,91	4,02	4,31
VIII	13,75	5,79	1,89	2,11	0,92	22,93	11,04	4,08	2,79	3,21
IX	13,44	6,44	2,57	1,87	0,59	32,92	15,06	7,08	3,34	4,89
X	16,03	7,39	3,07	2,81	0,56	37,38	17,77	8,10	3,34	5,70
XI	16,65	8,02	2,72	3,07	0,72	46,40	26,37	7,62	4,21	6,07
XII	14,66	6,07	1,98	3,66	0,78	34,90	19,04	4,74	3,28	5,96
2008 <sup>b</sup> I	14,13	7,09	2,30	2,26	0,79	37,42	17,48	7,45	5,49	5,51
II	20,40	6,95	2,63	2,47	1,23	34,63	15,39	6,28	3,47	6,59
III	19,91	6,94	2,44	2,94	1,36	30,30	12,74	6,65	3,24	6,06
IV	15,78	6,58	2,59	2,35	1,22	24,25	9,28	4,99	2,75	5,38
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>										
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	54,9	120,7	86,0	114,6	68,2	108,5	116,0	113,4	127,9	89,9
<u>I-IV 2008</u> <u>I-IV 2007</u>	74,2	111,8	71,2	119,0	92,7	103,6	102,6	94,0	132,2	105,9

<sup>a</sup> wraz z eksportem z burt statków, <sup>b</sup> dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

**Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)**

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 <sup>b</sup>		Mrożona makrela 03037430 <sup>b</sup>			Filety z mintaja 03042985 <sup>b</sup>		Filety z morszczuka 03042956 <sup>b</sup>	Łosoś świeży 03021200 <sup>b</sup>	Konserwy z tuńczyka 160414 <sup>b</sup>
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
<b>2005 I-XII</b>	<b>4,55</b>	<b>4,88</b>	<b>4,20</b>	<b>3,84</b>	<b>4,46</b>	<b>6,05</b>	<b>7,05</b>	<b>6,56</b>	<b>13,43</b>	<b>6,86</b>
<b>2006 I-XII</b>	<b>3,94</b>	<b>2,79</b>	<b>4,63</b>	<b>4,42</b>	<b>4,40</b>	<b>5,60</b>	<b>7,58</b>	<b>7,47</b>	<b>15,54</b>	<b>7,56</b>
<b>2007<sup>a</sup> I-XII</b>	<b>3,31</b>	<b>3,14</b>	<b>3,77</b>	<b>4,10</b>	<b>3,85</b>	<b>4,99</b>	<b>7,44</b>	<b>8,77</b>	<b>13,31</b>	<b>8,31</b>
2007 <sup>a</sup> III	3,04	2,58	3,97	4,49	2,18	5,37	6,23	7,93	14,89	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	3,90	4,26	5,82	8,40	9,29	15,40	8,42
V	2,78	3,03	3,66	3,95	4,76	5,05	8,59	9,80	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,98
VIII	2,80	3,19	4,02	3,88	-	4,58	7,77	7,77	13,53	6,74
IX	3,36	3,71	3,86	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,35	10,53
XI	3,71	3,36	3,78	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,05	9,94
XII	3,28	3,17	3,26	3,85	3,49	4,39	6,74	7,97	12,01	9,26
2008 <sup>a</sup> I	3,46	2,98	4,08	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,01	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,94	3,82	4,83	7,63	9,02	11,80	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,87	3,45	4,69	6,54	9,03	13,69	9,15
IV	2,88	3,06	3,76	3,93	3,13	5,19	7,72	9,22	11,37	8,80
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>										
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	100,7	107,0	97,9	100,8	73,5	89,2	91,9	99,2	73,8	104,5
<u>I-IV 2008</u> <u>I-IV 2007</u>	100,0	106,2	101,3	95,9	85,8	89,7	103,6	103,3	80,9	122,1

<sup>a</sup> dane wstępne, <sup>b</sup> kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 <sup>b</sup>	Filety z dorsza 03042929 <sup>b</sup>			Łosoś wędzony 03054100 <sup>b</sup>	Pstrąg wędzony 03054945 <sup>b</sup>	Krewetki przetw. 160520 <sup>b</sup>	Filety z flądry 03042973 <sup>b</sup>	Szprotki świeże 03026180 <sup>b</sup>
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 <sup>a</sup> I-XII	7,25	22,69	21,43	21,30	37,93	33,84	43,33	12,29	0,50
2007 <sup>a</sup> III	7,80	20,49	20,22	20,31	39,35	34,92	46,00	12,62	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,23	42,14	12,05	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,07	17,10	19,38	36,44	33,91	41,57	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,33	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,32	34,03	43,71	12,47	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,53	33,93	46,82	12,34	0,45
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,19	35,36	12,14	0,29
XI	6,69	16,67	23,07	-	36,53	32,36	52,29	12,12	0,86
XII	7,92	23,89	22,72	22,48	36,81	31,35	46,41	11,75	0,40
2008 <sup>a</sup> I	7,60	21,99	20,79	21,22	35,72	31,49	51,13	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,14	32,75	57,04	3,93	0,39
III	6,84	23,77	20,20	21,01	33,94	31,54	57,31	9,28	0,38
IV	6,46	19,19	25,55	20,09	31,84	30,37	66,04	9,37	0,38
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>									
<u>IV 2008</u> IV 2007	90,7	93,4	136,0	94,2	85,0	88,7	156,7	77,8	79,2
<u>I-IV 2008</u> I-IV 2007	97,8	99,6	109,2	95,6	87,4	91,3	134,3	79,5	78,0

<sup>a</sup> dane wstępne, <sup>b</sup> kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>												
<u>V 2008</u> V 2007	104,8	x	96,7	x	103,2	x	92,1	x	95,3	x	102,2	x
<u>I-V 2008</u> I-V 2007	109,0	x	100,6	x	101,5	x	93,6	x	93,7	x	103,3	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 IV	13,47	-	12,62	16,15	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	11,92
V	13,37	-	12,58	16,20	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	-
VI	13,47	-	12,62	16,23	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	-
VII	13,55	-	12,67	16,28	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	-
VIII	13,61	-	12,69	16,31	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	-
IX	13,65	-	12,57	16,33	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	-
X	13,74	-	12,61	16,41	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	12,51
XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>												
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	106,5	x	101,4	107,8	98,7	115,5	99,2	107,5	107,1	108,7	99,8	x
<u>I-V 2008</u> <u>I-V 2007</u>	105,3	x	100,6	108,2	99,2	115,2	98,9	106,5	106,5	106,8	99,4	107,3

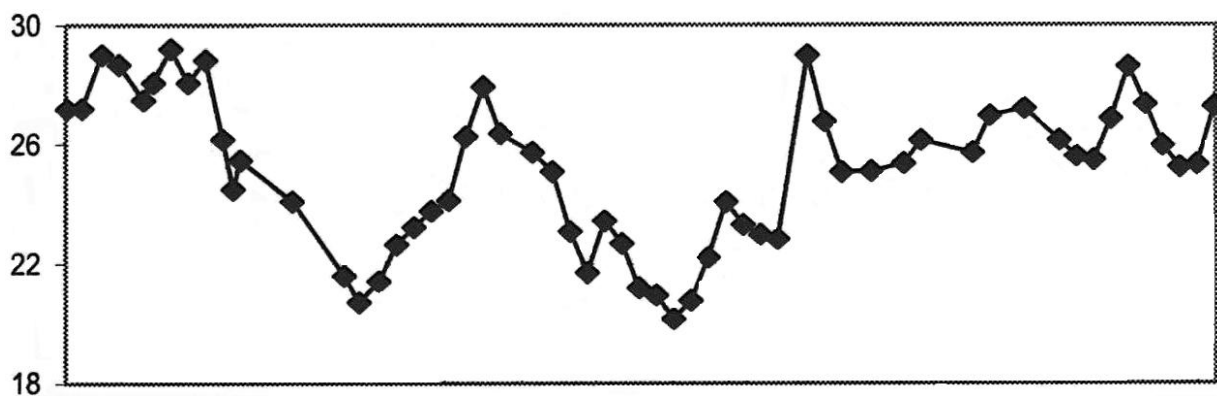
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

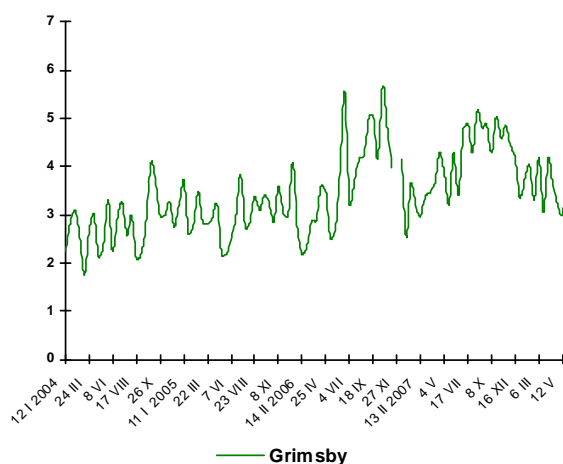
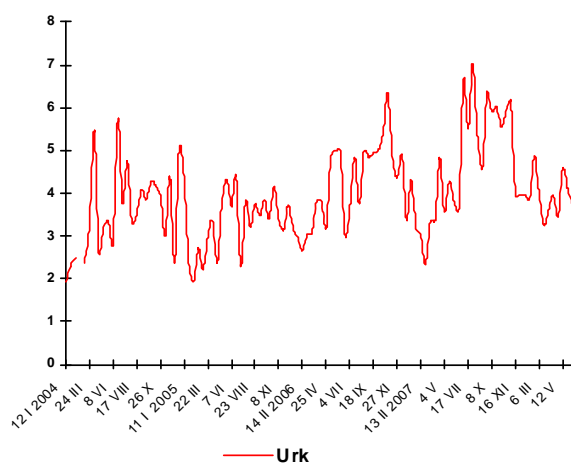
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2005	5,04	2,25	0,81	0,50	0,56	0,92
2006	5,02	2,40	0,76	0,50	0,59	0,77
2007	5,31	2,52	0,77	0,52	0,59	0,91
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>						
<u>2007</u> <u>2006</u>	105,8	105,0	101,3	104,0	100,0	118,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

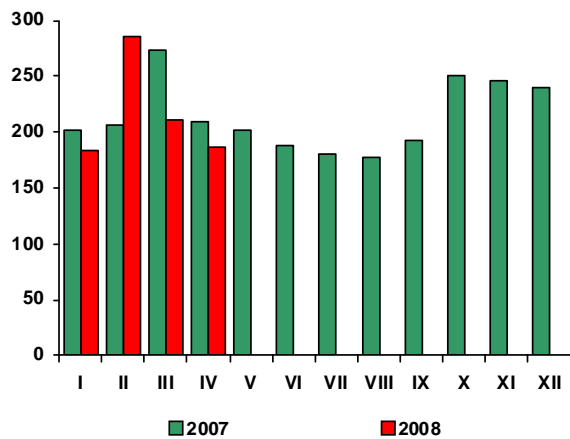
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych lososi w Norwegii w okresie marzec 2007 - czerwiec 2008 r. (NOK/kg)



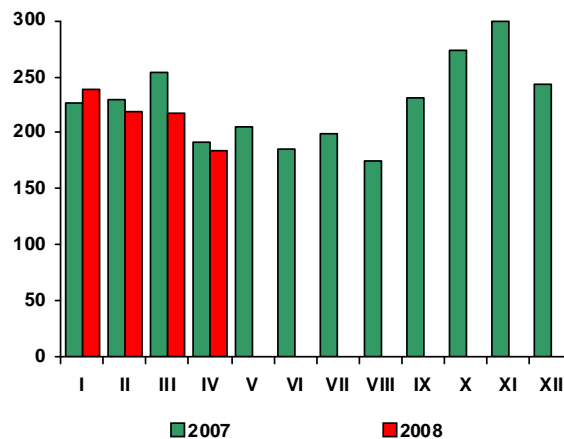
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)



Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)



Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)



Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

# Rynek żywnościowy

## Krystyna Świetlik



W pierwszych pięciu miesiącach 2008 r. dynamika cen żywności była wolniejsza niż przed rokiem. W okresie styczeń-maj br. ceny detaliczne towarów żywnościowych i napojów bezalkoholowych wzrosły średnio o 3,6%, wobec 4,9% odpowiednio rok wcześniej. Żywność podrożała bardziej, niż wszystkie pozostałe grupy towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem użytkowania mieszkania i nośników energii. Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost cen żywności były: wzrost cen artykułów rolno-spożywczych na rynkach światowych (ryż, oleje), utrzymujący się względnie wysoki poziom popytu wewnętrznego i eksportowego oraz wzrost kosztów przetwórstwa i obrotu, związany ze wzrostem cen energii, gazu, paliw, usług komunalnych itp. i kosztów pracy. Hamująco na tempo wzrostu cen żywności oddziaływało zwiększenie importu.

W maju br., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 1,2%. Najbardziej wzrosły ceny ryżu (o 5,6%), owoców (o 4,8%), warzywa (o 4,7%) i olejów roślinnych (o 3,2%). Więcej płacili konsumenci za mięso wieprzowe (o 1,6%), wędliny (o 0,7%), drób (o 0,6%) oraz pieczywo (o 1,1%) i przetwory makaronowe (o 1,0%). Obniżyły się natomiast ceny owoców południowych (o 3,7%), w tym głównie bananów (o 13,3%), masła (o 2,9%), tłuszczów wieprzowych (o 2,3%), cukru (o 3,2%), serów dojrzewających (o 1,7%), cukru (o 0,6%) i jaj (o 0,4%).

W maju br., w stosunku do maja 2007 r., wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 7%, w tym żywności 7,1%. Najbardziej, bo o 18,5% podrożały owoce, głównie za sprawą wydatnego wzrostu cen jabłek (o 33,2%) i owoców cytrusowych (o 25,7%). Istotnie zwiększyły się ceny artykułów mleczarskich (o 14,2%), tłuszczów (o 13,6%), pieczywa i produktów zbożowych (o 13,5%) oraz jaj (o 12%). W grupie nabiału najbardziej wzrosły ceny serów dojrzewających (o 17%) i mleka spożywczego (o 16%), a w grupie tłuszczów – olejów roślinnych (o 22,7%) i masła (o 12,5%). Ceny tłuszczów wieprzowych i margaryn były w maju br. o ok. 10-11% wyższe niż w analogicznym okresie przed rokiem. Spośród produktów zbożowych najsilniej podrożały: ryż (o 24%), pieczywo (o 16%), mąka (o 14,9%) i makarony (o 12,7%). W maju br. za mięso i przetwory mięsne konsumenci płacili średnio o 5,2% więcej niż w maju 2007 r. Mięso wieprzowe podrożało o 7,5%, wołowe

o 3,7%, drób o 1,5%, a wędliny o 5,6%. Łączne ceny cukru i wyrobów cukierniczych wzrosły o 0,6%, w tym wyrobów cukierniczych o 6%, przy spadku cen cukru o 11,2%. Potaniały warzywa (o 9,2%), w tym zwłaszcza ziemniaki (o ok. 52%), cebula (o 17,6%) i świeże ogórki (o 6,8%).

Wzrost cen żywności został zrekompensowany przez wzrost dochodów ludności. W maju br. przeciętna miesięczna płaca brutto w sektorze przedsiębiorstw była o 10,5% wyższa niż w analogicznym okresie 2007 r., a przeciętna miesięczna emerytura i renta pracownicza brutto – o 10,3%. Wzrost dochodów oraz znacząca poprawa sytuacji na rynku pracy wpłynęły na ożywienie popytu. W maju br. wzrost sprzedaży detalicznej żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w ujęciu rocznym wyniósł 4%, wobec 3,3% odpowiednio rok wcześniej.

Spodziewany w okresie czerwiec-sierpień br. sezonowy spadek cen żywności może być zbliżony, lub nieco większy od notowanego przed rokiem. Czynnikiem hamującym tempo wzrostu cen żywności w kolejnych miesiącach br. może być spowolnienie dynamiki popytu z uwagi na znaczący wzrost pozażywnościowych kosztów utrzymania rodzin. Na możliwe osłabienie dynamiki konsumpcji wskazują wyniki badań koniunktury konsumenckiej prowadzone przez GUS i NBP.

Wzrost cen żywności w Polsce w maju w ujęciu rocznym był mniejszy niż w Unii Europejskiej. Według EUROSTAT-u w UE-27 zharmonizowany wskaźnik cen towarów żywnościowych i napojów bezalkoholowych wyniósł w porównywanym okresie 7,2%, podczas gdy w Polsce – 6,6%. Najbardziej żywność podrożała w Bułgarii (o 25,2%), na Łotwie (o 21,6%), w Estonii (o 18,8%) i na Litwie (o 17,9%). Wyższy niż w Polsce wzrost cen żywności odnotowano na Węgrzech (o 14%), w Republice Czeskiej (o 10,7%) i na Słowacji (o 8,4%). W strefie Euro (15 krajów) wyniósł on średnio 6,8%.

W Niemczech w maju br. w relacji do maja 2007 r. świeże produkty spożywcze podrożały o 7,3%, w tym margaryny i oleje o 20,2%, artykuły mleczarskie o 13,1%, jaja o 12,6%, drób o 11,3%, owoce o 10,5%, warzywa o 8,9%, pieczywo i wyroby ciastkarskie o 5,9%.



Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w maju 2008 r.

Wyszczególnienie	V 2008			I-V 2008
	IV 2008=100	XII 2007=100	V 2007=100	I-V 2007=100
<b>O G Ó Ł E M</b>	100,8	102,6	104,4	104,1
<b>Żywność i napoje bezalkoholowe</b>	101,2	103,6	107,0	107,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,4	101,3	106,0	105,7
Odzież i obuwie	99,9	96,0	93,5	92,9
Mieszkanie	101,3	105,5	107,5	106,3
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	101,6	106,8	109,0	107,5
w tym nośniki energii	102,4	107,3	109,8	106,8
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,0	102,0	102,0
Zdrowie	100,4	101,9	103,4	103,3
Transport	100,9	101,0	104,1	105,7
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	102,6	100,7	107,0	110,6
Łączność	100,0	100,3	98,3	98,3
Rekreacja i kultura	100,2	100,7	98,2	98,0
Edukacja	100,0	101,0	103,2	103,1
Restauracje i hotele	100,6	103,0	106,0	105,5
Inne towary i usługi	100,2	101,6	102,2	101,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w maju 2008 r.

Wyszczególnienie	V 2008			I-V 2008
	IV 2008=100	V 2007=100	XII 2007=100	I-V 2007 =100
Żywność	101,2	107,1	103,7	107,3
Pieczywo i produkty zbożowe	101,0	113,5	103,7	112,4
Pieczywo	101,1	116,0	103,3	114,8
Ryż	105,6	124,0	113,8	117,8
Makarony	101,0	112,7	106,3	111,2
Mięso i przetwory	100,8	105,2	101,8	104,8
Mięso wieprzowe	101,6	107,5	102,2	105,9
Mięso wołowe	100,3	103,7	102,4	103,5
Drób	100,6	101,5	103,8	103,0
Przetwory mięsne i wędliny	100,7	105,6	101,0	105,1
Ryby	100,1	102,8	101,4	102,6
Mleko, sery i jaja	99,7	113,9	100,8	114,6
Artykuły mleczarskie	99,8	114,2	100,7	114,9
Mleko	100,1	115,9	101,8	116,8
Sery twarogowe	100,1	112,5	102,3	112,4
Sery dojrzewające i topione	98,3	117,0	94,9	121,1
Jaja	99,6	112,0	101,8	112,7
Oleje i pozostałe tłuszcze	99,7	113,6	98,8	114,1
Masło	97,1	112,1	90,9	116,4
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	97,7	112,1	90,9	116,4
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,3	110,9	103,5	110,2
Oleje roślinne	103,2	122,7	112,7	115,9
Owoce	104,8	118,6	118,7	126,8
Jabłka	108,6	133,2	124,5	155,4
Owoce cytrusowe	104,2	125,7	114,2	123,2
Banany	86,7	101,2	106,5	107,1
Warzywa	104,7	90,8	112,0	90,5
Ziemniaki	157,9	48,1	162,0	48,3
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,4	100,6	99,7	100,6
Cukier	99,4	88,8	91,6	91,3
Napoje bezalkoholowe	100,5	105,7	102,3	105,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy<sup>a</sup> (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2							
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0							
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8							
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1							
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7							
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7							
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8							
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7							
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4							
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4							
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8							
III. Średnia płaca <sup>a</sup>	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8							

<sup>a</sup> przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy<sup>a</sup> (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0							
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5							
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2							
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2008	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8							
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9							
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6							
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6							
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8							
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6							
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8							
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4							
III. Średnia płaca <sup>a</sup>	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5							

<sup>a</sup> przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

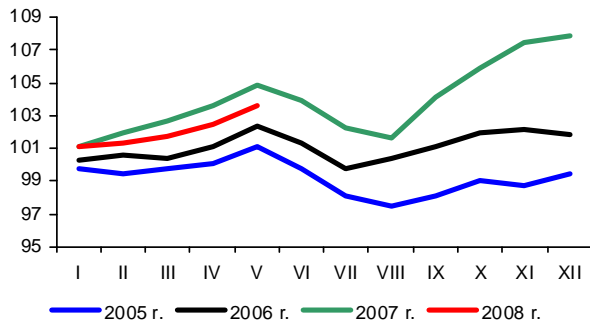
Źródło: Dane GUS.

**Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych**

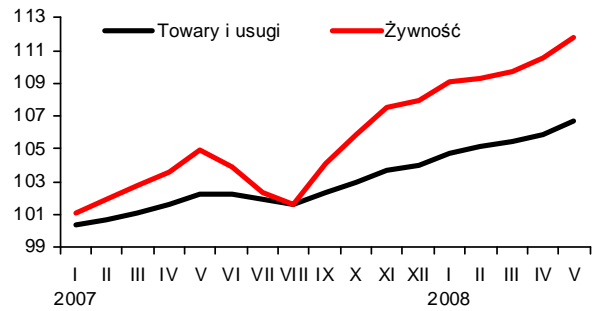
Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69							
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79							
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07							
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06							
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10							
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55							
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00							
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35							
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31							
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28	9,32	9,25	9,37							
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75							
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83							
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02							
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78							
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23							
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27							
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40							
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67							
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41							
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03							
Ślonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50							
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21							
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69							
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25							

*Źródło: Dane GUS.*

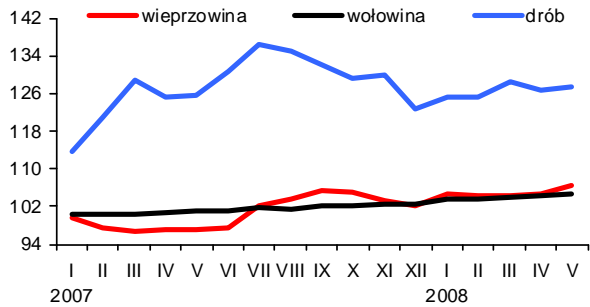
**Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)**



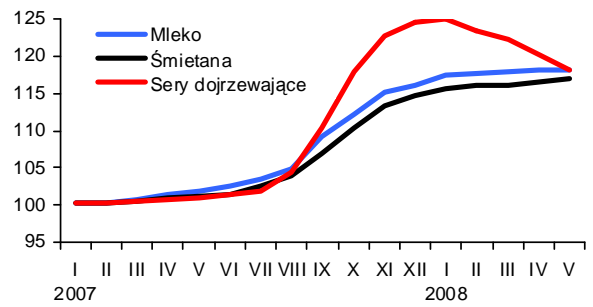
**Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)**



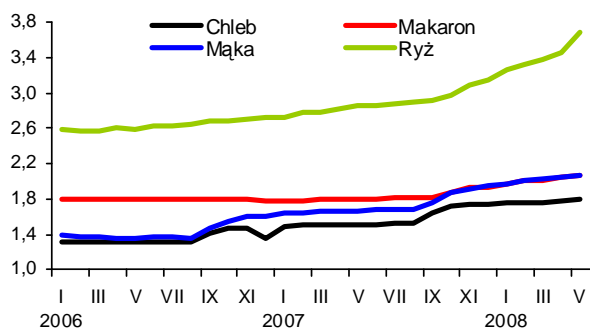
**Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)**



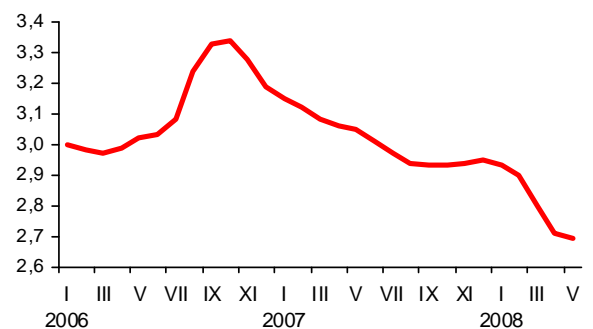
**Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)**



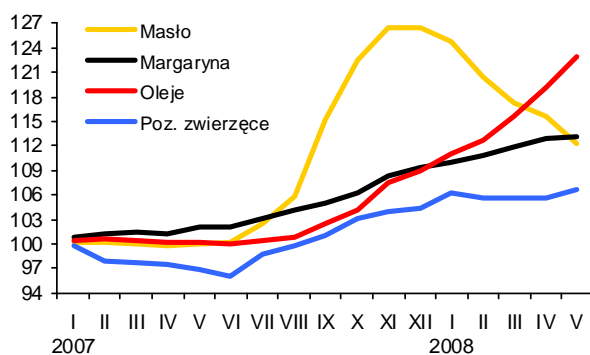
**Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)**



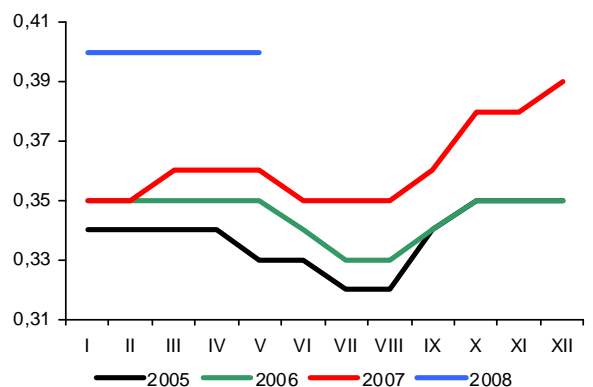
**Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)**



**Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)**



**Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)**



Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

# Rynek środków produkcji dla rolnictwa

**Aldon Zalewski**  
**Lucyna Mieszkowska**



Utrzymuje się zwiększony popyt na rynku środków produkcji dla rolnictwa. W maju, podobnie jak w miesiącu poprzednim, najbardziej wzrosły ceny nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin. Podwyżki nie ominęły także rynku bezpośrednich nośników energii, co było następstwem przede wszystkim galopujących cen ropy naftowej na światowych rynkach.

Nawozy mineralne zdrożały w maju o 7,7%, a od początku roku już o 37,7%. Najbardziej drożeją nawozy zawierające w swoim składzie fosfor. Superfosfat potrójny podrożał od początku roku aż o 67,9%, a fosforan amonu o 60,0%. Przyczyną tak wysokich podwyżek są zwiększające się ceny surowców niezbędnych do produkcji nawozów na światowych rynkach oraz szybko drożejąca energia. W mniejszym stopniu podrożały nawozy wapniowe, bo o 8,9% od początku roku.

W maju znacząco pogorszyły się relacje cen nawozów mineralnych do cen skupu produktów zbożowych. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość ze sprzedaży 3,9 kg pszenicy, aż o 0,5 kg więcej niż przed miesiącem i o 0,1 kg więcej niż przed rokiem.

Drastycznie wzrosły ceny na rynku środków ochrony roślin. Jeszcze do lutego 2008 r. comiesięczne średnie podwyżki cen nie przekraczały 0,5%, jednak od marca rynek pestycydów przestał być rynkiem stabilnym. W maju średnie ceny podwyższono o 4,6%, w tym preparatu chwastobójczego Roundup o 14,5%, którego cena od początku roku wzrosła aż o 43,9%.

Drożeją bezpośrednie nośniki energii, głównie paliwa ropopochodne. Olej napędowy podrożał w maju o 4,9%,

opałowy o 8,5%, a ceny benzyn podniesiono o 3,2%. Mimo to zapotrzebowanie na nie nie maleje. Drożejące paliwa ropopochodne w Polsce są następstwem wysokich cen ropy naftowej na światowych rynkach. Od początku roku baryłka ropy naftowej zdrożała według danych OPEC o ponad 37%, a w ciągu 12 miesięcy o ponad 85% do blisko 120 dolarów. Do końca roku cena ropy naftowej może wzrosnąć nawet do 200 dolarów za baryłkę, co spowoduje wzrost cen oleju napędowego i benzyn o kolejne 30-40%.

Drożeje również energia elektryczna. W maju jej ceny podniesiono o 1,9%, a od początku roku o 11,7%. Szacuje się, że do końca roku energia elektryczna podrożeje o dalsze 3%.

Od początku roku ceny materiałów budowlanych rosną umiarkowanie. W maju zanotowano średni wzrost cen o 0,5%. Najbardziej podrożała stal płaska (o 4,0%) oraz dwuteownik gruby (o 1,5%) i nie wykluczone są kolejne podwyżki. Powodem są rosnące ceny rud żelaza, energii, koszty pracy, a także limity emisji dwutlenku węgla, które na kraje członkowskie nakłada Komisja Europejska. Do 2013 r. polski przemysł musi ograniczyć ich emisję o 30%, to z kolei musi spowodować dalsze podwyżki cen stali.

Na rynku maszyn rolniczych panuje stabilizacja. W maju ceny wzrosły średnio o 0,2%, w tym najbardziej podniesiono ceny samochodów dostawczych (o 1,5%) oraz rozrzutników do obornika (o 1,1%). Potaniały natomiast schładzarki do mleka (o 1,3%). Przewiduje się, że ceny maszyn rolniczych będą umiarkowanie rosły, głównie z powodu wzrostu cen stali, a do końca roku mogą wzrosnąć o ok. 5%.

**Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		V 2007	XII 2007	V 2008	V 2008 IV 2008	V 2008 XII 2007	V 2008 V 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saetrzak 28%N	dt	76,68	76,44	93,20	104,8	121,9	121,5	3,85	8,28
Saetra amonowa 34%N	„	86,52	87,56	109,04	105,5	124,5	126,0	3,71	7,98
Mocznik 46%N	„	106,40	110,40	136,76	104,4	123,9	128,5	3,44	7,40
Superfosfat prosty 20% P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	„	64,60	67,56	82,80	108,2	122,6	128,2	4,79	10,30
Superfosfat potrójny 40%P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	„	92,00	104,16	174,92	111,2	167,9	190,1	5,06	10,88
Fosforan amonu 18%N i 46% P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	„	120,84	140,88	225,44	114,1	160,0	186,6	4,07	8,76
Sól potasowa 60%K <sub>2</sub> O	„	89,36	103,24	146,92	106,6	142,3	164,4	2,83	6,09
Polifoska 8%N, 24% P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> , 24% K <sub>2</sub> O	„	113,36	122,20	178,48	109,8	146,1	157,4	3,69	7,93
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	108,20	116,12	150,84	104,8	129,9	139,4	3,49	7,50
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	58,58	61,76	67,27	104,7	108,9	114,8	1,30	2,79

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

**Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		V 2007	XII 2007	V 2008	V 2008 IV 2008	V 2008 XII 2007	V 2008 V 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	21,08	21,41	23,92	105,6	111,7	113,5	2,77	5,95
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,71	44,13	45,78	102,7	103,7	104,7	5,29	11,39
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,03	19,85	21,28	104,9	107,2	106,2	2,46	5,29
Decis 2,5 EC	250 ml	25,48	25,51	26,82	103,9	105,1	105,3	3,10	6,67
Dithane M-45	1 kg	20,90	20,94	21,85	103,1	104,3	104,5	2,53	5,44
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,29	28,59	31,21	105,4	109,2	110,3	3,61	7,76
Bravo	1 l	42,58	42,72	45,39	104,2	106,3	106,6	5,25	11,29
Nimrod 250 EC	1 l	101,41	102,44	108,23	103,7	105,7	106,7	12,52	26,92
Roundup	1 l	23,99	26,49	38,13	114,5	143,9	158,9	4,41	9,49
Granstar	8 g	17,94	17,94	19,94	105,2	111,1	111,1	2,31	4,96
Fusilade Forte	1 l	111,94	111,39	113,66	102,7	102,0	101,5	13,15	28,27
Chwastox extra	1 l	14,41	14,59	15,38	103,7	105,4	106,7	1,78	3,83
Reglane 200 SL	1 l	76,03	75,83	77,20	102,3	101,8	101,5	8,93	19,20
Środek gryzoniobójczy	1 kg	25,54	25,92	27,52	102,8	106,2	107,8	3,18	6,85

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

**Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		V 2007	XII 2007	V 2008	V 2008 IV 2008	V 2008 XII 2007	V 2008 V 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	525,52	568,06	579,78	99,9	102,1	110,3	67,06	144,22
Koks opałowy	t	732,01	813,77	889,14	100,7	109,3	121,5	102,84	221,18
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,35	4,42	4,48	101,6	98,6	107,9	0,48	1,20
Olej napędowy	1 l	3,65	4,20	4,47	104,2	99,8	115,7	0,46	1,16
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,40	2,80	3,18	103,5	104,3	123,2	0,32	0,81
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	1,84	2,29	2,17	98,2	96,1	117,6	0,24	0,61
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,43	11,46	11,47	100,1	99,9	100,2	1,26	3,16
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,99	20,83	20,82	100,0	100,0	99,6	2,29	5,76
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,14	10,99	10,94	100,3	100,0	99,5	1,21	3,04
Płyn do chłodnic „Petrygo”	1 l	10,19	10,08	10,36	100,6	102,0	100,6	1,13	2,84
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	5,01	101,9	111,7	111,7	0,58	1,25

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

**Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		V 2007	XII 2007	V 2008	V 2008 IV 2008	V 2008 XII 2007	V 2008 V 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	23,80	23,24	25,14	100,4	108,2	105,6	2,91	6,25
Wapno	1 t	465,01	486,42	499,66	100,2	102,7	107,5	57,79	124,29
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m <sup>3</sup>	195,26	172,48	161,05	97,9	93,4	82,5	18,63	40,06
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3341,09	3238,70	3464,20	104,0	107,0	103,7	400,67	861,74
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,69	11,50	11,64	100,5	101,2	99,6	1,35	2,90
Dwuteownik gruby	1 t	3874,82	3832,01	3890,26	101,5	101,5	100,4	449,95	967,73
Blacha dachowa	1 m <sup>2</sup>	33,04	32,44	31,89	100,7	98,3	96,5	3,69	7,93
Tynk „Atlas”	25 kg	46,14	46,90	47,45	100,4	101,2	102,8	5,49	11,80
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,46	1,49	1,52	100,0	102,0	104,1	0,18	0,38
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	705,41	715,42	714,44	99,6	99,9	101,3	82,63	177,72
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m <sup>3</sup>	582,85	616,81	652,50	100,7	105,8	111,9	75,47	162,31
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m <sup>2</sup>	27,12	27,89	27,74	99,5	99,5	102,3	3,21	6,90
Okno drewniane szklane	1 szt.	1330,64	1418,83	1458,16	100,1	102,8	109,6	168,65	362,73
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1170,39	1262,34	1295,26	100,7	102,6	110,7	149,81	322,20

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

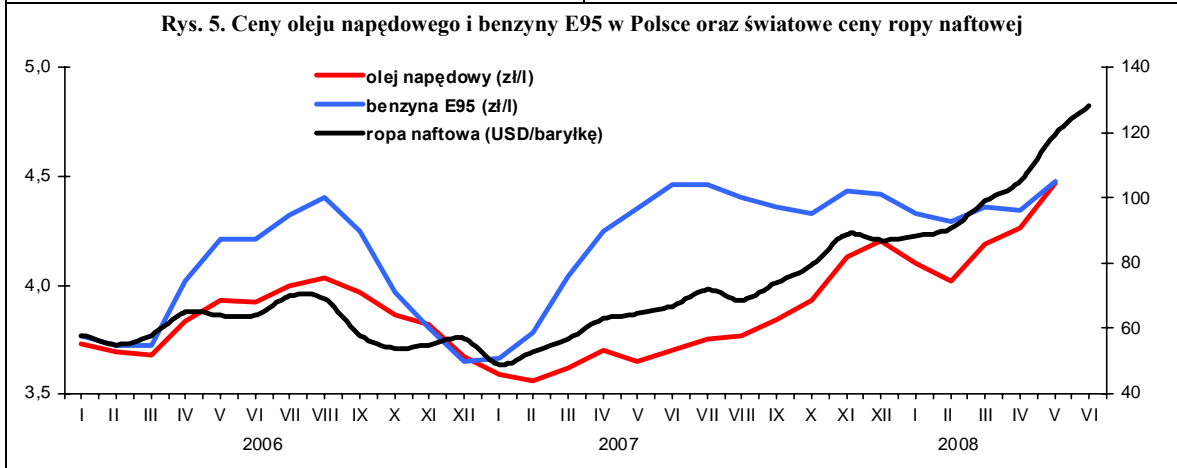
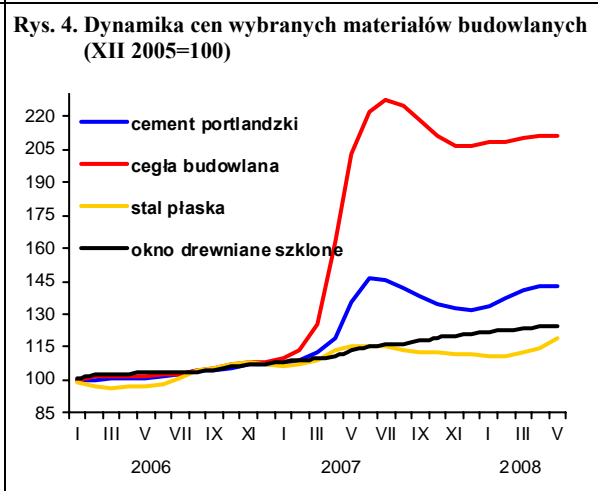
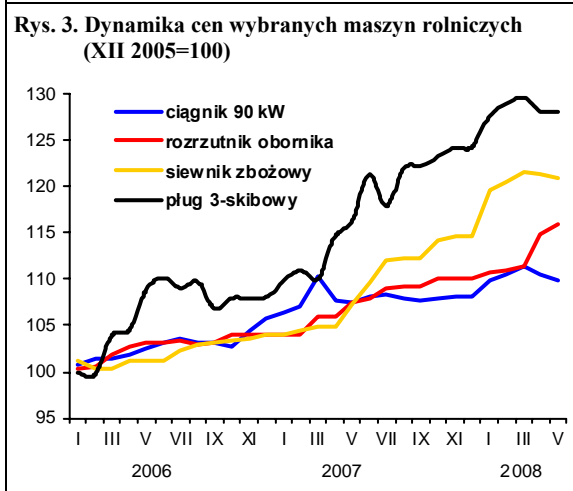
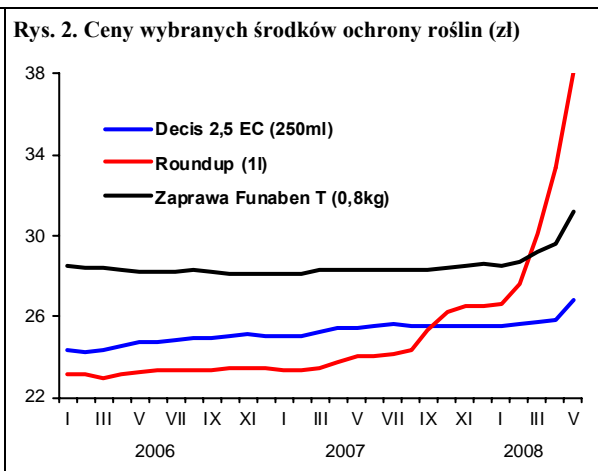
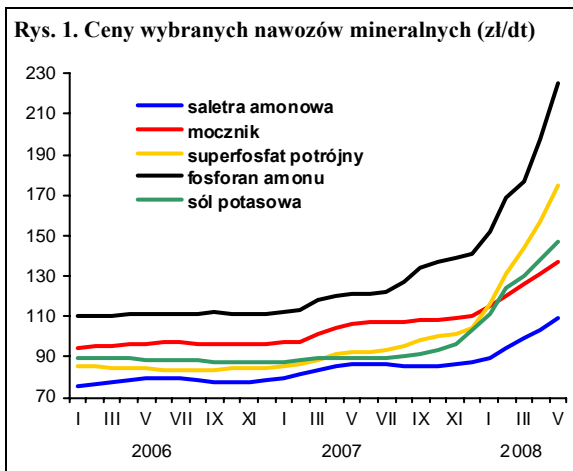
**Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	V 2007	XII 2007	V 2008	V 2008 IV 2008	V 2008 XII 2007	V 2008 V 2007	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	355280,3	347802,88	335404,60	100,0	96,4	94,4	387,93	834,34
Kombajn do ziemniaków	51993,36	53560,63	56312,20	100,2	105,1	108,3	65,13	140,08
Samochód dostawczy	70034,52	66542,52	71210,97	101,5	107,0	101,7	82,36	177,14
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	18262,19	18713,76	19715,11	101,1	105,4	108,0	22,80	49,04
Siewnik zbożowy 25 redlic	13848,78	14825,42	15619,94	99,7	105,4	112,8	18,07	38,86
Ciągnik „Ursus” 5314	101899,2	102833,92	103865,58	100,1	101,0	101,9	120,13	258,37
Ciągnik 90 kW	160246	161157,46	163679,84	99,4	101,6	102,1	189,31	407,16
Przyczepa do ciągnika samowyladowcza	24916,05	25042,06	27000,60	100,7	107,8	108,4	31,23	67,17
Kopaczka elewatorowa	11084,1	11162,12	11408,94	99,9	102,2	102,9	13,20	28,38
Agregat uprawowy do siewnika	12891,6	13671,80	14653,57	100,7	107,2	113,7	16,95	36,45
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5657,09	5498,30	5531,82	100,2	100,6	97,8	6,40	13,76
Glebogryzarka	5207,00	5249,25	5472,53	100,3	104,3	105,1	6,33	13,61
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	34910,2	35737,82	36770,75	100,6	102,9	105,3	42,53	91,47
Opryskiwacz 300 l	2684,01	2701,09	2810,35	100,1	104,0	104,7	3,25	6,99
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4626,36	5057,34	5233,06	100,4	103,5	113,1	6,05	13,02
Rozsiewacz nawozów	1489,35	1541,76	1574,33	100,3	102,1	105,7	1,82	3,92
Sadzarka 2 rzędowa	3014,6	2752,64	2559,88	100,2	93,0	84,9	2,96	6,37
Pług 3 skibowy	3876,81	4142,58	4269,80	99,9	103,1	110,1	4,94	10,62
Kultywator 2,1-2,8 m	1848,37	1838,58	1898,09	100,4	103,2	102,7	2,20	4,72
Dojarka 2 konwie <sup>a</sup>	8061,17	8074,63	8189,12	100,0	101,4	101,6	9,47	0,78
Dojarka z rurociągiem <sup>a</sup>	49997,63	49585,83	47940,04	100,0	96,7	95,9	55,45	4,57
Schładzarka do mleka 500 l <sup>a</sup>	16692,13	16601,75	16819,60	98,7	101,3	100,8	19,45	1,60

<sup>a</sup> zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.





# Rynek usług dla rolnictwa

**Magdalena Talarek**  
**Arkadiusz Zalewski**



Rosnąca liczba przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa pozwala przypuszczać, że popyt na te usługi zwiększa się.

Zwiększa się liczba krów poddawanych ocenie użyteczności mlecznej. W maju 2008 r., w całym kraju oceniano użyteczność 570 tys. krów, tj. o 1,1% więcej niż w kwietniu 2008 r., oraz o 8,4% więcej niż przed rokiem. W maju 2008 r. najmniejszy odsetek krów był oceniany w województwach: małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim (poniżej 7%), a największy w zachodniopomorskim i opolskim (ponad 40% ogółu krów).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Liczba krów inseminowanych w I kwartale 2008 r. wyniosła 366 tys. sztuk i była o 1% większa niż w IV kwartale 2007 r., ale o 4,3% mniejsza w porównaniu do I kwartału 2007 r. Liczba inseminowanych loch także się obniżyła. W marcu 2008 r. była niższa o 30,2% w porównaniu do marca 2007 r. oraz o 12,2% w porównaniu z grudniem 2007 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W marcu 2008 r. zarejestrowanych było 24 490 przedsiębiorstw usług rolniczych, o 0,3% więcej niż w końcu grudnia 2007 r. i o 2,7% niż przed rokiem. Tak jak w poprzednim kwartale najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (47,0%) i weterynaryjnych (32,8%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,8%) i naprawczych maszyn (8,4%). W ciągu ostatniego kwartału liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 1,0%, a zakładów zootechnicznych o 0,3%. Liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek naprawczych zmniejszyła się odpowiednio o 0,4 i 0,8%. W porównaniu do stanu sprzed roku liczba placówek usług mechanizacyjnych wzrosła o 6,9%, placówek usług naprawczych o 1,0%, spadła natomiast liczba placówek usług weterynaryjnych i zootechnicznych (odpowiednio o 0,9 i 1,3%).

Ceny usług dla rolnictwa w kwietniu 2008 r. były wyższe o 1,3% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 2,1%. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożał rozsiew nawozów sztucznych (o 4,8%).

Jedynie prace polowe były tańsze niż w poprzednim miesiącu (o 0,5%). Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 1,0%. W tej grupie obniżono jedynie cenę opłaty dzierżawczej placu targowego (o 0,1%). Najbardziej zdrożało wypożyczenie przyczepy samochodowej, praca mechanika przy naprawie maszyn rolniczych, transport rolniczy oraz składka ubezpieczenia budynku rolnego (odpowiednio o 9,3%; 2,3%; 1,1% oraz 4,8%). Pozostałe usługi zdrożały w stopniu nie przekraczającym 1%. W porównaniu do maja 2007 r. usługi dla rolnictwa zdrożały o 8,0%, w tym usługi bezpośrednio rolnicze o 8,8%, a pośrednio rolnicze o 7,6%.

W maju 2008 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług nadal był niekorzystny. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa<sup>1</sup> w kwietniu spadł do 97 pkt., a w maju wzrósł do 98,4. (tab. 2). Było to spowodowane spadkiem cen produktów roślinnych i dość znacznym w tym miesiącu wzrostem cen usług dla rolnictwa.

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Niektóre z nich uległy znaczącej zmianie. Na przykład cena rozsiewu nawozów mineralnych na obszarze 1 ha w maju 2007 r. odpowiadała cenie 1,19, a rok później – 0,89 dt pszenicy. Było to spowodowane znacznym podrożeniem cen pszenicy. Cena dziennej opłaty prac murarskich wyrażona w cenie skupu 1 kg żywca wieprzowego prawie się nie zmieniła (22 kg w maju 2008 r. i 23 kg rok wcześniej), natomiast cena projektu typowego budynku inwentarsko-składowego stanowiła w kwietniu 2008 r. równowartość 252 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 327 kg przed rokiem. Było to spowodowane zarówno spadkiem ceny tej usługi jak i wzrostem ceny skupu żywca wieprzowego.

<sup>1</sup> W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3. .

**Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek**

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych <sup>a</sup> tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2007	VI		528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
	VII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII		527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX		527	30,4	445	148	11 379	2 068	8 063	2 911
	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	x	x	x
	XII		536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I		545	30,6	x	x	x	x	x	X
	II		552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III		557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV		564	31,0	x	x	x	x	x	x
	V		570	31,2	x	x	x	x	x	x
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>										
		<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	101,3	100,6	x	x	x	x	x	x
		<u>V 2008</u> <u>IV 2008</u>	101,1	100,6	x	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> dane w tej i następnich pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

**Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych<sup>a</sup> do cen usług dla rolnictwa**

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa <sup>b</sup>	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2007	VI		103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
	VII		104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
	IX		104,9	105,0	116,2	103,3	104,8
	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3
	XI		99,0	99,2	98,4	99,5	98,9
	XII		100,5	105,0	104,8	99,9	100,5
2008	I		97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II		97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
	III		101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9
	V		98,4	97,6	91,5	101,0	98,7

<sup>a</sup> dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydlę, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

<sup>b</sup> usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		2008												V 2008		I-V 2008	
	I-XII		I-XII		I-XII		V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	V 2007	I-V 2007	
	% wobec poprzedniego okresu																					
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	103,7	100,4	100,6	100,3	100,2	100,2	100,4	100,3	100,5	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	101,3	108,0	106,8		
I. Usługi bezpośrednio rolnicze <sup>a</sup>	105,3	106,5	103,4	103,4	100,7	100,2	100,3	99,9	100,3	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2	100,3	101,2	102,0	102,1	108,8	107,4		
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	102,9	100,6	100,1	100,2	99,8	100,2	100,2	100,2	99,9	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	103,5	108,7	106,5		
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	103,9	100,3	.	.	99,7	100,5	100,0	99,6	.	.	.	.	.	101,0	103,1	108,1	106,5		
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	105,1	100,4	.	.	99,9	100,3	100,0	.	.	.	.	.	.	102,7	103,4	105,8	103,7		
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	103,6	100,8	100,1	100,5	100,1	99,0	100,6	100,0	100,0	100,5	99,3	100,3	.	103,7	104,3	108,4	104,4		
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	101,3	.	.	99,9	99,6	100,9	99,9	.	.	.	.	.	.	.	.	111,1	111,1		
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	115,0	102,7	100,6	101,1	100,6	100,8	99,9	99,9	101,7	.	.	.	.	104,4	99,5	122,0	127,7		
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	102,1	100,3	100,3	100,2	100,5	100,3	99,9	99,9	100,2	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	100,5	104,9	104,1		
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	101,5	100,2	100,2	100,0	100,7	100,3	99,8	99,8	100,3	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	100,3	104,0	103,5		
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	102,6	101,5	100,4	100,5	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	100,9	105,8	104,7		
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa <sup>a</sup>	103,5	101,8	104,0	104,0	100,3	100,7	100,3	100,3	100,4	100,5	100,5	100,6	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	101,0	107,6	106,5		
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	104,8	100,8	100,7	100,3	100,1	100,7	100,6	100,6	100,4	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	105,2	105,1	105,6		
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	104,1	99,5	100,9	100,8	100,4	99,9	101,2	100,2	100,2	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	100,7	108,0	106,3		
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	107,4	101,8	101,9	100,6	100,6	100,7	99,7	99,7	100,4	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	100,6	110,4	108,6		
4. młynarskie <sup>b</sup>	103,1	101,3	103,9	103,9	100,1	100,0	100,4	100,1	100,9	99,5	99,5	100,7	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	100,0	105,9	106,4		
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	101,9	100,0	100,0	99,6	100,3	100,1	100,5	101,4	100,4	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	100,3	103,5	103,0		
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	101,2	99,3	101,0	100,0	100,2	100,1	101,1	100,6	99,9	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	101,1	108,3	106,8		
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	103,6	99,0	100,0	100,0	100,1	100,0	101,5	100,2	99,9	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	101,3	109,4	108,4		
- bankowe	95,6	89,1	96,4	96,4	99,8	100,3	100,0	100,4	100,2	100,4	101,6	99,8	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	100,8	106,1	103,6		
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	102,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,6	100,7	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	104,4	104,1		

<sup>a</sup> ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, talarzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewni, rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstaw nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek ściernaczem, koszenie traw kosiarką rotacyjną, sprzęt zboż kombinacji, kopanie ziemniaków kombajnem ziemni., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiemnienie szuclne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przydajowego. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrzenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, oplata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, oplata prac stolarskich, ciesielskich, prac mechanika przy naprawie maszyn rolni, oplata prac murarskich, oplata projektu budynku inwentarsko-sładowego, wypożyczenie betoniarńki, wypożyczenie cykliniarki, strutowanie na paszę 100 kg żyta, strutowanie na mąkę 100 pszenicy, oplata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, oplata dzierżawca 1 m2 placu targowego, oplata 1 dnia placowego „szczek”, oplata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubezpie. OC rolników, odsetki kredytu krótkotermin. 10 tys. zł, odsetki kredytu średniotermin. 50 tys. zł.

<sup>b</sup> przeliczenia z przeliczeń IERIGZ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2007												2008					V 2008		I-V 2008	
		2005		2006		2007		2007		2007		2007		2007		2007		2007		2007		
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	V	V	I-V	I-V
Orka pługiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	105,49	105,20	105,20	104,80	104,93	104,93	104,51	.	.	.	109,59	110,52	113,93	108,0	.	.	.	.
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	88,60	87,71	87,71	87,47	87,47	87,47	.	.	.	.	.	91,54	93,48	105,5	104,0	.	.	.
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70	65,53	65,17	65,87	65,87	65,87	66,28	.	.	.	.	.	68,29	69,94	106,7	105,6	.	.	.
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	72,88	73,92	73,92	70,30	70,30	70,30	70,30	70,30	69,72	69,72	71,26	73,46	77,00	105,7	102,0	.	.	.
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98	259,28	257,07	248,28	248,28	248,28	248,28	.	.	.	.	.	.	267,63	103,2	.	.	.	.
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14	.	.	234,81	235,30	238,30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00	.	.	126,56	126,83	130,62	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	50,58	50,87	51,41	51,71	52,12	52,08	52,98	.	.	.	59,42	62,02	61,71	122,0	123,4	.	.	.
Srutowanie na paszę	100 kg żyta	8,62	8,59	9,08	9,02	9,02	9,09	9,09	9,29	9,29	9,33	9,34	9,37	9,55	9,61	9,61	9,61	106,5	107,3	.	.	.
Unastnienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	47,63	47,80	48,02	48,04	48,14	48,15	48,17	48,17	48,60	49,03	49,28	49,97	50,41	105,8	104,6	.	.	.
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	22,63	22,73	22,75	23,07	23,20	23,12	23,24	23,34	23,71	23,66	24,03	24,31	24,46	108,1	107,0	.	.	.
Przewóz 10 ton cegły samochoodem	na odlegl. 20 km	123,77	118,35	126,92	126,05	127,47	128,36	128,52	129,62	130,92	131,88	132,02	133,23	133,85	134,27	134,90	136,37	108,2	109,5	.	.	.
Naostwienie lemiesza	1 szt.	11,75	12,51	12,74	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	13,00	13,00	13,00	13,21	13,21	13,92	13,92	13,92	109,9	107,9	.	.	.
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	31,03	31,96	32,96	33,44	33,19	33,48	33,56	33,74	33,76	33,82	33,92	34,06	34,85	112,3	111,9	.	.	.
Oplata prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	74,40	77,98	79,12	80,53	81,71	82,32	82,56	82,71	85,27	85,94	86,69	88,11	88,88	119,5	122,5	.	.	.
Oplata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1041	1028	1024	1054	1028	1031	1031	1019	980	985	986	995	1003	1003	1011	1013	96,1	96,0	.	.	.
Wypożyczenie betoniarki na 1 dobę	na 1 dobę	31,64	31,29	31,64	31,45	31,65	31,46	31,46	31,56	31,56	31,52	31,82	31,70	32,03	32,71	32,71	32,82	104,4	102,1	.	.	.
Oplata powietrznymi lokalu handlowego	za 1 m <sup>2</sup>	26,04	27,69	27,80	27,63	27,77	27,80	27,82	27,85	27,96	28,03	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,70	103,9	102,8	.	.	.
Składka ubezpiecz. OC ciagnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	115,82	115,75	115,78	115,89	115,89	116,25	116,79	116,32	131,87	132,37	133,22	135,64	135,70	117,2	115,5	.	.	.
Składka ubezpieczenia Autocasco ciagnika	1 rok	658	698	753	756	756	756	757	757	761	763	763	762	761	770	768	769	101,8	103,0	.	.	.
Odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	566	569	566	569	570	573	571	572	573	580	586	589	594	104,9	102,6	.	.	.
Odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	4808	4820	4841	4858	4871	4883	5051	5018	4995	5024	5094	5122	5162	107,4	104,3	.	.	.

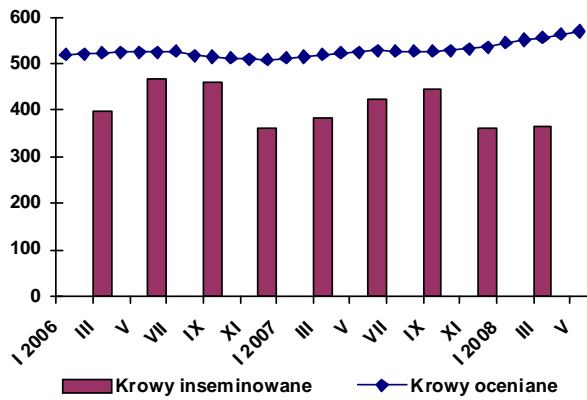
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGZ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

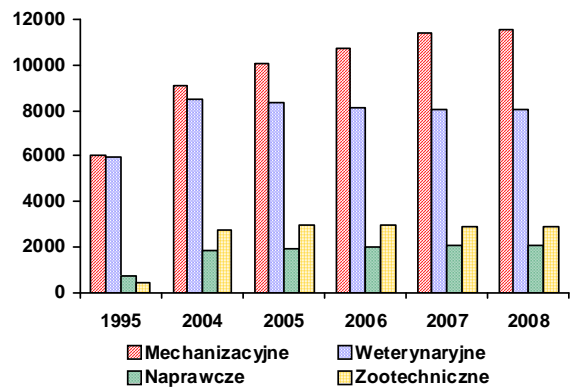
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2005		2006		2007		2008												V 2008		I-V 2008	
			I-XII	I-XII	I-XII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	V 2007	%	I-V 2007	%		
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,45	2,23	1,38	1,73	1,90	1,54	1,25	1,27	1,31							1,20	1,20	1,32	76,3	72,9		
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	2,04	1,85	1,15	1,45	1,58	1,28	1,04	1,06								0,99	0,99	1,08	74,5	72,0		
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,65	1,43	1,31	1,07	1,12	0,97	0,79	3,01										0,74	0,81	75,4	72,9	
Rozstew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,70	1,54	1,07	1,19	1,34	1,09	0,84	0,85	0,88	0,87	0,81	0,79	0,78	0,80	0,89	0,78	0,80	0,89	74,7	72,2		
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	1 mleka	209	238	204	263	252	234	217	204										255	96,9	193,8		
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	6,08	5,20	2,11		4,25	3,47	2,85															
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,70	3,21	3,09		1,51	2,77	4,63	6,56														
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,16	1,00	0,76	0,83	0,87	0,93	0,76	0,62	0,66							0,65	0,67	0,71	86,2	85,4		
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,30	0,22	0,15	0,15	0,16	0,19	0,16	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	86,3	88,2		
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	1 mleka	48,83	49,87	44,80	48,35	48,08	47,12	45,35	42,00	37,12	36,45	39,02	40,66	42,25	45,04	48,02	42,25	45,04	48,02	99,3	88,9		
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	1 mleka	22,42	23,76	21,40	22,97	22,86	22,32	21,78	20,24	17,91	17,66	19,04	19,62	20,60	21,91	23,30	20,60	21,91	23,30	101,4	90,9		
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odlegl. 20 km	kg żywca trzody	32,27	32,96	36,45	39,15	36,32	32,50	31,58	31,93	40,33	39,29	38,17	40,93	37,09	37,16	33,92	37,09	37,16	33,92	86,7	99,1		
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	dt pszenicy	0,31	0,28	0,19	0,21	0,22	0,23	0,19	0,15	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15	0,16	0,15	0,15	0,16	77,6	76,4		
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,76	0,65	0,48	0,51	0,55	0,60	0,49	0,40	0,42	0,42	0,39	0,38	0,37	0,37	0,40	0,37	0,37	0,40	79,4	79,3		
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	16,98	18,63	22,02	23,11	22,22	20,03	19,79	20,13	25,25	24,62	24,43	26,28	23,95	24,27	22,11	23,95	24,27	22,11	95,7	110,8		
Opłata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	271	286	295	327	293	261	253	251	301	294	285	307	277	278	252	277	278	252	77,0	86,9		
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	8,25	8,71	9,10	9,77	9,02	7,96	7,73	7,77	9,64	9,47	9,08	9,80	9,04	9,01	8,16	9,04	9,01	8,16	83,6	92,3		
Opłata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m <sup>2</sup>	kg żywca trzody	6,79	7,71	7,99	8,58	7,91	7,04	6,84	6,86	8,57	8,34	8,06	8,65	7,86	7,88	7,14	7,86	7,88	7,14	83,2	93,0		
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,85	2,61	1,73	1,90	1,99	2,10	1,71	1,38	1,46	1,45	1,53	1,50	1,46	1,47	1,57	1,46	1,47	1,57	82,8	81,9		
Składka ubez. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	17,54	15,72	11,19	12,37	12,98	13,69	11,15	9,04	9,54	9,49	8,85	8,65	8,46	8,34	8,90	8,46	8,34	8,90	71,9	73,0		
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	17,65	13,30	8,48	9,27	9,77	10,25	8,38	6,80	7,14	7,12	6,65	6,59	6,44	6,39	6,87	6,44	6,39	6,87	74,1	72,7		
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	151,9	114,2	72,7	78,7	82,8	87,6	71,6	58,2	63,2	62,4	58,0	57,1	56,0	55,6	59,7	56,0	55,6	59,7	75,9	73,9		

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

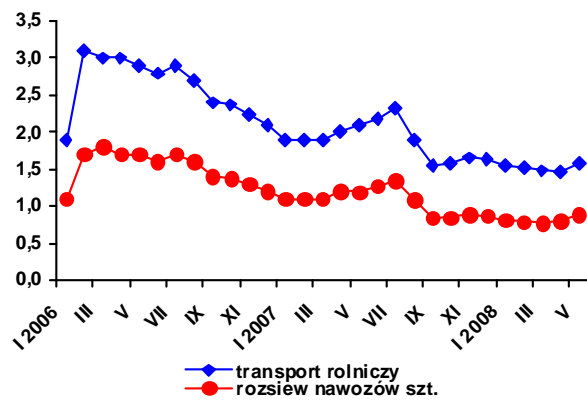
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)



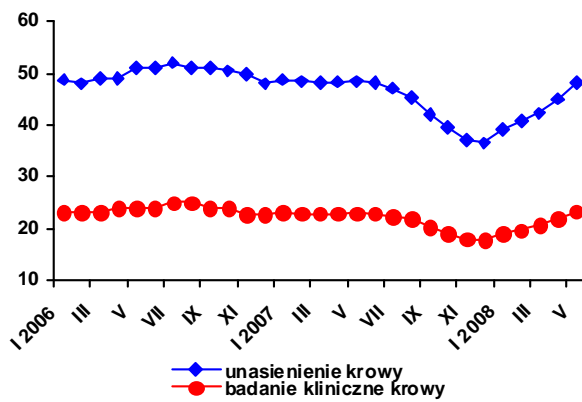
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych



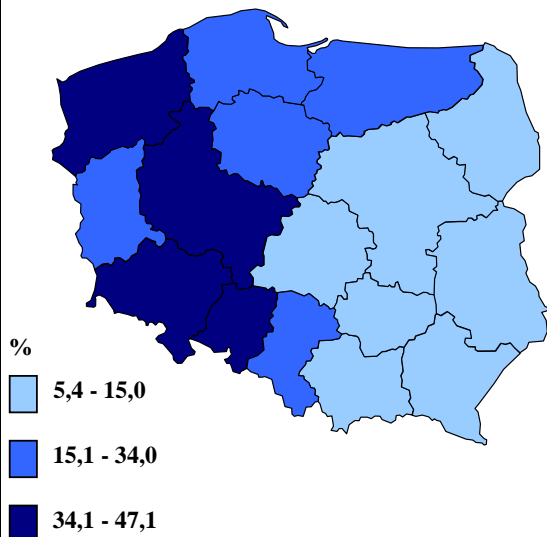
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy



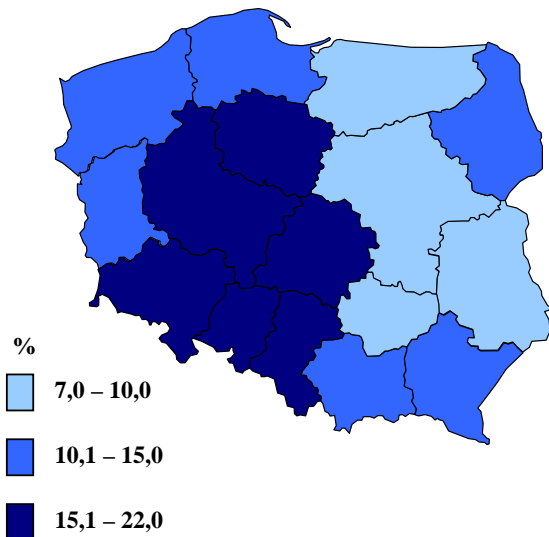
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka



Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2007 r. (w %)



Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2007 r. (w %)



Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.

# Wpływ zmian cen na sytuację dochodową gospodarstw mlecznych w latach 2006-2007 oraz prognoza na rok 2008

**Stanisław Mańko**

Prognozowanie zmian sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych przed uzyskaniem wiarygodnych danych dotyczących sytuacji rynkowej oraz warunków przyrodniczych zawsze jest obarczone niepewnością. W opracowaniu podjęto ten problem wykorzystując badania modelowe uwzględniające zmiany cen w 2007 r. oraz w pierwszym półroczu 2008 r. Analizę przeprowadzono wykorzystując model symulacyjny opracowany w ramach zadania badawczego realizowanego w IERiGŻ-PIB „Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego”. W modelu tym jako elementy stałe przyjęto potencjał produkcyjny gospodarstw mlecznych prowadzących rachunkowość o różnej liczbie utrzymywanych krów, organizację produkcji oraz rozkład sprzedaży produktów i zakupu środków do produkcji rolniczej. Elementami zmiennymi była wartość wpłat i wypłat zależna od relacji cen w poszczególnych miesiącach roku badanego w stosunku do roku wyjściowego, nietowarowe rozdysponowanie produktów potencjalnie towarowych, wartości zapasów produktów i środków do produkcji oraz wielkość dopłat do działalności operacyjnej. W przyjętym systemie modelowania wyniki działalności gospodarstw obliczane są zgodnie z metodologią przyjętą w Polskim FADN. Analizą objęto gospodarstwa wyspecjalizowane w chowie bydła mlecznego (typ rolniczy TF 41), pogrupowane według liczby utrzymywanych krów: około 10, 20, 40, 60, 80, 100 i 125 szt. stanu średniego w roku. W modelowaniu wykorzystano indeksy miesięcznych zmian cen podstawowych produktów oraz środków produkcji opracowane w IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS. Ustalając relacje cen w 2008 r. przyjęto założenie, że w II półroczu tego roku relacje cen będą zbliżone do obserwowanych w I półroczu. W związku z tym sytuację ekonomiczną gospodarstw w 2008 r. należy traktować jako przybliżoną. Symulację wpływu cen na sytuację ekonomiczną gospodarstw przeprowadzono w dwóch wariantach: optymistycznym – uwzględniającym, że sytuację ekonomiczną gospodarstw w 2008 r. kształtować będą tylko relacje cen (tab. 1); oraz pesymistycznym – zakładającym niekorzystny wpływ suszy na wyniki produkcyjne (tab. 2).

W optymistycznym wariantcie wartość produkcji mleka w 2008 r. może być zbliżona do wartości w 2007 r. i o ok. 15% wyższa we wszystkich grupach gospodarstw w stosunku do 2006 r. W wariantcie pesymistycznym można się spodziewać wartości produkcji mleka niższej o ok. 4% w porównaniu z 2007 r. lecz o ponad 9% wyższej niż w 2006 r. Nieco korzystniejsza sytuacja w tym zakresie może być w gospodarstwach o niższej liczbie utrzymywanych krów.

Szczególnie dużych różnic w 2008r. w stosunku do lat poprzednich można się spodziewać w wysokości kosztów bezpośrednich. Z relacji cen ukształtowanych w pierwszym półroczu br. wynika, że w całym roku koszty te mogą być wyższe o 12-14% niż w roku poprzednim oraz o 24-26% wyższe w porównaniu z 2006 r. W wariantcie pesymistycznym przyrost kosztów bezpośrednich będzie wyższy i wyniesie 17-19% w relacji do 2007 r. i 30-33% w stosunku do 2006 r. Wyniki symulacji wskazują, że w gospodarstwach o małej i średniej skali produkcji mleka przyrost tych kosztów może być wyższy niż w gospodarstwach utrzymujących większe stada krów.

Koszty klasyfikowane wg FADN jako koszty ogólnogospodarcze, nie uwzględniające amortyzacji i kosztów czynników zewnętrznych, wzrosną również, ale w mniejszej skali niż wykazują szacunki dla kosztów bezpośrednich. W wariantcie optymistycznym koszty te w wariantcie optymistycznym wzrosną w 2008 r. o 8-9% w porównaniu z 2007 r. i o ok. 11% w stosunku do 2006 r., a w wariantcie pesymistycznym odpowiednio o 10-12% i nieco ponad 13 %.

Skutkiem zmian w tych grupach kosztów jest przyrost zużycia pośredniego, który w wariantcie optymistycznym wyniesie 11-13% w stosunku do 2007 r. i 21-22% w odniesieniu do 2006 r. W wariantcie pesymistycznym przyrost ten może wynieść odpowiednio 16-17% i 26-27%.

Mniej wyraźne zmiany dotyczyć będą amortyzacji i kosztów czynników zewnętrznych (koszty czynników zewnętrznych w zestawieniach pominięto). W wyniku tych zmian w wariantcie optymistycznym można spodziewać się, że koszty ogółem w 2008 r. wzrosną o 7-9% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 16-20% w relacji do 2006 r. W wariantcie pesymistycznym wzrost ten wyniesie odpowiednio 11-13% i 19-24%. Największych przyrostów kosztów ogółem można spodziewać się w gospodarstwach o średniej skali produkcji mleka.

W wariantcie optymistycznym wynik finansowy mierzony dochodem z gospodarstwa rolnego w 2008 r. prawdopodobnie będzie niższy o 5-15% w porównaniu z 2007 r. lecz wyższy o 2 do 11% w stosunku do 2006 r. W przypadku utrzymującej się nadal suszy w większości regionów Polski można spodziewać się, że obniżka dochodu z gospodarstwa wyniesie od 33 do 42% w stosunku do 2007 r. i o 21-28% w porównaniu z 2006 r. Niekorzystne zmiany rynkowe i pogodowe silniej odczują gospodarstwa o średniej i dużej skali produkcji.



Tab. 1. Zbiorcze zestawienie wyników symulacji wpływu zmian cen na sytuację ekonomiczną gospodarstw nastawionych na chów bydła mlecznego w zł na gospodarstwo (wariant optymistyczny)

Wyszczególnienie	Rok	Gospodarstwa mleczne według liczby utrzymywanych krów						
		10 szt.	20 szt.	40 szt.	60 szt.	80 szt.	100 szt.	125 szt.
Produkcja mleka	2006	36 280	88 920	229 736	345 846	495 518	726 075	807 286
	2007	41 928	102 785	265 961	399 829	568 182	834 070	925 628
	2008	41 773	102 312	264 483	397 942	570 873	839 474	933 374
	2007=100	99,6	99,5	99,4	99,5	100,5	100,6	100,8
	2006=100	115,1	115,1	115,1	115,1	115,2	115,6	115,6
Razem przychody <sup>a</sup>	2006	76 031	146 478	377 227	517 598	692 731	924 881	1 054 455
	2007	84 299	164 722	425 844	592 423	789 712	1 054 098	1 218 668
	2008	86 380	164 800	424 142	583 498	781 048	1 029 951	1 172 391
	2007=100	102,5	100,0	99,6	98,5	98,9	97,7	96,2
	2006=100	113,6	112,5	112,4	112,7	112,7	111,4	111,2
Koszty bezpośrednie	2006	21 706	44 125	105 675	164 215	181 009	300 240	318 308
	2007	24 196	49 023	117 763	182 513	201 402	333 280	353 906
	2008	27 447	55 642	133 916	208 551	227 936	373 159	394 525
	2007=100	113,4	113,5	113,7	114,3	113,2	112,0	111,5
	2006=100	126,4	126,1	126,7	127,0	125,9	124,3	123,9
Koszty ogólnogospodarcze	2006	10 522	17 371	40 342	71 125	74 063	97 547	107 337
	2007	10 839	17 789	41 091	72 762	75 146	99 186	109 013
	2008	11 678	19 272	44 767	79 026	82 252	108 276	119 214
	2007=100	107,7	108,3	108,9	108,6	109,5	109,2	109,4
	2006=100	111,0	110,9	111,0	111,1	111,1	111,0	111,1
Zużycie pośrednie	2006	32 228	61 496	146 017	235 340	255 072	397 787	425 645
	2007	35 035	66 812	158 854	255 275	276 548	432 466	462 919
	2008	39 125	74 914	178 683	287 577	310 188	481 435	513 739
	2007=100	111,7	112,1	112,5	112,7	112,2	111,3	111,0
	2006=100	121,4	121,8	122,4	122,2	121,6	121,0	120,7
Amortyzacja	2006	10 695	19 926	40 068	43 347	62 064	68 842	101 790
	2007	11 635	21 677	43 589	47 155	67 518	74 891	110 735
	2008	11 685	21 771	43 778	47 360	67 812	75 216	111 216
	2007=100	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4
	2006=100	109,3	109,3	109,3	109,3	109,3	109,3	109,3
Ogółem koszty <sup>b</sup>	2006	43 983	83 892	194 568	297 904	354 196	497 746	595 265
	2007	46 645	91 979	211 271	321 466	384 749	539 574	645 654
	2008	50 806	98 405	230 635	352 176	424 863	588 305	702 851
	2007=100	108,9	107,0	109,2	109,6	110,4	109,0	108,9
	2006=100	115,5	117,3	118,5	118,2	120,0	118,2	118,1
Dochód z gospodarstwa rolnego	2006	32 047	62 587	182 659	219 694	338 536	427 136	459 190
	2007	37 655	72 743	214 573	270 957	404 964	514 524	573 014
	2008	35 573	66 395	193 508	231 323	356 185	441 646	469 540
	2007=100	94,5	91,3	90,2	85,4	88,0	85,8	81,9
	2006=100	111,0	106,1	105,9	105,3	105,2	103,4	102,3

<sup>a</sup> wartość produkcji wraz z dopłatami bezpośrednimi, <sup>b</sup> wraz z kosztami czynników zewnętrznych

Tab. 2. Zbiorcze zestawienie wyników symulacji wpływu zmian cen na sytuację ekonomiczną gospodarstw nastawionych na chów bydła mlecznego w zł na gospodarstwo (wariant pesymistyczny)

Wyszczególnienie	Rok	Gospodarstwa mleczne według liczby utrzymywanych krów						
		10 szt.	20 szt.	40 szt.	60 szt.	80 szt.	100 szt.	125 szt.
Produkcja mleka	2006	36 280	88 920	229 736	345 846	495 518	726 075	807 286
	2007	41 928	102 785	265 961	399 829	568 182	834 070	925 628
	2008	39 684	97 196	251 258	378 045	542 329	797 500	886 706
	2007=100	94,6	94,6	94,5	94,6	95,4	95,6	95,8
	2006=100	109,4	109,3	109,4	109,3	109,4	109,8	109,8
Razem przychody <sup>a</sup>	2006	76 031	146 478	377 227	517 598	692 731	924 881	1 054 455
	2007	84 299	164 722	425 844	592 423	789 712	1 054 098	1 218 668
	2008	77 742	148 320	381 728	525 149	702 943	926 956	1 055 152
	2007=100	92,2	90,0	89,6	88,6	89,0	87,9	86,6
	2006=100	102,3	101,3	101,2	101,5	101,5	100,2	100,1
Koszty bezpośrednie	2006	21 706	44 125	105 675	164 215	181 009	300 240	318 308
	2007	24 196	49 023	117 763	182 513	201 402	333 280	353 906
	2008	28 819	58 424	140 612	218 979	239 333	391 817	414 251
	2007=100	119,1	119,2	119,4	120,0	118,8	117,6	117,1
	2006=100	132,8	132,4	133,1	133,3	132,2	130,5	130,1
Koszty ogólnogospodarcze	2006	10 522	17 371	40 342	71 125	74 063	97 547	107 337
	2007	10 839	17 789	41 091	72 762	75 146	99 186	109 013
	2008	11 912	19 657	45 662	80 606	83 897	110 442	121 599
	2007=100	109,9	110,5	111,1	110,8	111,6	111,3	111,5
	2006=100	113,2	113,2	113,2	113,3	113,3	113,2	113,3
Zużycie pośrednie	2006	32 228	61 496	146 017	235 340	255 072	397 787	425 645
	2007	35 035	66 812	158 854	255 275	276 548	432 466	462 919
	2008	40 731	78 081	186 274	299 585	323 230	502 259	535 850
	2007=100	116,3	116,9	117,3	117,4	116,9	116,1	115,8
	2006=100	126,4	127,0	127,6	127,3	126,7	126,3	125,9
Amortyzacja	2006	10 695	19 926	40 068	43 347	62 064	68 842	101 790
	2007	11 635	21 677	43 589	47 155	67 518	74 891	110 735
	2008	11 685	21 771	43 778	47 360	67 812	75 216	111 216
	2007=100	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4	100,4
	2006=100	109,3	109,3	109,3	109,3	109,3	109,3	109,3
Ogółem koszty <sup>b</sup>	2006	43 983	83 892	194 568	297 904	354 196	497 746	595 265
	2007	46 645	91 979	211 271	321 466	384 749	539 574	645 654
	2008	52 412	101 573	238 226	364 184	437 905	609 128	724 962
	2007=100	112,4	110,4	112,8	113,3	113,8	112,9	112,3
	2006=100	119,2	121,1	122,4	122,2	123,6	122,4	121,8
Dochód z gospodarstwa rolnego	2006	32 047	62 587	182 659	219 694	338 536	427 136	459 190
	2007	37 655	72 743	214 573	270 957	404 964	514 524	573 014
	2008	25 329	46 748	143 502	160 965	265 038	317 827	330 190
	2007=100	67,3	64,3	66,9	59,4	65,4	61,8	57,6
	2006=100	79,0	74,7	78,6	73,3	78,3	74,4	71,9

<sup>a</sup> wartość produkcji wraz z dopłatami bezpośrednimi, <sup>b</sup> wraz z kosztami czynników zewnętrznych